

ΤΖΕΦΡΕΪ Α. ΦΑΡΔΙΝΓΚ

Θ Ε Ο Σ Ο Φ Ι Α

ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ;

Μια συνοπτική περίληψη ενός ιδιαίτερα συναρπαστικού και ουσιαστικά ενδιαφέροντος θέματος.

Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης
Αθήνα 2004

ΤΖΕΦΡΕΪ Α. ΦΑΡΔΙΝΓΚ

Θ Ε Ο Σ Ο Φ Ι Α
ΠΕΡΙ ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ;

*Μια συνοπτική περίληψη ενός ιδιαίτερα συναρπαστικού
και ουσιαστικά ενδιαφέροντος θέματος.*

Επίβλεψη: Ασπασία Παπαδομιχελάκη

G.A. FARTHING

«THEOSOPHY – What's it all about?»

Theosophical Publishing House London Ltd

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΓΕΣΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Μαρία Βασιλοπούλου

Τ.Θ. 51 134, 145 10 Κηφισιά

Τηλ.: 010 8077.513

Fax: 010 6250.513

<http://tetraktys.gr>

e-mail: tetrakty@otenet.gr

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

«ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ»

Χαριλάου Τρικούπη 60

Αθήνα 106 80

Πληροφορίες:

Χαριλάου Τρικούπη 60

3ος Όροφος – Αθήνα 106 80

Τηλ.: 210 9334841

web: <http://www.theosophy.gr>

<http://ultathens.gr>

e-mail: aspasia@theosophy.gr

© 2004, Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης

ISBN 960-85768-9-X

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή εν όλω ή εν μέρει έστω και μιας σελίδας ή περιληπτικά κατά παράγραφο ή διασκευή, του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο (μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογραφήσεως ή άλλως πως), σύμφωνα με το Ν.237/1920, 4264/62, 2121/93 και λοιπούς εν γένει κανόνες Διεθνούς Δικαίου, χωρίς προηγούμενη άδεια του συγγραφέα και του εκδότη.

Περιεχόμενα

<i>Πρόλογος</i>	7
I. Εισαγωγή στη Θεοσοφία	11
II. Θεμελιώδεις Αρχές και Προέλευση	20
III. Ο Σκοπός της Ζωής;	30
IV. Η Συνολική Σύνθεση του Ανθρώπου	37
V. Η Μεταθανάτια Ζωή	47
VI. Ο Νόμος	55
VII. Μετενσάρκωση ή η Συνέχεια της Ζωής	63
VIII. Εξέλιξη μέσω αυτο-προσπάθειας	70
IX. Επιστημονική και Εσωτερική Γνώση	81
X. Ο Δρόμος προς την Κατανόηση	92
XI. Θεοσοφία και Θρησκεία	100
<i>Επίλογος</i>	109

Πρόλογος

Εάν κάποιος βρεθεί σε οποιαδήποτε σχεδόν συνάθροιση ανθρώπων και, ερωτώμενος για τα ενδιαφέροντά του, απαντήσει ότι τον ενδιαφέρει η Θεοσοφία, είναι περίπου βέβαιο ότι θα του πουν αμέσως: Τί είναι αυτό;

Εκτός ελαχίστων εξαιρέσεων κανείς δεν έχει ακούσει γι' αυτήν και φυσικά κανείς δεν την γνωρίζει. Ελπίζουμε πως όταν διαβάσετε αυτό το μικρό βιβλίο θα σας φανεί αδιανόητο κάτι τέτοιο.

Η Θεοσοφία είναι, πιθανώς, το πιο σημαντικό θέμα που θα μπορούσε ή θα έπρεπε να γνωρίζει η ανθρωπότητα. Πραγματεύεται αυτή καθεαυτή τη φύση της ύπαρξης του ανθρώπου από κάθε άποψη και σε κάθε επίπεδο. Και ο άνθρωπος θα διαπιστώσει πως υπάρχουν περισσότερα επίπεδα από όσα, κανονικά, φαντάζεται. Το να τα γνωρίζει είναι βασικό για τη σωστή κατανόηση της φύσης του ανθρώπου και του Κόσμου.

Σήμερα έχουμε όλοι τηλεοράσεις. Πότε-πότε δείχνουν προγράμματα σχετικά με E. S. P. (παραψυχικά φαινόμενα), με φαντάσματα, με τα παραφυσικά φαινόμενα γενικά, με μετενσαρκώσεις και με το τί συμβαίνει μετά θάνατον. Παρά τις γνώμες που διατυπώνονται, μερικές από τις οποίες είναι εμβριθείς, και παρά τα πιστεύω τους, σχηματίζουμε τελικά την εντύπωση πως οι κοινοί άνθρωποι ή και οι «ειδήμονες» ξέρουν –πραγματικά– τί λένε; Εκτός από τα ίδια τα φαινόμενα, όλα

τα άλλα δεν είναι εικασίες; Αυτά που συμβαίνουν μοιάζουν πραγματικά, αλλά είναι οι ερμηνείες τους, πράγματι, αξιόπιστες;

Υπάρχουν, επίσης, οι τομείς της ψυχολογίας και της θρησκείας. Στην ψυχολογία, χάρις στην εργασία ανθρώπων που διαθέτουν ασυνήθιστη εμπειρία και ενόραση, παρατηρείται πρόοδος σε ορισμένους τομείς στο επίπεδο της νοητικής δραστηριότητας και των διανοητικών διαταραχών. Όμως, παρά τις θαυμάσιες διαπιστώσεις των νευρολόγων και των νευροχειρουργών ως προς τις λειτουργίες των επί μέρους τμημάτων του εγκεφάλου, έχουμε προοδεύσει στο να ανακαλύψουμε ποιός δίνει εντολές για τις εγκεφαλικές μας λειτουργίες και ποιός καθορίζει τί θα σκεφτούμε; Γνωρίζει κανείς πώς συμβαίνει ένα μη σωματικό ερέθισμα να ενεργοποιεί τον εγκέφαλο να δώσει εντολή στους κατάλληλους μυς για να κινήσουμε, για παράδειγμα, ένα μέλος του σώματός μας;

Όλοι γνωρίζουμε πώς λειτουργεί ο οφθαλμός και πώς μεταβιβάζονται μηνύματα σε ένα ειδικό τμήμα του εγκεφάλου όπου μετατρέπονται σε εικόνες τις οποίες συνειδητοποιούμε. Όμως, ποιό είναι, στα αλήθεια, το όργανο της αντίληψης, ποιά είναι αυτή η συνειδητότητα που καταγράφει αυτές τις οπτικές εντυπώσεις; Ποιός το ξέρει; Τί είναι μια συγκίνηση; Είναι κάτι που αισθανόμαστε σαν αποτέλεσμα κάποιου πλεονάσματος ή ανεπάρκειας ενός χημικού στοιχείου που επηρεάζει κάποιο μέρος του εγκεφάλου μας; Είναι γνωστό πως συγκινησιακές καταστάσεις μπορούν να δημιουργηθούν κατ' αυτόν τον τρόπο αλλά δεν θα μπορούσε μια συγκινησιακή παρόρμηση από τον εσώτερο εαυτό μας φυσιολογικά να παράξει τη χημική μεταβολή που νιώθουμε στα σώματά μας;

Παρομοίως, είναι, άραγε, η σκέψη και η μνήμη λειτουργίες του φυσικού εγκεφάλου μας; Δεν μπορεί ο φυσικός μας εγκέφαλος να καταγράφει κάποιες ανεπαίσθητες παρορμήσεις από ένα εσώτερο επίπεδο του όντος και να τις μεταβιβάζει στην ενεργηγόρσει φυσική συνειδητότητα;

Εξάλλου, τί είναι η ζωή; Ποιά είναι η βασική διαφορά ανάμεσα σε ένα πρόσφατα νεκρό σώμα και ένα ζωντανό; Δεν είναι, άραγε, το γεγονός ότι τίποτα δεν συντονίζει πια τη δρα-

στηριότητα των διαφόρων οργάνων, ότι τίποτα δεν ρυθμίζει τη λειτουργία των ενδοκρινών αδένων ώστε να αλληλεπιδρούν;

Τί σταματά την ανάπτυξη ενός συγκεκριμένου φυτού ή ζώου και δεν του επιτρέπει να γίνει διπλάσιο από το φυσικό μέγεθος του είδους; Τί προγραμματίζει τα γονίδια των ζώντων οργανισμών ούτως ώστε μέσα σε στενά πλαίσια τα φυσικά χαρακτηριστικά τους να μένουν αναλλοίωτα; Και, μια που μιλάμε για χαρακτηριστικά, από πού προέρχεται ο διακριτός ατομικός χαρακτήρας ακόμα και του πιο μικρού παιδιού; Επιπλέον, είναι, άραγε, ο άνθρωπος μόνο ένας γυμνός αλλά έξυπνος πίθηκος;

Από πού προέρχεται η δύναμη της ζωής που φαίνεται να διέπει και να εκδηλώνεται μέσα από όλους τους ζώντες οργανισμούς; Πώς γίνεται και οι πλανήτες περιστρέφονται περί τους άξονές τους; Πώς προσδιορίζονται οι θέσεις των ουρανίων σωμάτων; Υπάρχει Θεός στον οποίον μπορούμε ή και πρέπει να προσευχόμαστε;

Γνωρίζει κανείς τις απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα; Πάντως ο μέσος σπουδαστής της Θεοσοφίας πολύ γρήγορα μαθαίνει ότι υπάρχουν απαντήσεις. Και ότι όλες οι απαντήσεις συναποτελούν ένα σταθερό σχήμα γνώσης, έτσι που κάθε άποψη συνδέεται αρμονικά με όλες τις υπόλοιπες. Το Σύμπαν είναι ένα ζωντανό σύνολο, μαζί και ο άνθρωπος, όπου όλα τα ποικίλα συστατικά του είναι διατεταγμένα κατά θαυμαστό τρόπο. Η συνολική διαδικασία εκδηλώνει ένα ΝΟΜΟ, που κι ο ίδιος είναι προϊόν βιωμένης ευφυΐας, χωρίς τη μικρότερη ή μεγαλύτερη συμμετοχή του οποίου δεν υπάρχει τίποτα σε όλη τη Φύση.

Πώς μας επηρεάζουν όλα αυτά; Μας κάνουν να καταλαβαίνουμε πράγματα που πριν ήταν σκοτεινά και μυστήρια. Καταλαβαίνουμε τις διαδικασίες της ζωής και τον ρόλο το δικό μας μέσα στη διαδικασία. Ανακαλύπτουμε, ακόμα και εις βάθος, τη σχέση μας με τον Κόσμο. Μαθαίνουμε τα «μυστήρια» της ζωής και του θανάτου και για ποιό λόγο βρισκόμαστε εδώ. Μαθαίνουμε τον μεγαλειώδη σκοπό της καθολικής ύπαρξης.

Δεν έχουμε την πρόθεση να ασχοληθούμε με όλα αυτά τα ζητήματα σε τούτο το μικρό βιβλίο. Πρόθεσή μας είναι να εισαγάγουμε μερικές ιδέες που θα διευρύνουν γενικά την άποψή μας. Ελπίζουμε να πούμε αρκετά, ώστε να σας ανοίξουμε

την όρεξη για περισσότερα. Υπάρχουν κάποια «μυστικά» στην εκμάθηση της Θεοσοφίας. Ένα από αυτά είναι ότι η πραγματική γνώση της γεννιέται με προσπάθεια, προσπάθεια για να αποκτήσει κανείς τα δεδομένα, κατά κάποιο τρόπο, προσπάθεια για να καταλάβει και προσπάθεια για να συνεχίσει. Όλα αυτά αλλάζουν τον ίδιο μας τον εαυτό, τις ιδιότητές μας. Μοιάζει, κάπως, σωστότερα, σαν να βγαίνουμε από τον εαυτό μας. Η συνειδητότητα απελευθερώνεται από τα όρια του προσωπικού μας εγώ και των άμεσων ενδιαφερόντων μας. Ακόμα καλύτερα, αρχίζουμε να αισθανόμαστε την ενότητα όλης της ζωής και ιδιαίτερα της ανθρωπότητας, νιώθουμε ουσιαστική αδελφοσύνη, τους κοινούς στόχους της, τα κοινά βήματα, την εγγενή της ικανότητα για στοργή, αγάπη αλλά, επίσης, ανακαλύπτουμε την ανωριμότητά της, τις ανοησίες και την ωμότητά της, την άγνοια και τις προκαταλήψεις της που οδηγούν σε ανείπωτες συγκρούσεις και δυστυχία.

Ακόμα, νιώθουμε το αδιέξοδό της και τότε μας δημιουργείται η επιθυμία να βοηθήσουμε. Τέλος αντιλαμβανόμαστε πως ακόμα και ένα μικρό μέρος από τις «αιώνιες αλήθειες» της Θεοσοφίας θα μπορούσε, πράγματι, να αποτελέσει παγκόσμια πανάκεια, ως βάση τουλάχιστον, για μια μακρόχρονη αγωγή που, τελικά, σίγουρα θα βοηθούσε. Μετά την ανάγνωση αυτού του βιβλίου, ίσως να μοφαστείτε λίγο το όραμα, να θελήσετε να ξεκινήσετε το ταξίδι της ανακάλυψης και να νιώσετε ότι μπορείτε να παίξετε κάποιο ρόλο βοηθώντας και άλλους να το δουν.

Σκοπός αυτού του βιβλίου είναι να γίνει γνωστή η ύπαρξη της Θεοσοφίας και να εξηγήσουμε εν συντομία περί τίνος πρόκειται.

T.A.Φ. 28.6. 83

Εισαγωγή στη Θεοσοφία

Στις μέρες μας των ατομικών βομβών, των διαστημοπλοίων και της πυρηνικής ενέργειας, της ολοένα μεγαλύτερης υλικής ευμάρειας και των σύγχρονων περισπασμών, ψυχαγωγικών και άλλων, είναι δύσκολο ακόμα και το να σταθεί κανείς για να σκεφτεί πού μας οδηγεί όλη αυτή η δραστηριότητα κι ο πλούτος. Οι ευκαιρίες της απόκτησης όλο και περισσότερων αγαθών φαίνονται να αυξάνονται καθημερινά με την πλημμυρίδα των τεχνολογικών εφευρέσεων που κάνουν την παραγωγικότητα του ανθρώπου διαρκώς μεγαλύτερη. Ήδη, σε κάποιες Δυτικές χώρες, όχι μόνο οι βασικές ανάγκες για φαγητό, ένδυση, στέγη, ηλεκτροδότηση και θέρμανση αντιμετωπίζονται με επάρκεια για την πλειοψηφία αλλά και οι πιο πολλοί άνθρωποι διαθέτουν όλο και περισσότερα αντικείμενα όπως ραδιόφωνα, τηλεοράσεις, πλυντήρια, αυτόματες κουζίνες, αυτοκίνητα κ.ο.κ. όλα σχεδιασμένα να κάνουν τη ζωή ευκολότερη και πιο ευχάριστη. Συζητείται ακόμα και μικρότερος εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας. Σε μια ή δύο γενεές, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει ειρήνη, όταν η μαζική παραγωγική δυνατότητα όσων ήδη απασχολούνται σε στρατιωτικές επιχειρήσεις, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί στον πολιτικό τομέα, θα είναι δυνατό να εφαρμοσθεί εβδομάδα δεκάωρης απασχόλησης. Παράλληλα θα προέκυπταν στρατιές ανέργων. Αυτό που συμβαίνει στη Δύση είναι μια μόνο ένδειξη του τί θα μπορούσε να συμβεί, και

σίγουρα θα συμβεί εν καιρώ, και στον υπόλοιπο κόσμο. Αληθεύει πως υπάρχουν ακόμα εκατομμύρια ανθρώπων που δεν είναι σε θέση να ικανοποιήσουν τις βασικές βιολογικές ανάγκες τους αλλά δεν είναι μόνο ζήτημα χρόνου μέχρι να διορθωθούν αυτά τα προβλήματα;

Τί θα συμβεί τότε με την ανθρωπότητα; Θα έχει πράγματι επιτευχθεί η Ουτοπία; Μπορούμε, κατά τα άλλα, να φανταστούμε τις πλεονάζουσες πηγές εργασίες να χρησιμοποιούνται για μεγάλα δημόσια μηχανικά έργα, για σχολεία, πανεπιστήμια, δημόσια κτίρια, στεγαστικά προγράμματα κ.ο.κ., όμως, για ποιό τελικό σκοπό; Τί θα κάνουμε με όλες αυτές τις ανέσεις, τα πλεονεκτήματα και τον ελεύθερο χρόνο μας; Μια εύκολη απάντηση είναι ότι θα επιστρέψουμε στις τέχνες και αναμφίβολα ο ελεύθερος χρόνος θα επαυξήσει τις ευαισθησίες μας και την αντίληψή μας. Η ιστορία, όμως, μας λέει ότι μικρές ομάδες λαών βρέθηκαν σε αυτή την τυχερή θέση κατά το παρελθόν αλλά, μολονότι μας κληροδότησαν αντικείμενα κάλλους και κείμενα εξαιρετικής λογοτεχνίας, δικονομικά συστήματα και παιδεία, πόσο ουσιαστικά ευτυχέστερη ή ηθικά καλύτερη άφησαν την ανθρωπότητα;

Αυτή η ματιά στο μέλλον μπορεί να φανεί κυνική και απαισιόδοξη, φαίνεται, όμως, πως μέχρι τώρα η ανθρωπότητα, εκτός από τον βραχυπρόθεσμο χρόνο μιας ζωής και υπό την καθαρά υλική έννοια, δεν είχε πραγματικά ικανοποιητικό και ολοκληρωμένο στόχο. Φαίνεται πως η απελευθέρωση από τις αγγαρείες της ζωής, τελικά, οδηγεί σε ανία, κακότητα και ηθική παρακμή. Αναμφισβήτητα, έτσι έγινε στο παρελθόν. Μετά από περιόδους ειρήνης και αφθονίας οι άνθρωποι, απλώς, δεν ήξεραν πώς να διαχειριστούν τον εαυτό τους. Άραγε, μήπως δεν υπάρχει κάτι ουσιαστικά πιο σκόπιμο, γνησιότερα σημαντικό, στο οποίο να στρέψουμε την προσοχή μας και να διοχετεύσουμε την ενέργειά μας; Δεν υπάρχει μακροπρόθεσμος στόχος, δεν υπάρχει ένα σπουδαίο σχέδιο εν εξελίξει στο οποίο ο καθένας μας μπορεί να παίξει κάποιον αξιόλογο ρόλο;

Άραγε, οι παγκόσμιες θρησκείες μας δίνουν την απάντηση; Ο Χριστιανισμός, για παράδειγμα, πρεσβεύει ότι θα ιδρύσει κάποτε εδώ στη γη το Ουράνιο Βασίλειό του και μας προσφέρει

ατομική αιώνια ζωή στον Ουρανό ως ανταμοιβή για την ενάρετη ζωή που διάγουμε τώρα. Ακόμα κι αν το πιστεύουμε, αυτό για μας είναι κάπως υποθετικό και νεφελώδες. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε το γεγονός, ότι στη σύγχρονη κοινωνία αυτή η τελείωση δεν αποτελεί κινητήριο παράγοντα της ζωής μας. Οι Ανατολικές θρησκείες μιλούν για μια κορυφαία κατάσταση απελευθέρωσης και αιώνιας μακαριότητας στην οποία πρέπει να στοχεύει κανείς μέσα από πολλές ζωές ατομικής προσπάθειας. Τί σημαίνει για μας μια τέτοια απελευθέρωση και μακαριότητα; Είναι αυτό το δέλεαρ για την ωραία ζωή ικανοποιητικός, μακροπρόθεσμος στόχος είτε για τον καθένα από μας χωριστά είτε συνολικά για την ανθρωπότητα;

Ακόμα κι αν οι θρησκείες μας δίνουν απαντήσεις σε αυτό το πρόβλημα, τί απήχηση έχουν στον σημερινό κόσμο, ιδιαίτερα στη Δύση; Δεν ξεπερνιέται με τον καιρό η θρησκεία, προσελκύνοντας όλο και λιγότερους ανθρώπους; Δεν αναπτύσσονται διανοητικά οι άνθρωποι σε βαθμό ώστε ό,τι δεν ικανοποιεί τη λογική να μην ενισχύει την πίστη ή να μην εμπνέει εμπιστοσύνη; Τα ήθη και οι κώδικες ηθικής συμπεριφοράς των θρησκειών μας, ίσως επειδή η θρησκευτική ενίσχυση φαίνεται στον κοινό ανθρώπινο νου ακατανόητο μυστήριο, θεωρούνται από μερικούς δεδομένα ενώ άλλοι τα περιφρονούν και τα αγνοούν.

Η κοινή λογική απαιτεί να τηρείται κάποιος κώδικας ηθών και εθίμων για να μπορεί να διαιωνίζεται η οργανωμένη κοινωνία και πρέπει να παραδεχτούμε ότι οι θρησκείες μας, πράγματι, μας παρέχουν αυτούς τους απαραίτητους βασικούς περιορισμούς. Επίσης μας υπενθυμίζουν τις πιο εκλεπτυσμένες ιδιότητες της φύσης μας και μας λένε πώς, εάν τις εκφράζαμε, η ζωή μας θα ήταν πληρέστερη και ευτυχέστερη. Εμείς, όμως, δεν ανταποκρινόμαστε. Δεν μας εξάπτεται το ενδιαφέρον. Δεν διεγείρεται η φαντασία μας. Η αυταρχική φύση της θεωρίας και του δόγματος, που βασίζεται σε καθιερωμένες και συμβατικές ερμηνείες πολυμεταφρασμένων ιερών κειμένων, σε πολλές περιπτώσεις σκοτεινής προέλευσης, είναι για τη σύγχρονη εποχή απαράδεκτη. Δεν είναι αλήθεια ότι όπου, πράγματι, υπάρχει πίστη τούτο συμβαίνει παρά τις επιταγές και τις πρακτικές των θρησκειών και όχι εξ αιτίας των; Οι εκ-

φραστές των θρησκειών μας δεν έχουν καταφέρει να μας κάνουν να διατηρήσουμε τον σεβασμό μας σε αυτούς. Γιατί νοιώθουμε έτσι; Μήπως γιατί δεν μπορούμε να ακολουθήσουμε τα θεολογικά τους επιχειρήματα και τις ερμηνείες τους; Ίσως, κρυφά μέσα μας, σχηματίζουμε τη γνώμη πως οι δάσκαλοί μας δεν κατέχουν το αντικείμενο της διδασκαλίας τους. Τί ποσοστό του Χριστιανικού δόγματος δεν βασιζεται σε εικασίες και προκαταλήψεις;

Για πληροφορίες σχετικά με τόσο θεμελιώδη θέματα όπως π.χ. τί είναι η ζωή, ποιά η προέλευση των πραγμάτων, ποιά η φύση της συνειδητότητας κ.ο.κ. στρεφόμαστε στην επιστήμη και όχι στις θρησκείες. Στρεφόμαστε στη θρησκεία για να μάθουμε τί είναι το πνεύμα, ο Θεός, τί συμβαίνει μετά τον θάνατο, αλλά παίρνουμε πραγματικά ικανοποιητικές απαντήσεις και γιατί, τέλος πάντων, υπάρχει αυτή η διάσπαση στη γνώση;

Γιατί παραδεχόμαστε ότι η επιστήμη παρέχει γνώση αλλά όχι η θρησκεία, τουλάχιστον όχι υπό την ίδια έννοια; Μοιάζει σαν να πρέπει να προσφεύγουμε στη θρησκεία και να αποδεχόμαστε κατά πολύ τις ιδιομορφίες της πίστης. Δεν ασχολείται, όμως, και η θρησκεία με φυσικά γεγονότα; Εάν ναι, τότε γιατί τόσο λίγοι από τους εκφραστές της φαίνονται να τα γνωρίζουν; Θα έπρεπε, αλήθεια, να υπάρχει αυτή η διάκριση ανάμεσα στα αποκαλούμενα επιστημονικά γεγονότα και στα θρησκευτικά; Οφείλεται, άραγε, αυτή η διάκριση μόνο στην άγνοιά μας;

Αυτά τα ζητήματα τίθενται για να προκαλέσουν ερωτήματα σε θέματα που οι περισσότεροι από μας έχουν, πιθανότατα, θεωρήσει υπερβολικά ιερά για να υποστούν γενναία, κι αν χρειαστεί, καταλυτική διερεύνηση. Τίθενται γιατί, πριν σημειωθεί οιαδήποτε πρόοδος, πρέπει να καθαρθεί το έδαφος από τα σκουπίδια όσο κι αν αυτά έχουν εξωραϊστεί στη φαντασία μας. Η έρευνα αυτή έχει ήδη αρχίσει σε μερικά τμήματα της Δυτικής Χριστιανοσύνης. Ο μεγάλος φόβος που ελλοχεύει σε πολλές καρδιές όταν αρχίζει αυτή η διαδικασία βαθιάς διερεύνησης είναι το τί θα απέμενε, αν απομακρύνουμε αυτά τα στηρίγματα της πίστης με τα οποία μεγαλώσαμε και που έχουμε συνηθίσει. Σε αυτό το σημείο συνηθώς παρορμητικά καταφάσκουμε: «Μα πρέπει να υπάρχει ΘΕΟΣ!». Το ζήτημα εί-

ναι εξαιρετικά σημαντικό για όσους έχουν βρει ικανοποίηση, βοήθεια, ανακούφιση ή έχουν κατ' άλλο τρόπο ευεργετηθεί ουσιαστικά από τη θρησκεία τους ή για όσους, μέσω αυτής, κατάφεραν να συνδράμουν άλλους ανθρώπους. Έχοντας τέτοια εμπειρία πιστεύουν ότι η θρησκεία τους είναι βάσιμη. Έχει, όμως, μεγάλη σημασία τί θεωρούμε βάσιμο. Φαίνεται πως συχνότατα δεν ψάχνουμε την αλήθεια αλλά μόνο μια επιβεβαίωση της ενδόμυχης πίστης. Μήπως αυτό δεν συμβαίνει κατ' εξοχήν, δυστυχώς, με πολλούς επαγγελματίες εκφραστές της θρησκείας προς τους οποίους θα έπρεπε να απευθυνόμαστε για καθοδήγηση και διαφώτιση; Ορισμένοι τολμηρότεροι και τιμιότεροι κληρικοί παραδέχονται τώρα κάποια ανεπάρκεια – δείτε τα θέτοντα ερωτήματα και «αγνωστικά» βιβλία των κληρικών.

Πολλοί άνθρωποι στη Δύση, όπου μας αφορά ιδιαίτερα η πρακτική κι όχι η μυστικιστική ή η βαθιά μεταφυσική σκέψη, σχηματίζουν την εντύπωση ότι η θρησκευτική διδασκαλία βασίζεται σε θεμελιώδη άγνοια. Για παράδειγμα, μπορούμε ελάχιστα, έως και καθόλου, να κατανοήσουμε το δόγμα της έμμεσης εξιλέωσης (της θυσίας του Ιησού στη θέση του ανθρώπου). Η νοητική εκγύμναση, που απαιτείται για να αιτιολογήσουμε αυτό το πολύ σημαντικό μέρος της λογικής της Χριστιανικής Εκκλησίας, μας είναι δυσβάσταχτη. Ποιός μπορεί να μας δώσει μια ερμηνεία του Βιβλίου της Γένεσης που να μην μας μπερδέψει τελείως; Τα δύο αυτά παραδείγματα προέρχονται από Χριστιανικές πηγές, όμως, άλλα παρεμφερή, είτε στο δόγμα είτε στην πρακτική εφαρμογή υπάρχουν και σε άλλες θρησκείες υπό τη σημερινή τους μορφή.

Ακόμα και γενικά ανάμεσα στους μη κληρικούς, η άγνοια των πνευματικών αρχηγών είναι αισθητή έστω και υποσυνείδητα με αποτέλεσμα η θρησκεία, με τον τρόπο που διδάσκεται, να αμφισβητείται, έτσι που να μη λαμβάνεται υπ' όψη ακόμα και ό,τι είναι πολύτιμο στη διδασκαλία και στο σύστημα κανόνων. Δεν είναι, άραγε, αυτή η αιτία για την όλο και ασθενέστερη επιρροή που ασκεί η θρησκεία σήμερα σε όλο τον κόσμο;

Δεν υπάρχει, λοιπόν, τίποτα που να μαγέψει κάποτε τον διαρκώς αναπτυσσόμενο νου μας; Δεν υπάρχει ίχνος πραγμα-

τικής αλήθειας πίσω από τους λόγους των θρησκειών μας; Δεν υπάρχει τίποτα άλλο εκτός από το νόημα που μπορούν να βρίσκουν στην πίστη και στα συναισθήματά τους όσοι έχουν τέτοια τάση; Εάν υπάρχει κάποια τέτοια ουσία, πώς μπορούμε να τη γνωρίσουμε; Την γνώρισε ποτέ κανείς; Την γνωρίζει, πράγματι, κανείς στις μέρες μας; Εάν υπάρχει τέτοια γνώση, τί επίδραση ασκεί επάνω μας και πώς εναρμονίζεται με τους θεσμούς μας και τα επιστημονικά γεγονότα; Πώς θα μπορούσε να εναρμονίζεται με τη συνολική υγεία και την ευημερία μας, με τις προσωπικές, ομαδικές και εθνικές μας σχέσεις;

Περιλαμβάνει, άραγε, η διάταξη των πραγμάτων κάποιο συγχροτημένο, μεγαλειώδες σχέδιο για την ανάπτυξη, εξέλιξη ή ακόμα και για το μέλλον αυτού ή πιθανώς και άλλων κόσμων που μας αφορούν; Εάν υπάρχει σχέδιο, θα μας προσφέρει τον μακροπρόθεσμο στόχο μας αλλά πώς μπορούμε εμείς να το προωθήσουμε; Ποιές είναι οι δυνάμεις και οι ευκαιρίες που διαθέτουμε γι' αυτόν τον σκοπό;

Όλες αυτές οι ερωτήσεις είναι ζωτικής σημασίας. Όμως, η ίδια η φύση των ερωτήσεων απαιτεί μεγάλη ευρύτητα πνεύματος και προθυμία εκ μέρους του αναγνώστη για να τις αντιμετωπίσει απελευθερωμένος από προκαταλήψεις, εάν πρόκειται να δοθούν αξιόλογες απαντήσεις. Πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι να μην απορρίπτουμε πρόχειρα οτιδήποτε συγχρούεται, ή μοιάζει να συγχρούεται, με όσες προκατασκευασμένες ιδέες πιθανώς έχουμε, ακόμα κι αν αυτές μοιάζουν, κατ' αρχήν, ιερές και απαραβίαστες.

Μια αμερόληπτη εξέταση αυτών των πραγμάτων θα δώσει σίγουρα το έναυσμα σε μεγάλη συζήτηση και διάσταση απόψεων, αλλά τούτο είναι καλό. Η άσκηση θα υποβάλλει σε δοκιμασία και πρόκληση μερικές απόψεις ίσως παγιωμένες οι οποίες, εντούτοις, μπορεί να μην είναι τόσο πολύτιμες ή τόσο βάσιμες όσο τις θεωρούσαμε.

Θα μπορούσε να ρωτήσει κανείς γιατί, αν είναι δυνατόν να γνωρίζουμε τα θεμελιώδη γεγονότα και μυστικά της Φύσης, όπως υποδηλώνεται εδώ, αυτά δεν είναι ήδη ευρέως γνωστά; Θα μπορούσε, εν συντομία, να απαντήσει κάποιος λέγοντας ότι πολλά είναι γνωστά αλλά παραβλέπονται. Πολλά άλλα, όμως,

έχουν κυρίως σχέση με πεδία του Όντος που δεν είναι προσιτά στις πέντε αισθήσεις μας, με πεδία, η ύπαρξη των οποίων δεν μπορεί να κατανοηθεί μέσα από τη διαδικασία της κοινής λογικής. Η ανώτερη ιδιότητα της ενόρασης πρέπει να καλλιεργηθεί ούτως ώστε μια διαφορετική μορφή «όρασης» και «ακοής» να μας γίνει προσιτή, αλλά για όλα αυτά θα μιλήσουμε λεπτομερέστερα αργότερα.

Μπορούμε να φτάσουμε σε τέτοια γνώση μόνοι μας άμεσα, μόνο εάν το θελήσουμε πραγματικά. Ακόμα κι αν όσα ακολουθούν δεν εμπνεύσουν τον αναγνώστη να προσπαθήσει μόνος του, τουλάχιστον, ελπίζουμε ότι θα του προσφέρουν τροφή για υγιείς σκέψεις. Οι ιδέες που παρουσιάζονται, αν και υποθετικές, δίνουν ένα πλαίσιο όπου περικλείονται όλες οι εμπειρίες που προέρχονται από την καθημερινή ζωή και παρατήρηση. Αυτό και μόνο πρέπει να δώσει κάποια εγκυρότητα στις παρούσες προτάσεις.

Το θεμελιώδες υλικό για τη γενική θέση που υποβάλλεται, περιέχεται στα «βασικά» κείμενα της αρχικής Θεοσοφικής Εταιρείας, κατά κύριο λόγο στο «Κλειδί της Θεοσοφίας» και στη «Μυστική Διδασκαλία» της Ε. Π. Μπλαβάτσκυ. Αυτά τα έργα γράφτηκαν κατά το τέλος του προηγούμενου αιώνα και με αφορμή το περιεχόμενό τους προέκυψαν πολλά κινήματα «θεοσοφικής» φύσης. Το βασικό τους περιεχόμενο δεν ήταν καθόλου καινούριο, καθώς ευθέως δηλώνει η συγγραφέας τους: υπάρχει παράδοση της γνώσης των μυστικών της Φύσης, «Γνώσης» που έρχεται σε μας από το βάθος του χρόνου. Επίσης, έχει δημιουργηθεί πολύ πλούσια λογοτεχνία που πραγματεύεται τη φύση της ύπαρξης και τη σχέση του ανθρώπου προς το Σύμπαν, η οποία, όμως, έχει σε μεγάλο βαθμό καταστραφεί. Ό,τι διασώθηκε προέρχεται κυρίως από τον Μεσαίωνα και έχει διατυπωθεί με σκοτεινούς συμβολικούς όρους. Χωρίς τις προφορικές εξηγήσεις που γνωρίζουν οι δάσκαλοι των διαφόρων συστημάτων, είναι σχεδόν ακατανόητο στον μέσο άνθρωπο.

Τα γραπτά κείμενα της Ε. Π. Μπλαβάτσκυ και των Μυστών Διδασκάλων της εισηγούνται αυτές τις αρχαίες διδασκαλίες με έναν λίγο-πολύ σύγχρονο τρόπο έκφρασης και προσθέτουν πολύ υλικό, αρκετά σαφές, που μέχρι τότε δεν ήταν διαθέσιμο

στον κόσμο. Επίσης αναφέρουν αποσπάσματα από τα αρχαία και παραδοσιακά συστήματα και σύμβολα για σύγκριση και παραδειγματισμό και συσχετίζουν την ονομαζόμενη μυστική δοξασία με τις ανακαλύψεις και τις επιστημονικές θεωρίες όπως διατυπώθηκαν περί το τέλος του προηγούμενου αιώνα. Είναι αξιοσημείωτο ότι παρά τη φοβερή εξάπλωση της επιστημονικής γνώσης κατά τον τρέχοντα αιώνα, η «Μυστική Διδασκαλία», σε σχετικά ζητήματα, δικαιώνεται πλήρως. Συχνότατα, πολλά από αυτά που ειπώθηκαν τότε, τώρα μοιάζουν εκπληρωμένες προφητείες.

Μεγάλο μέρος της «Μυστικής Διδασκαλίας» είναι δύσκολο και δεν απευθύνεται σε άπειρους ανθρώπους. Τούτο δεν σημαίνει ότι η βασική διδασκαλία δεν είναι κατανοητή αλλά ότι οι ευρύτερες και βαθύτερες έννοιές της διατυπώνονται κατ' ανάγκη σε γλώσσα και ύφος που απαιτούν προσήλωση και υπομονή και πως, για να γίνει πλήρως αντιληπτό το νόημά τους, πρέπει οι εσώτερες αντιληπτικές μας ιδιότητες να επιταχυνθούν και να αναπτυχθούν. Συμβουλεύουμε, γι' αυτό τον λόγο, τους αρχάριους επί του θέματος να ξεκινούν τη μελέτη τους με πιο απλά και περιληπτικού τύπου βιβλία εκ των οποίων «Το Κλειδί της Θεοσοφίας» είναι μάλλον το καλύτερο, αλλά ακόμα κι αυτό θα απαιτήσει προσεκτική ανάγνωση και μακρόχρονη μελέτη.

Η λογική του να μπορέσουμε κάποτε να αντιληφθούμε μέρος των βαθιών παγκόσμιων διεργασιών της Φύσης και των μυστικών του Όντος είναι ότι ο ίδιος ο άνθρωπος είναι μια μικροσκοπική αντανάκλαση του συνολικού Κόσμου. Η βασική φύση και σύστασή του είναι ίδια με τη φύση και τη σύσταση του Σύμπαντος. Αποκτώντας γνώση του ουσιώδους Εαυτού του μαθαίνει για τον Εαυτό όλων των όντων και των εκδηλώσεων. Αυτή η γνώση αποτελεί τη Θεοσοφία.

Η Θεοσοφία πραγματεύεται όλη τη ζωή ως Σύνολο. Η Καλοσύνη και η Ομορφιά υπάγονται στη φύση της. Η Αφοσίωση και ο Μυστικισμός είναι οι τρόποι της. Και μόνο η επαφή με τις παρυφές της ουσιώδους εσωτερικής ύπαρξης του ανθρώπου δίνει ακριβή γνώση μέρους της απεριόριστης, ατέρμονης καθολικής Αγάπης, της Μίας Ζωής που μοιραζόμαστε.

Η Θεοσοφία έχει περιγραφεί ως η «επιστήμη των επιστημών». Ως πνευματική επιστήμη είναι θρησκεία ανώτατης βαθμίδας αλλά δεν εκφράζεται αποκλειστικά με τους όρους οποιασδήποτε συγκεκριμένης θρησκείας. Δεν είναι μία θρησκεία αλλά είναι η ίδια η θρησκεία από την οποία όλες οι θρησκείες, κατά την αρχέγονη γνησιότητά τους, έχουν προέλθει, προέρχονται και θα προέρχονται.

Η συγγραφέας της «Μυστικής Διδασκαλίας» έχει πει ότι «περιλαμβάνει ακριβώς όσα μπορεί να δεχτεί η Ανθρωπότητα κατά τον επερχόμενο (20ο) αιώνα».... «αυτή η «Ανθρωπότητα» (δηλαδή, ο άνθρωπος που ζει ως φυσικό πρόσωπο) θα βρει στους δύο τόμους της «Μυστικής Διδασκαλίας» ό,τι μπορεί να συλλάβει η αντίληψή του». Οποία πρόκληση!

Θεμελιώδεις αρχές και προέλευση

Όποιες κι αν είναι οι απόψεις μας ή τα πιστεύω μας πάνω στην προέλευση, είναι προφανές και αναμφίβολο ότι υπάρχει ένα φυσικό σύμπαν, μέρος του οποίου είμαστε εμείς με τη σωματική μας διάσταση και ο κόσμος μας. Είναι, επίσης, προφανές πως οτιδήποτε υπάρχει πρέπει κάποτε να είχε μια αρχή. Όλα τα πράγματα μένουν σταθερά για κάποιο διάστημα. Σε σύγκριση με τον δικό μας χρόνο μπορεί αυτό το διάστημα να είναι σύντομο ή και ανυπολόγιστο. Επίσης, τα πάντα μεταβάλλονται. Τα σώματα των ζώντων όντων, π.χ. αλλάζουν με τη διαδικασία του μεταβολισμού. Οργανικές και ανόργανες ουσίες αλλάζουν με τον χρόνο και ανάλογα με τις συνθήκες που τις περιβάλλουν. Ακόμα και οι βράχοι αλλοιώνονται από τις καιρικές συνθήκες. Σε αυτές τις αλλαγές βλέπουμε την προσωρινότητα όλων των πραγμάτων και το αναπόφευκτο του απώτατου τέλους των.

Σχεπτόμενοι αυτή τη διαδικασία συνεχούς αλλαγής, οδηγούμαστε στη συνειδητοποίηση πως η κίνηση είναι παγκόσμια αρχή. Σε όλη τη Φύση υπάρχει κίνηση και μεταβολή. Στα μεγαλειώδη φυσικά φαινόμενα π.χ. στον άνεμο, στη βροχή και στους ωκεανούς αυτό είναι προφανές. Από την άλλη πλευρά υπάρχει κίνηση μέσα και στα μόρια της ίδιας της ύλης. Τίποτα δεν βρίσκεται σε απόλυτη ηρεμία ούτε και για μια στιγμή.

Αυτή η αδιάκοπη κίνηση μέσα και έξω από τα πράγματα

εισάγει μια άλλη ιδέα, την ιδέα της ενέργειας. Γνωρίζουμε για τα μεγάλα ποσά ενέργειας που είναι εγκλωβισμένα στα άτομα. Γνωρίζουμε πώς να αποδεσμεύουμε μέρος αυτής της ενέργειας. Η ενέργεια είναι η πρωταρχική αιτία της ύπαρξης όλων των εκδηλωμένων πραγμάτων. Χωρίς αυτή δεν θα υπήρχε τίποτα. Γνωρίζουμε, λοιπόν, ότι ενέργεια και ύλη είναι μορφές του ιδίου πράγματος.

Έτσι, η κίνηση, όπως την αντιλαμβανόμαστε, κατ' ανάγκη σχετίζεται με τον χρόνο. Μόνο όταν κάτι μεταβάλλεται, αντιλαμβανόμαστε ότι περνά ο χρόνος. Με την κίνηση των δεικτών των ρολογιών ή με την κίνηση του ήλιου στον ουρανό μετρούμε τον χρόνο για να ταξινομήσουμε τα γεγονότα του βίου μας. Υπάρχουν μερικοί ενδιαφέροντες συσχετισμοί μεταξύ κίνησης και χρόνου. Ένας τέτοιος συσχετισμός είναι η σχετικότητα του χρόνου ως προς την κίνηση. Για παράδειγμα, αν μπορούσαμε να κινηθούμε με την ταχύτητα ενός ηλεκτρονίου, η ταχύτητα άλλων ηλεκτρονίων, που κινούνται προς την ίδια με εμάς κατεύθυνση, θα μας φαινόταν πολύ μικρή, αν υποθέσουμε ότι ήσαν ορατά, μολονότι και εμείς και αυτά, ως προς έναν ακίνητο παρατηρητή, θα κινούμασταν με ταχύτητα που πλησιάζει την ταχύτητα του φωτός.

Κάνοντας αυτές τις σκέψεις, πρέπει επίσης να λάβουμε υπ' όψη μας ότι η κίνηση και ο χώρος είναι αδιαχώριστα μεγέθη. Ο χώρος είναι απαραίτητος για την ύπαρξη και την κίνηση των πραγμάτων. Επομένως, ο χώρος είναι προϋπόθεση της ύπαρξης. Αργότερα, θα δώσουμε κάποιες ιδέες πάνω στη φύση του χώρου και από αυτές θα δούμε ότι ίσως χρειαστεί να αναθεωρήσουμε τις κοινώς παραδεδεγμένες απόψεις μας σύμφωνα με τις οποίες ο χώρος πρέπει πάντα να θεωρείται ως απλή κενή προέκταση του μηδενός σε τρεις διαστάσεις.

Έχοντας εισάγει αυτές τις θεμελιώδεις αρχές της κίνησης, ενέργειας, του χώρου και του χρόνου, ας δούμε, εν συντομία, πώς μπορεί η Θεοσοφία να τις χρησιμοποιήσει.

Κατ' αρχήν, ως προς την προέλευση. Στο σημείο αυτό πρέπει να προχωρήσουμε με προσοχή εξ αιτίας των σχετικών απόψεων με τις οποίες οι περισσότεροι από εμάς έχουμε ανατραφεί και οι οποίες μας διέπουν. Θα πρέπει να είμαστε

πολύ προσεκτικοί να μην αφήσουμε τις προκαταλήψεις μας να υπεισέλθουν, εάν θέλουμε να αντιληφθούμε το ακριβές νόημα. Μια επιπόλαιη ανάγνωση, όπως όταν διαβάζουμε ένα άρθρο ειδήσεων π.χ. δεν θα φέρει κανένα αποτέλεσμα. Στοχαστείτε πολύ πάνω σε αυτό που διαβάζετε. Δεν απαιτείται πίστη. Απαιτείται μόνο ανοιχτό και τολμηρό βλέμμα πάνω σε αυτά που λέγονται και ειλικρινής πρόθεση για να καταλάβει κανείς. Κατ' αρχήν, για τους περισσότερους από εμάς, οι ιδέες που παρουσιάζονται θα είναι απλές θεωρίες, υποθέσεις, αλλά ας δούμε αν μπορούν ή όχι να εξηγήσουν ή να συμφωνήσουν με τα γνωστά σε εμάς γεγονότα της ύπαρξής μας ούτως ώστε να τα αποδεχτεί η λογική μας.

Η Θεοσοφία κάνει Τρεις Θεμελιώδεις Προτάσεις. Η πρώτη ορίζει, ως προϋπόθεση, ότι το σύμπαν είναι μία ενότητα που πηγάζει και υπάρχει μέσα σε ένα ασύλληπτο, απεριγράπτο Απόλυτο, εξ ολοκλήρου απεριόριστο. Αυτό το Απόλυτο είναι πάντα ανεκδήλωτο, αιώνιο, άπειρο, χωρίς κατηγορήματα. Ίσως το μόνο θετικό πράγμα που μπορεί να λεχθεί γι' αυτό είναι ότι ΕΙΝΑΙ και ότι είναι Παντοδύναμο. Το Απόλυτο είναι Πραγματικότητα. Είναι το Άπαν. Δεν είναι μια οντότητα και είναι τελείως απρόσωπο. Είναι και πάντα θα είναι τελείως αδιάγνωστο, πέρα από σκέψη και θεωρία.

Η πρόταση αυτή λέει ακόμα ότι η ύψιστη σύλληψη, μόνο υπό την έννοια ότι μπορούμε να πάρουμε μια ιδέα γι' αυτήν για να σκεφτούμε και να μιλήσουμε σχετικά, βρίσκεται μια βαθμίδα από το Απόλυτο στην αλυσίδα αιτίας – αιτιατού της εκδηλωμένης ύπαρξης, πράγμα που αποτελεί συμβολική Δυαδικότητα, μία Ενότητα αυτή καθεαυτή, το ΕΝΑ.

Οι δύο όψεις αυτής της Δυαδικότητας είναι ο απολύτως αφηρημένος Χώρος και η απολύτως αφηρημένη Κίνηση. Είναι δύο εξαιρετικά μεταφυσικές συλλήψεις που μας είναι σχεδόν ακατανόητες, αλλά δρουν ως βάση πάνω στην οποία χτίζεται ένα κατανοητό οικοδόμημα.

Ο αφηρημένος Χώρος είναι αυτό που δεν μπορούμε «να παραλείψουμε από οποιαδήποτε έννοια ή να το εννοήσουμε μόνο του». Είναι η παγκόσμια μήτρα μέσα κι έξω από την οποία μπορεί να προκύπτει αυτό που αποκαλούμε ύλη. Είναι

η «χωρίς ρίζες ρίζα» της παθητικής, περιοριστικής αρχής στο σύμπαν που καθιστά δυνατή την ύπαρξη σε οποιαδήποτε μορφή. Αυτός ο αφηρημένος Χώρος δεν είναι η τρισδιάστατη προέκταση που γνωρίζουμε, αλλά, τρόπον τινά, η «ουσία» του. Είναι μια πολύ δύσκολη σύλληψη, όμως μπορούμε να την καταλάβουμε εάν θεωρήσουμε τον ίδιο τον χώρο ως κάτι. Πουθενά δεν υπάρχει το απόλυτο τίποτα.

Παράλληλα, η Αφηρημένη Κίνηση είναι η «χωρίς ρίζες ρίζα» της ενέργειας, η ενεργητική γενεσιουργός δύναμη της δημιουργίας. Δεν είναι αυτή καθεαυτή η ενέργεια, αλλά αυτό από το οποίο προέρχεται ή εκδηλώνεται η ενέργεια, όπως την γνωρίζουμε.

Αυτές οι δύο όψεις, λοιπόν, της αφηρημένης Κίνησης και του αφηρημένου Χώρου, μας δίνουν τα στοιχεία της πρωταρχικής δυαδικότητας της υποκειμενικότητας και αντικειμενικότητας, που είναι απαραίτητες όταν αρχίζουμε να σκεφτόμαστε με όρους της αρχικής Συνειδητότητας, πράγμα που πρέπει να κάνουμε τώρα.

Η Συνειδητότητα, όπως τη γνωρίζουμε, δεν υπάρχει σε αυτό το «ανώτατο» επίπεδο του Όντος, υπάρχουν, όμως, τα ουσιώδη χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για τη δυαδικότητα γνώστη – γνωστικού αντικειμένου. Η απόλυτη αφηρημένη Κίνηση μπορεί να θεωρηθεί «Απεριόριστη Συνειδητότητα». Είναι η αφετηρία αυτού που θα ονομάσουμε Πνεύμα. Είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι εξακολουθούμε να μιλάμε για μια Ενότητα, για το ΕΝΑ. Η Κίνηση και ο Χώρος, το υποκείμενο και το αντικείμενο, το Πνεύμα και η Ύλη είναι αδιάσπαστες δυαδικές όψεις μόνο του ΕΝΟΣ. Καμία πλευρά καθεμιάς από αυτές τις δυαδικότητες δεν μπορεί να υπάρχει απομονωμένη, όπως δεν είναι απομονωμένο το εσωτερικό ενός δοχείου από το εξωτερικό του. Δεν μπορεί να υπάρχει το ένα (δηλ. η κίνηση) χωρίς το άλλο (δηλ. τον κενό χώρο). Μαζί σχηματίζουν «τη βάση του εξαρτώμενου Όντος», για να θυμηθούμε τα λόγια της «Μυστικής Διδασκαλίας»: «Αυτό το Απόλυτο και οι πτυχές του Χώρου και της Κίνησης ως Τριάδα (που συμβολίζεται από πεπερασμένη διάνοια ως η θεολογική Τριάδα)....» είναι η αφετηρία «της δύναμης και πάσης

ατομικής συνειδητότητας και τροφοδοτεί την καθοδηγούσα διάνοια στο ευρύ σχέδιο της κοσμικής Εξέλιξης... ακριβώς όπως οι αντίθετοι πόλοι του υποκειμένου και του αντικειμένου, του πνεύματος και της ύλης, δεν είναι παρά μόνο όψεις της Μίας Ενότητας στην οποία συντίθενται, έτσι και στο εκδηλωμένο Σύμπαν, υπάρχει «αυτό» που συνδέει το πνεύμα με την ύλη, το υποκείμενο με το αντικείμενο». Αυτός ο «σύνδεσμος» (που ονομάζεται Φοχάτ στα κείμενα) είναι η δυναμική ενέργεια του Κοσμικού Ιδεατού ή από την άλλη όψη, είναι το ευφυές μέσο, η δύναμη που κατευθύνει κάθε εκδήλωση. Είναι το μέσο με το οποίο οι καρποί του παρελθόντος αποτυπώνονται σαν σπόροι – σφραγίδες στην εν τω γίνεσθαι ύλη των μελλοντικών πραγμάτων, σαν αρχετυπικές μορφές και σαν νόμοι της Φύσης.

Έτσι, από το Πνεύμα προέρχεται η συνειδητότητα και από τη ρίζα – Ύλη «προέρχονται τα διάφορα οχήματα στα οποία αυτή η συνειδητότητα εξατομικεύεται και επιτυγχάνει την αυτοσυνειδητότητα ή την εξ αντανακλάσεως συνειδητότητα» και σαν «μυστηριώδης σύνδεσμος ανάμεσα στον Νου και στην Ύλη, προκύπτει η κινητήρια αρχή που ηλεκτρίζει κάθε άτομο με ζωή». Αυτή η αρχή λειτουργεί σε όλα τα επίπεδα της ύπαρξης και στην πραγματικότητα εκδηλώνεται στον φυσικό κόσμο ως ηλεκτρισμός.

Από αυτή τη θεμελιώδη τριάδα Πνεύματος – Ύλης – Ενέργειας προέρχεται άπαν το εκδηλωμένο σύμπαν με όλη την ποικιλία συνθηκών, υλικού, οργανισμών και μορφής.

Αυτές οι ιδέες αναμφίβολα θα φανούν δυσνόητες σε όποιον δεν τις έχει ξανακούσει. Πιθανώς να φανεί ότι δεν έχουν μεγάλη σχέση με τη ζωή όπως την γνωρίζουμε στις τρέχουσες συνθήκες, αλλά αν μελετηθούν προσεκτικά για ένα διάστημα και υπό το φως όσων ακολουθούν, θα μας οδηγήσουν σε μια αντίληψη που χωρίς αυτές θα ήταν απίθανο να προκύψει από μόνη της. Η επιμονή φέρνει θαυμάσια αποτελέσματα. Τώρα που διαθέτουμε κάποιους «αχρογωνιαίους λίθους», ας δούμε αν μπορούμε να «προσγειωθούμε» λίγο περισσότερο, μολονότι η πορεία μπορεί να είναι ακόμα δύσβατη.

Μια από τις μεγάλες δυσκολίες, σε αυτό το ευρύ αλλά θαυμάσιο θέμα της Θεοσοφίας, είναι το γεγονός ότι πραγματευό-

μαστε ένα ζήτημα που δεν έχει αρχή και τέλος. Πρέπει να ξεκινήσουμε από τη μέση. Οι μεγάλες, βασικές ιδέες που έχουμε θίξει, μέχρι στιγμής, είναι κυριολεκτικά παγκόσμιες. Ισχύουν σε όλο το Σύμπαν και είναι απαραίτητο να εξετάσουμε τις δύο εναπομένουσες παγκόσμιες Προτάσεις πριν επιχειρήσουμε να μιλήσουμε για πιο γνώριμα σε μας θέματα.

Η μία από αυτές τις Προτάσεις ορίζει ότι όλη η ύπαρξη, δηλαδή παν το εκδηλωμένο, λειτουργεί κατά τον παγκόσμιο Νόμο και υπόκειται σε αυτόν. Ο Νόμος αυτός είναι πολυσχιδής. Αφενός, ορίζει ότι καθετί προχωρεί σε κύκλους, περιόδους ανάπαυσης και δραστηριότητας, όπως απεικονίζονται στο δίδυμο μέρας – νύχτας, θέρους – χειμώνα, αφύπνισης – ύπνου, εισπνοής – εκπνοής κ.ο.κ. Υπάρχουν μικροί κύκλοι μέσα σε μεγάλους και μεγάλοι κύκλοι μέσα σε μεγαλύτερους. Η αναπνοή είναι ένας μικρός κύκλος μέσα στον μεγαλύτερο κύκλο της αφύπνισης – ύπνου. Η αφύπνιση και ο ύπνος είναι μικροί κύκλοι μέσα στον μεγαλύτερο κύκλο της γέννησης – θανάτου. Μέσα στις ανθρώπινες φυλές υπάρχουν οι ζωές των ατόμων, των γενεών των οικογενειών που έρχονται και παρέρχονται. Υπάρχουν οι γεννήσεις και οι θάνατοι των φυλών, των εθνών ακόμα δε και των φυλών. Κατά τον ίδιο Νόμο, αφετέρου, καθετί υφίσταται, με τον τρόπο ακριβώς που υφίσταται, σαν αποτέλεσμα αυτού που προηγήθηκε.

Η Τρίτη Πρόταση προέρχεται από τη θέση μας «Πνεύμα – Ύλη» και από την πρώτη μας Πρόταση, την Παγκόσμια Ενότητα. Ορίζει ότι, όπως το Πνεύμα δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς την Ύλη, έτσι και η συνειδητότητα δεν μπορεί να υπάρχει χωρίς ένα όχημα ή ένα δοχείο ύλης σε κάποια κατάσταση, εντός του οποίου λειτουργεί. Η ενεργή αλληλεπίδραση ανάμεσα στο Πνεύμα και στην Ύλη είναι η Ζωή. Υπάρχουν επίπεδα ύπαρξης που θα συζητήσουμε αργότερα, σε καθένα από τα οποία η συνειδητότητα μπορεί να λειτουργεί, εάν έχει ένα «σώμα» υποστασης κατάλληλο για το συγκεκριμένο επίπεδο. Ένα φυσικό σώμα της είναι απαραίτητο για την καθημερινή μας ζωή.

Η συνειδητότητα, όπως εκδηλώνεται στα άτομα, είναι μια σπίθα που προέρχεται από την Παγκόσμια Συνειδητότητα και ποτέ δεν είναι τελείως ανεξάρτητη από αυτήν. Επιπλέον τα οχήματα ή σώματα, που η ατομική συνειδητότητα χρησιμοποιεί, υπό-

κείνται στον κυκλικό νόμο του όντος και μη όντος. Γι' αυτό, κατά περιόδους, η ατομική συνειδητότητα πρέπει να αποσύρεται από το όχημα που χρησιμοποίησε και, για την επόμενη περίοδο δραστηριότητας, να χρησιμοποιεί ένα καινούριο όχημα.

Συνδυασμένη με αυτήν την αλλεπάλληλη κατοίκηση σε νέα οχήματα είναι και μια άλλη πτυχή του Νόμου της περιοδικότητας, της πλημμυρίδας και της άμπωτης κ.λ.π., η πτυχή της εξέλιξης, της ανάπτυξης, της διεύρυνσης, της εκδίπλωσης. Κανένας φυσικός κύκλος δεν επιστρέφει ακριβώς στο σημείο εκκίνησης. Προχωρεί κατά μήκος του άξονα του μεγαλύτερου κύκλου του οποίου είναι μέρος. Έτσι, κατά τη διάρκεια της ζωής μιας σφαίρας, που κατοικείται από μια ανθρωπότητα, η «συνειδητότητα» μπορεί να κατοικεί σε οχήματα όλων των περιοχών της φύσης, διευρυνόμενη μέχρι να εξατομικευθεί στον Άνθρωπο, οπότε γεννιέται η ιδιότητα της αυτο-συνειδητότητας. Κατόπιν τούτου, ανάλογα με τις προσπάθειες που κάνει ο Άνθρωπος κατά την ενσάρκωσή του, μπορεί να προωθήσει την εξέλιξή του και να περάσει σε υπεράνθρωπες καταστάσεις ύπαρξης. Αλλά, θα πούμε περισσότερα γι' αυτό αργότερα.

Καθώς η συνειδητότητα διευρύνεται, ξετυλίγονται οι ιδιότητες. Ιδιότητα είναι η ικανότητα να λειτουργεί κανείς κατά έναν συγκεκριμένο τρόπο. Καθεμία από τις αισθήσεις μας αποτελεί μια ιδιότητα, τα συναισθήματα, οι σχέψεις και οι άλλες διανοητικές λειτουργίες είναι ιδιότητες, το ίδιο, δε, ισχύει για τη διαίσθηση και τη θέληση.

Καθεμία από αυτές τις ιδιότητες είναι εφικτή μόνο εξ αιτίας ορισμένων χαρακτηριστικών της φύσης. Οι ιδιότητες αυτές είναι, ας πούμε, δυνάμεις ή δραστηριότητες του πνεύματος για τις οποίες έχουν αναπτυχθεί τρόποι δράσης και αντίδρασης. Αυτοί οι τρόποι αντίδρασης είναι εφικτοί χάρις εις και ανάλογα προς την ανάπτυξη των χαρακτηριστικών του υλικού, της δομής, της μορφής και του σώματος που έχει ήδη επιτευχθεί στην πορεία της εξέλιξης. Αυτές οι δυνάμεις και τα χαρακτηριστικά είναι ό,τι έχει μέχρι τώρα «πραγματωθεί» από την Παντοδυναμία κατά τη διάρκεια της ζωής του ηλιακού μας συστήματος, το οποίο βεβαίως θα έχει κατά μέγα μέρος προκύψει από άλλα προηγηθέντα συστήματα.

Αυτές οι δυνάμεις και τα χαρακτηριστικά «εξακτινώνονται» από τη ΜΙΑ ΖΩΗ κατά ρεύματα, όπως οι ποικιλόχρωμες ακτίνες του φωτός προκύπτουν από την ανάλυση του λευκού φωτός μέσω ενός πρίσματος. Κάθε ακτίνα περνά από όλα τα επίπεδα της ύπαρξης, από το ανώτερο μέχρι το κατώτερο, και η δύναμη και τα χαρακτηριστικά της ορίζονται από την κυρίαρχη φύση της. Για παράδειγμα, κάθε ακτίνα έχει ένα αντιπροσωπευτικό χρώμα στο φυσικό επίπεδο. Μπορεί να έχει διαφορετικά χρώματα σε άλλα επίπεδα, αλλά αυτά τα χρώματα είναι μοναδικά για αυτήν την ακτίνα σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο. Καθεμιά από τις αισθήσεις μας και τις άλλες μας ιδιότητες έχει αντίστοιχη ακτίνα, αντίστοιχο χρώμα και «ήχο». Κάθε ακτίνα έχει τη βασική νότα της. Διαφορετικά επίπεδα ύπαρξης έχουν αντίστοιχες νότες σε διαφορετικές «οκτάβες». Οι ποικίλες ιδιότητες της προσωπικότητας που έχουν ακροθιγώς κατηγοριοποιηθεί από τους αρχαίους φιλοσόφους ως αιματώδεις, θυμοειδείς, μελαγχολικές και φλεγματικές είναι ιδιότητες των ακτίνων ή αναμίξεις αυτών.

Αυτά τα χαρακτηριστικά ακτίνων διαπνέουν όλη τη Φύση και καθετί είναι πρόσμειξή τους. Όλα τα φυσικά στοιχεία, τα φυτά και τα ζώα θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν και να ταξινομηθούν κατ' αναλογία, εάν είχαμε επαρκείς γνώσεις για τις βασικές τους ιδιότητες.

Κάθε «δύναμη» ακτίνας συμβολίζει μια συγκεκριμένη όψη της ζωής ή δύναμης και κάθε ιδιότητα μια αντίστοιχη υλική ή μορφική ποιότητα. Για παράδειγμα, η όραση είναι δύναμη ή ικανότητα που λειτουργεί μέσα από έναν υλικό αλλά ζωντανό οφθαλμό.

Οι διαφόρων βαθμών παραλλαγές και συνδυασμοί αυτών των χαρακτηριστικών δυνάμεων και ιδιοτήτων μας δίνουν την απεριόριστη ποικιλία ειδών, συνθηκών και ικανοτήτων του συνόλου που συνιστά τη Φύση που αντιλαμβανόμαστε.

Έχουμε, λοιπόν, παρουσιάσει μερικές σχέψεις και ιδέες πάνω στα θεμελιώδη και στην προέλευση. Ίσως να έχει γίνει, ήδη, φανερό πως όχι μόνο το στάδιο της Ανθρώπινης ζωής είναι πολύ μεγάλο, αλλά και ότι με αυτές τις σχέψεις και ιδέες μας δίνεται ένας ορίζοντας ύπαρξης που ανταποκρίνεται στον πιο μα-

κρόχρονο, μακροπρόθεσμο, σκόπιμο στόχο για τον ατομικό άνθρωπο αλλά και για την ανθρωπότητα συνολικά. Το τί εννοούμε με τη λέξη «σκόπιμος», θα προσπαθήσουμε να το εξηγήσουμε στη συνέχεια.

Μπορεί να προκύψει η ένσταση ότι έχουμε φιλοσοφήσει υπερβολικά πάνω σε ένα ζήτημα που πρέπει να περικλείει όλες τις πτυχές της ζωής και να συμπεριλαμβάνει την έντονα ανθρώπινη κατάσταση του ατόμου. Μέχρι στιγμής, δεν ασχοληθήκαμε με ιδιότητές μας σαν την αγάπη και την αφοσίωση που όταν διαπραγματευόμαστε την ανθρώπινη ύπαρξη είναι οι μόνες, τελικά, πραγματικά αξιοσημείωτες. Ξεκινήσαμε, όμως, απευθυνόμενοι στον σύγχρονο, σκεπτόμενο άνθρωπο και προσπαθούμε να του δώσουμε μερικές εξηγήσεις. Θα ασχοληθούμε ή τουλάχιστον θα θίξουμε αυτές τις «συναισθηματικές» πλευρές της ζωής σε ανάλογα εδάφια, αργότερα.

Για να συνοψίσουμε, έχουμε ορίσει ως προϋπόθεση ένα Απόλυτο, την Αναίτια Αιτία, την Παντοδυναμία, το Αδιάγνωστο, το Τέλειο, το Αιώνιο. Έχουμε αναφέρει ότι το ανώτερο που μπορούμε να συλλάβουμε, αναφορικά με την αλυσίδα της εκδήλωσης, είναι το ΕΝΑ ως μια πρωταρχική Δυαδικότητα που δημιουργεί το πνεύμα – ύλη, υποκείμενο – αντικείμενο, συνδυασμοί που, διερχόμενοι όλα τα επίπεδα της ύπαρξης, μας φέρνουν τελικά στις δυαδικότητες της δύναμης και μορφής στο εκδηλωμένο Σύμπαν με τη θαυμαστή ποικιλία που γνωρίζουμε.

Έχουμε διατυπώσει την Πρόταση του Νόμου των Κύκλων, της περιοδικότητας, της αιτίας και του αποτελέσματος, το Νόμο της βασικής ταυτότητας (λόγω της υπέρτατης Ενότητας), τον Νόμο, σύμφωνα με τον οποίο κάθε ατομική συνειδητότητα, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα οχήματα, μέσω των περιοδικών, αλληλοδιάδοχων ενσαρκώσεων, ταυτίζεται με τη Μία Συνειδητότητα. Αναφερθήκαμε στον νόμο της ανάπτυξης, της προόδου κ.λ.π. που βρίσκεται πίσω από κάθε εξελικτική διαδικασία. Μιλήσαμε για τη φύση και τις ποιότητες των πραγμάτων, όπως έχουν εξελιχθεί μέχρι τώρα κατά τη διάρκεια αυτών των διαδικασιών στον πλανήτη.

Είπαμε νωρίτερα πως αυτή η μεγάλη ιστορία δεν έχει αρχή και τέλος. Τούτο σημαίνει ότι ο κόσμος μας και το ηλιακό μας

σύστημα είναι αποτέλεσμα αυτού που προηγήθηκε. Όταν συνέβη η μεγάλη αφύπνιση, μετά από μια μακρά περίοδο ανάπαυσης, υπήρχε εν σπέρματι αυτό που επρόκειτο να δημιουργηθεί. Έτσι και οι καρποί της παρούσας ύπαρξης και ζωής του παγκόσμιου σχεδίου μας θα συγκεντρωθούν στο Ανεκδήλωτο για μια μακρά περίοδο ανάπαυσης για να απορρεύσουν εκ νέου σαν σπόροι σε ό,τι θα υπάρξει στην επόμενη μεγάλη αφύπνιση.

Σε αυτή τη φιλοσοφία δεν έχει θέση η δημιουργία, όπως συνήθως την αντιλαμβανόμαστε. Επομένως, δεν υπάρχει Δημιουργός με την γενικώς παραδεδεγμένη έννοια.

Ο Σκοπός της Ζωής;

Το να προσπαθήσει να δώσει κανείς απάντηση σε αυτό το ερώτημα θα φαινόταν αλαζονικό. Πρέπει, όμως, να ερευνήσουμε αυτό το ζήτημα, αν βεβαίως πρόκειται αυτό το βιβλίο να έχει κάποιο νόημα.

Όλοι γνωρίζουμε τις συνήθεις δραστηριότητες των ζώντων πραγμάτων και η μόνιμη απάντηση, ως προς τον σκοπό αυτών των δραστηριοτήτων, είναι η προφανώς, θεμελιώδης διατήρηση της ζωής των ατόμων και των ειδών που περιλαμβάνει. Εάν εμβαθύνουμε περισσότερο στο ερώτημα, άλλη μια, προφανώς, θεμελιώδης απάντηση θα όριζε ότι τα άτομα ενός είδους πρέπει να διατηρηθούν για να παρέχουν τροφή στα άτομα ενός άλλου είδους, συνήθως ανώτερου στην εξελικτική κλίμακα. Είναι ολοφάνερο ότι καθετί στη φύση αποτελείται ή υποστηρίζεται από κάτι άλλο.

Όμως, θα θυμόμαστε από τις τρεις θεμελιώδεις Προτάσεις της Θεοσοφίας ότι η Ενότητα αποτελεί τη βάση ολόκληρου του Σύμπαντος και ότι αυτή η Ενότητα εμφανίζεται στην αλυσίδα αιτίου – αποτελέσματος ως δυαδικότητα, με τις όψεις του αφηρημένου Χώρου και της αφηρημένης Κίνησης. Στην εκδήλωση αντανακλώνται ως δυαδικότητα ύλης – πνεύματος και, τελικά, στο επίπεδο της δικής μας ύπαρξης, ως μορφή – ζωή και, ως ύλη – νους ή συνειδητότητα. Οι δυαδικότητες αυτές συνδέονται με το αποκαλούμενο Φοχάτ, την ενεργοποιό αρχή που εκδη-

λώνεται ποικιλοτρόπως σε όλα τα επίπεδα της ύπαρξης, εμφανίζεται δε ως ηλεκτρισμός σε κάθε φυσική ύλη. Είναι αυτή που σαν παράγωγο της Δύναμης, όψης του Πνεύματος, γίνεται η δυναμική αρχή του Σύμπαντος και, δρώντας σε συνδυασμό με το υλικό (που τελικά αποτελεί την ύλη), προκαλεί αυτό που γνωρίζουμε σαν ζωή υπό τη βιολογική έννοια, δηλαδή την περιοχή όπου υπάρχει κινητικότητα ή συνειδητότητα.

Η κίνηση είναι συμφυής με κάθε μορφή ύλης. Μέσα στα στοιχεία της φυσικής ύλης υπάρχει κίνηση. Μέσα στα άτομα, υπάρχει η κίνηση των ηλεκτρονίων, και άλλων ποσοτήτων ενέργειας, γνωστών με διάφορους όρους. Στους μονοκύτταρους οργανισμούς η κίνηση εκδηλώνεται ως φυγόκεντρο ανάπτυξη. Στους ανώτερους οργανισμούς μπορεί να συνιστά την κίνηση όλου του οργανισμού. Η έκταση και πολυπλοκότητα της μετατόπισης αυξάνεται καθώς ανερχόμαστε την κλίμακα της ύπαρξης, από το επίπεδο της απλής κίνησης σε πράξεις με σκοπό την εξεύρεση και αφομοίωση της τροφής, τη γέννηση ζώων και ανθρώπων, μέχρι την επίτευξη εξαιρετικά εκλεπτυσμένων ικανοτήτων πολλών ειδών.

Στις βασικές Προτάσεις της Θεοσοφίας βρίσκονται οι απαντήσεις πολλών ερωτημάτων που μέχρι τώρα μπορεί να μας έχουν μπερδέψει. Για παράδειγμα, δεν υπάρχει νεκρή ύλη. Η ζωή είναι εγγενής στα πάντα. Έτσι, δεν χρειάζεται να ψάξει κανείς να βρει την προέλευση των ζώντων πραγμάτων. Απαλλασσόμαστε, λοιπόν, από το να αναζητάμε εκείνο το μυστηριώδες «κάτι» που μετατρέπει ένα σωρό μορίων σε κύτταρα και τα κύτταρα σε εξατομικευμένες μορφές, ζώντα πράγματα. Τώρα, προκύπτει ως πρόβλημα η ανάγκη συμφιλίωσης του γεγονότος των πολυάριθμων ζώων των ατομικών κυττάρων σε έναν οργανισμό με την ατομική ζωή του οργανισμού ως συνόλου.

Όπως είδαμε, η αλληλεπίδραση που επετεύχθη από το Φοχάτ ανάμεσα στο πνεύμα και στην ύλη είναι ζωή, δηλαδή, μαζί και συνειδητότητα, διαφορετική από την ανθρώπινη συνειδητότητα, όπου στα κατώτερα βασίλεια της Φύσης, το ζωικό, το φυτικό και το ορυκτό, ισχύει συνεχώς ελαττούμενη επίγνωση και ανταπόκριση. Ύστερα πάλι, κατευθύνεται ανοδικά μέσα από το ανθρώπινο είδος και, εφόσον οι εξελικτικές δια-

δικασίες είναι συνεχόμενες, προχωρεί πέραν της ανθρώπινης κατάστασης προς υπεράνθρωπες καταστάσεις, όπου η συνειδητότητα διαρκώς διευρύνεται μέχρι να φτάσουμε τη «Συνειδητότητα» που έχει «κορμό» της όλο το Σύμπαν και περικλείει τα πάντα.

Έχουμε δει, επίσης, ότι η συνειδητότητα προέρχεται από τη θεμελιώδη δυαδικότητα πνεύματος – ύλης. Αυτές οι δύο όψεις της ίδιας ύπαρξης δεν βρίσκονται χωριστά – τόσο η ύλη όσο και το πνεύμα είναι αναγκαία για τη συνειδητότητα. Δηλαδή, το πνεύμα χρειάζεται το όχημα της ύλης για να εκδηλωθεί η συνειδητότητα. Κατερχόμενη τα επίπεδα της ύπαρξης η ύλη εδραιώνεται όλο και περισσότερο μέχρις ότου πάρει τη γνωστή σε μας μορφή της στον φυσικό κόσμο. Κατ' αυτή την προοδευτική εδραίωση, αντίστοιχα, περιστέλλει και περιορίζει την πνευματική συνειδητότητα ή απλώς το πνεύμα που εμπιέχει. Ακριβώς, όμως, όπως υπάρχουν επίπεδα συνειδητότητας, από την υποτυπώδη ανταπόκριση του ορυκτού μέχρι την αφάνταστη απόλυτα εξελιγμένη απεριόριστη συνειδητότητα της Μίας Ζωής του Σύμπαντος, έτσι υπάρχουν ισάριθμες, αντίστοιχες καταστάσεις υπόστασης στα διάφορα επίπεδα της ύπαρξης. Ποικίλλουν από τα πιο πυκνά ορατά σε μας στερεά του κόσμου μας μέχρι την απόλυτη λεπτότητα της προαιώνιας ομοιγενούς ρίζας Ουσίας που είναι συνώνυμη με τον Χώρο, από την οποίαν όλα απορρέουν.

Μια άλλη σύλληψη που εμπλουτίζει την κατανόησή μας είναι αυτή της Μίας Ζωής που εκδηλώνεται μέσα στην ποικιλία των πολυάριθμων ζών του φυσικού επιπέδου. Έχουμε, επίσης, θεωρήσει ως δεδομένα επίπεδα ύπαρξης σε αυτή την καθοδική πορεία από το Ένα, από την καθολική Ενότητα, όπου καθετί τελικά υπάρχει, μέχρι τον κόσμο που γνωρίζουμε. Η εξελικτική διαδικασία στον φυσικό κόσμο με την ανάπτυξη των μορφών από την απλούστερη στη συνθετότερη αντανακλά την κάθοδο της «ύπαρξης» από το «υψηλό» στο «χαμηλό». Σε αυτή την κάθοδο υπάρχει ακόμα μεγαλύτερη συνθετότητα με την αυξανόμενη ποικιλία λειτουργιών, πράγμα που αντανακλάται στη μορφή με τις απεριόριστες ποικιλίες της, σχήματα, μεγέθη, συνθέσεις, ικανότητες κ.ο.κ.

Αυτή η κάθοδος μπορεί συμβολικά να παρασταθεί σαν κώνος στην κορυφή του οποίου βρίσκεται η Μία Ζωή και κάτω από αυτήν σειρά επιπέδων όπου κάθε επίπεδο καταδεικνύει μια πληρέστερη εκδίπλωση των δυνατοτήτων της ζωής, εμφανίζοντας ιεραρχία ευφυών οντοτήτων, ενώ κάθε ιεραρχία αυξάνεται αριθμητικά από τις μονάδες που τη συνιστούν καθώς ο κώνος διευρύνεται προς τη βάση του. Όμως, υπάρχει μόνο Μία Ζωή που την μοιράζονται όλοι, ανάλογα με την ικανότητα που έχει ο καθένας. Υπάρχει μόνο ένας Νους που τον μοιράζονται όλοι, ανάλογα με τη δύναμη ανταπόκρισης που έχουν. Αυτός ο Ένας Νους μπορεί να παρασταθεί ως Θείο Ιδεατό, όπου βρίσκονται τα αρχέτυπα αυτού που υπήρξε, υπάρχει ή θα υπάρχει στο σύμπαν. Οι μονάδες συνειδητότητας, τα άτομα που συναποτελούν τις ιεραρχίες, απαιτούν, όπως ήδη εξηγήσαμε, οχήματα ή οργανισμούς ύλης λιγότερο ή περισσότερο εξελιγμένους και επεξεργασμένους, ανάλογα με τον βαθμό τους, μέσα στους οποίους να λειτουργούν στο αντίστοιχο πεδίο της ύπαρξης. Μία από αυτές τις ιεραρχίες είναι η Ανθρωπότητα, ως σύνολο. Το όχημα συνειδητότητας του Ανθρώπου, στη φυσική ύπαρξη, είναι το σώμα του. Σε όντα ανώτερα από τον Άνθρωπο στην εξελικτική κλίμακα η ανάγκη για ένα όχημα συνειδητότητας στο φυσικό επίπεδο έχει ξεπεραστεί. Η ανάγκη για ένα τέτοιο όχημα έχει υπερπηδηθεί. Αυτά τα όντα είναι οι υπεράνθρωπες πνευματικές οντότητες στις οποίες αναφερθήκαμε νωρίτερα, που αποτελούν τις ιεραρχίες των όντων που βρίσκονται υψηλότερα από τον Άνθρωπο στον κώνο της ύπαρξης. Χαμηλότερα από τον Άνθρωπο, στην καθοδική κλίμακα, η πνευματική ζωή δεν εξατομικεύεται, υπό την έννοια ότι δεν υπάρχει λειτουργική μονάδα αυτο – συνειδητότητας για κάθε μορφή, όπως υπάρχει στον Άνθρωπο. Αυτές, όψεις της Ζωής που μερικές φορές αναφέρονται ως Μονάδες, κερδίζουν, κατά κάποιο τρόπο, εμπειρίες σε σώματα λεόντων, ποντικών και σε σώματα διαφόρων άλλων ειδών ζώων καθώς και στα διάφορα είδη φυτών κ.ο.κ. Η ζωή που υπάρχει σε οποιαδήποτε μορφή, καθ' οιανδήποτε χρονική στιγμή, εστιάζεται σε αυτή τη μορφή κατά τη διάρκεια της ζωής της. Όταν η ζωή αποσύρεται η μορφή χάνει τη συνεκτική λειτουργική δύ-

ναμή της και αποσυντίθεται. Είναι αξιοσημείωτο πως κάθε πράγμα, ζωντανό ή μη, έχει τα δικά του διακριτά συστατικά ύπαρξης στις εσωτερικές περιοχές. (Βλέπε Κεφ. IV).

Έτσι, διαπιστώνουμε πως η Ζωή λειτουργεί από δύο κατευθύνσεις ή μέσα σε δύο κατευθύνσεις. Η μία βρίσκεται στη βάση της κλίμακας της ύπαρξης, σε κάθε μεμονωμένο άτομο και μόριο της ύλης, οπότε θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως στοιχειακή δύναμη. Η άλλη, το σώμα, που χρησιμοποιεί λιγότερο ή περισσότερο σύνθετους οργανισμούς, επίσης αποτελούμενους από απλούστερες μονάδες ζωής, κύτταρα και όργανα, κερδίζει εμπειρία κατά τη διάρκεια της ζωής του οργανισμού. Αυτή η εμπειρία τροποποιεί και τη μορφή και την εσωτερική ζωή. Αρχίζει να αναπτύσσεται ικανότητα, ανταπόκριση. Αναπτύσσεται η συνειδητότητα. Καθώς εκτιλίσσεται η συνειδητότητα, η ζωή απαιτεί οργανισμούς, οχήματα ή σώματα αυξανόμενης ευαισθησίας και επιδεξιότητας. Αυτή η διαδικασία εξέλιξης εξακολουθεί μέχρι τη δημιουργία των ανώτερων, μέχρι στιγμής, εξελιγμένων σωμάτων στη Φύση, των ανθρωπινων σωμάτων, όπου ζουν οι Άνθρωποι με τη μοναδική τους νοητική ικανότητα, οι μόνοι που έχουν επιτύχει την αυτο-συνειδητότητα και την αυτο-διάθεση.

Έχουμε, λοιπόν, πλέον αρκετά δεδομένα ώστε μπορούμε να ρίξουμε μια ματιά στον σκοπό της ζωής με έναν καινούριο τρόπο. Φαίνεται πως αυτός ο σκοπός μπορεί να συνοψισθεί στη λέξη: Εξέλιξη. Είναι όμως απαραίτητο τώρα να προσθέσουμε στην έννοια αυτής της λέξης δύο σημαντικές ιδέες που δεν της αποδίδονται συνήθως. Η μία είναι η προοδευτική εκδίπλωση της συνειδητότητας, καθώς η Ζωή ταξιδεύει κατά μεγάλες χρονικές περιόδους μέσα από τα βασικά στοιχεία της ύλης, μέσα από το ορυκτό βασίλειο και στη συνέχεια μέσα από τις εξελισσόμενες μορφές των οργανικών, φυτικών και ζωικών βασιλείων, καταλήγοντας, σε ό,τι αφορά αυτόν τον φυσικό κόσμο, στον Άνθρωπο. Η άλλη ιδέα, συνέπεια της προηγούμενης, είναι αυτή της «εκπαίδευσης» της ύλης που περιλαμβάνει το όχημα ή σώμα που χρησιμοποιείται προς το παρόν, από την ενυπάρχουσα σε αυτό ζωή. Όσο ανώτερος είναι ο οργανισμός τόσο εντονότερη είναι η δραστηριότητα της ζωής και, κατά συνέπεια, και η εμπει-

ρία. Το αποτέλεσμα αυτής της εκπαίδευσης παίρνει τη μορφή αυξανόμενης εκλέπτυνσης και δεκτικότητας προς το κίνητρο. Κατ' αρχήν, η ανταπόκριση είναι απλή αντίδραση, αλλά, με τον χρόνο, υπεισέρχεται το στοιχείο της μνήμης, γεννιέται η επιθυμία και τότε η ανταπόκριση διέπεται από την επιθυμία. Η ικανότητα της πραγμάτωσης αυτών των μεταμορφώσεων σε ποιότητες της ύλης αναπτύσσεται καθώς η ζωή εκδιπλώνει τις δυνάμεις της. Ο άνθρωπος με τις δημιουργικές δυνάμεις του μπορεί συνειδητά να αναλαμβάνει και να επιταχύνει αυτή τη μεταμόρφωση για λογαριασμό του, εάν το επιθυμεί. Όλη αυτή η σημαντική διαδικασία αφορμάται από τον δυναμισμό της «ευφούς» ενέργειας (Φοχάτ) που είναι εγγενής στο καθετί. Είναι απευθείας συνδεδεμένη με τη συνειδητότητά του ως Παγκόσμιος Νους και είναι λειτουργία της Μίας Ζωής.

Επομένως, ο σκοπός της ζωής είναι το να ζει κανείς. Η ζωή συνεπάγεται αλλαγές και οι αλλαγές αυτές, όπως θα δούμε αργότερα, είναι κυκλικές αλλά πάντα σε μία διευρυνόμενη προοδευτική κλίμακα, σε εξέλιξη. Αφενός, το πνεύμα ή η ζωή κατέρχεται σε εκδήλωση στον φυσικό κόσμο και, αφετέρου, ανέρχεται με βαθμιαία βελτιούμενες μορφές μέσα από τη συνεχώς εκδιπλούμενη συνειδητότητα μέχρι το στάδιο όπου ο Άνθρωπος, ο προικισμένος με νου, κατακτήσει την αληθινή αυτο-συνειδητότητα. Οι δραστηριότητες του Πνεύματος σε φυσικές μορφές προκαλούν την παραγωγή και τον πολλαπλασιασμό εξατομικευμένων αυτο-συνειδητών μονάδων Του, ανθρώπινων και τελικά υπεράνθρωπων όντων, όπου καθένα, τελικά, επιστρέφει στην πηγή του έχοντας συλλέξει μοναδικές εμπειρίες, γνωρίσματα και δύναμη. Εν ολίγοις, η ζωή είναι ταξίδι προς την τελείωση.

Αυτή η προοδευτική εκδίπλωση της συνειδητότητας με εξελικτική ανάπτυξη, η πραγμάτωση της αυτο-συνειδητότητας και αυτοδιάθεσης μέσω της θέλησης, ο πολλαπλασιασμός τέτοιων αυτοσυνειδητών οντοτήτων και η βαθμιαία τελειώσή τους είναι αυτό που μπορούμε να αποκαλέσουμε το Σχέδιο για τη Γη μας.

Σε ένα ευρύτερο σχέδιο, περιλαμβάνεται ο μεγαλύτερος και σπουδαιότερος κύκλος ανάπτυξης των οντοτήτων, όπου περιλαμβάνονται οι υπεράνθρωπες περιοχές. Με την εξέλιξη των αν-

θρώπων, ως υποδεέστερων μονάδων στην εξελικτική αλυσίδα, αναπτύσσονται και αυτά τα υπεράνθρωπα όντα σε συνειδητότητα και δύναμη. Εμείς, οι άνθρωποι, είμαστε, τρόπον τινά, τα «κύτταρα» της ευρύτερης ύπαρξής τους. Καθώς προοδεύουμε, μοιραζόμαστε την πληρέστερη ζωή τους. Αυτή η διαδικασία είναι ατέρμονη και απεριγράπτα θαυμάσια σε μεγαλοπρέπεια και δύναμη. Η επιστροφή αυτή στο ΕΝΑ, σε αυτή τη συνθετική διαδικασία που οδηγεί τη ζωή από την υποτυπώδη συνειδητότητα των μορίων των ίδιων των στοιχείων της ύλης μέχρι μια τελική επιστροφή, πλήρως αυτο-συνειδητή, με όλη την εμπειρία του ταξιδιού αμέτρητων χρόνων μέσα από όλα τα βασίλεια της Φύσης πίσω στην πηγή της ΜΙΑΣ Ζωής, από την οποία ξεκίνησε στην αυγή του χρόνου, είναι όσο μπορούμε να το δούμε με ανθρωπίνους όρους, ο σκοπός της ζωής.

Προφανώς δεν αναπτύξαμε όλα τα ερωτήματα που προκύπτουν ως προς τον τελικό σκοπό της ζωής, αλλά έχουν δοθεί μερικές απαντήσεις που μπορούν να ικανοποιήσουν τους περισσότερους από εμάς για πολλές επερχόμενες ζωές. Το να προχωρήσουμε περαιτέρω, σε αυτό το στάδιο, ακόμα κι αν μπορούσαμε, θα ήταν, για να χρησιμοποιήσουμε τα λόγια του Βούδα, «ανώφελη εικασία».

Ο ιδιαίτερος ρόλος του ανθρώπου σε αυτή τη σημαντική διαδικασία εκδίπλωσης των δυνάμεων της Φύσης, καθόσον τον αφορούν ατομικά, και πώς αυτό επιτυγχάνεται, αναπτύσσεται στο Κεφάλαιο VIII. Όμως, η Ανθρωπότητα ως Βασίλειο, και καθεμιά από τις υπεράνω αυτής ιεραρχίες, έχει μια δημιουργική αποστολή. Οι ανώτερες τάξεις κατευθύνουν τη μορφή οικοδομώντας όψεις της φύσης, σύμφωνα με το σχέδιο και τον Παγκόσμιο Νόμο του οποίου είναι οι άμεσοι εκπρόσωποι. Είναι οι «Δημιουργοί» του κόσμου μας. Οι ιεραρχίες της ζωής, που βρίσκονται κάτω από τον άνθρωπο, ας πούμε, εκτελούν τις εντολές τους. Πρόκειται για ένα επίπεδο ζωής που ανταποκρίνεται, ανάλογα με τη δυνατότητά του, στις πιο εξελιγμένες οντότητες των υψηλότερων επιπέδων. Κάθε πράγμα και δημιουργήμα επιτελεί και στην εσωτερη και στην εξωτερη περιοχή του όντος κάποια αποστολή μέσα στο πλαίσιο του μεγαλύτερου σχεδίου των πραγμάτων.

Η Συνολική Σύνθεση του Ανθρώπου

Γνωρίζουμε τη σύσταση του ανθρώπου από τον Απόστολο Παύλο: σώμα, ψυχή και πνεύμα. Η Θεοσοφία επεξεργάζεται αυτό το βασικό πλαίσιο και ορίζει ποιά είναι η ακριβής έννοια αυτών των όρων. Λέει ότι ο άνθρωπος είναι επταδικός κατά τη σύστασή του. Διαθέτει το φυσικό του σώμα και άλλες έξι αρχές, η καθεμιά από τις οποίες έχει συγκεκριμένη φύση και συγκεκριμένη λειτουργία.

Εδώ εμφανίζεται η ιδέα των επιπέδων της ύπαρξης και η ανάγκη του πνεύματος να έχει ένα όχημα με το οποίο να λειτουργεί σε κάθε επίπεδο. Επίσης, έχουμε πάρει μια ιδέα για τη σχέση ανάμεσα στο πνεύμα και την ύλη και πώς, σε τελική ανάλυση, δεν μπορούν να χωριστούν, αν και σε μας, στο φυσικό επίπεδο, μοιάζουν να είναι και, πράγματι είναι, αντιδιαμετρικοί πόλοι της ύπαρξης. Η μία είναι η θετική αρχή και η άλλη η αρνητική, η δεσμευτική, η περιοριστική αρχή. Η ύλη που περιέχει πνεύμα σε κάθε μορφή ή σε καθετί που υπάρχει, περιορίζει τις δραστηριότητες του πνεύματος στον βαθμό που οι μορφές δεν έχουν ακόμα εξελιχθεί ή εκπαιδευτεί ώστε να ανταποκρίνονται στις δυνατότητές του. Τα οχήματα που είναι απαραίτητα για να λειτουργεί εντός τους το πνεύμα ονομάζονται «σώματα» μερικές φορές σε κάποια θεοσοφικά κείμενα. Μόνο, όμως, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι διακριτά. Είναι καλύτερο να τα θεωρεί κανείς αλληλοεξαρτώμενα στοι-

χεία ή αρχές της συνολικής ύπαρξης του ανθρώπου δια των οποίων λειτουργεί στα διάφορα εσωτέρα επίπεδα της ύπαρξης.

Είναι, τώρα, απαραίτητο να αναφερθούμε στα επίπεδα για τα οποία μιλήσαμε προηγουμένως. Κατά πρώτον, ας δούμε εάν στην καθημερινή ζωή υπάρχει κάτι που θα μας οδηγήσει στο να υποψιαστούμε την ύπαρξή τους, κάτι από το οποίο θα μπορούσαμε να αντλήσουμε γνώσεις για αυτά. Γνωρίζουμε το φυσιολογικό καθημερινό περιβάλλον μας στο οποίο αυτό που κανονικά θεωρούμε ως «εαυτούς» μας παίζει το ρόλο του και που περιλαμβάνει και άλλους ανθρώπους.

Γνωρίζουμε ότι όλα τα πράγματα σε αυτό το περιβάλλον αποτελούνται από φυσική ύλη στις τρεις καταστάσεις της του στερεού, υγρού και αερίου. Γνωρίζουμε το περιβάλλον μας μόνο μέσα από τις φυσικές αισθήσεις μας, με τα μάτια μας, τα αυτιά μας, το δέρμα μας (την αφή), το στόμα και τη μύτη μας. Λαμβάνουμε μηνύματα από τον εξωτερικό κόσμο, από οτιδήποτε στο οποίο αισθητήρια όργανα μπορούν να ανταποκριθούν, μηνύματα που μεταβιβάζονται μέσω του τηλεγραφικού νευρικού συστήματος σε αυτόν τον υπέροχο σταθμό, την έδρα της αφυπνισμένης συνειδητότητάς μας, τον εγκέφαλο.

Έχουμε συνηθίσει το πρώτο επίπεδο της ύπαρξης, το φυσικό. Τα άλλα, όμως;

Ας παρατηρήσουμε πως όταν αντιλαμβανόμαστε τα πράγματα, περιλαμβανομένων κι άλλων ανθρώπων, συχνά αφυπνίζονται τα συναισθήματά μας. Αυτά ποικίλλουν από απλή αρέσκεια και απαρέσκεια μέχρι έντονη αγάπη και μίσος, από απλή έλξη μέχρι πάθος κ.ο.κ. Κινούνται, δηλαδή, μέσα σε μια ευρεία γκάμα συναισθημάτων. Αυτά τα συναισθήματα εντυπώνονται στη μνήμη μας. Η ανάμνηση πραγμάτων που έχουμε κάνει και που ευχαριστηθήκαμε, μας προξενεί την επιθυμία να τα επαναλάβουμε. Εάν κάτι μας έχει προκαλέσει πόνο ή δεν μας άρεσε, το αποστρεφόμεστε και θέλουμε να αποφύγουμε επανάληψη της εμπειρίας.

Έτσι, ένα μεγάλο μέρος της ζωής μας αποτελείται από συναισθήματα και υπόκειται σε αυτά, εσωτέρα συναισθήματα καθώς και φυσική αίσθηση και εντυπώσεις που προέρχονται από τις αισθήσεις μας.

Η μνήμη καταγράφει την εμπειρία μας, μέρος της οποίας μπορούμε να ανακαλούμε κατά βούληση. Υπάρχει, επίσης, ένα άλλο στοιχείο στη ζωής μας, το στοιχείο της νοητικής δραστηριότητας. Σε αυτό συμπεριλαμβάνεται η μνήμη, η ανάμνηση, η φαντασία και η σκέψη όπου όλες ανήκουν σε μια τάξη εσωτερικής δραστηριότητας διαφορετικής από το συναίσθημα αλλά στενά συνδεδεμένης με αυτό.

Αυτές οι εσωτερικές δραστηριότητες συγκίνησης και νου αποτελούν διακριτές περιοχές συνειδητότητας και μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως βάση κατηγοριοποίησης για δύο από τα επίπεδα της ανθρώπινης ύπαρξης. Τώρα, λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι έχουμε το συναισθηματικό και νοητικό επίπεδο ύπαρξης, επιπροσθέτως του φυσικού. Εξ ορισμού, έχουμε πει ότι για να αφυπνισθεί η συνειδητότητα ή για να δημιουργηθεί οποιαδήποτε ανταπόκριση, πρέπει να υπάρχει ένα όχημα που να ανταποκρίνεται στο σωστό επίπεδο της ύπαρξης ώστε να λειτουργεί η ζωή ή το πνεύμα. Πρέπει, επομένως, να έχουμε ένα συναισθηματικό όχημα ή σώμα και ένα νοητικό όχημα, που κατά κάποιον τρόπο, να συνεργάζονται μεταξύ τους αλλά να συνεργάζονται και με το φυσικό μας σώμα για να μπορέσει ο εγκέφαλός μας να καταγράψει τη δραστηριότητά τους. Έτσι μπορούμε να έχουμε συνείδηση της δραστηριότητας και στα τρία επίπεδα. Στην αφυπνιζόμενη συνειδητότητα, η επίγνωση εκ μέρους μας της αίσθησης, της συγκίνησης ή της νόησης αναφέρεται στον φυσικό εγκέφαλο. Είμαστε τόσο συνηθισμένοι σε αυτή τη λειτουργία, ώστε είναι, πράγματι, πολύ δύσκολο ακόμα και το να συλλάβουμε την ιδέα της συνειδητότητας χωρίς τον φυσικό εγκέφαλο. Αυτή η μεγάλη δυσκολία προξενεί τις ιδέες του υλισμού, δηλαδή, ότι δεν μπορεί να υπάρχει συνειδητή ύπαρξη χωρίς ένα φυσικό σώμα. Μια ιδέα στην οποία κάποιοι από εμάς πιστεύουν πολύ σθεναρά και προφανώς δικαιολογημένα.

Σχετικά με το νοητικό επίπεδο έχουμε αναφέρει τις βασικές λειτουργίες του της μνήμης, φαντασίας και σκέψης, μια νοητική δραστηριότητα που εμπεριέχει μνήμη και φαντασία καθώς και εμπειρική αλλά και γενική εκπαίδευση στη λογική. Αυτές είναι οι νοητικές δραστηριότητες με τις οποίες είμαστε εξοικειωμένοι στην καθημερινότητά μας, αλλά υπάρχουν και άλλες

που υπερβαίνουν τις προαναφερθείσες τρεις. Χαρακτηρίζονται από ευφυΐα, από αυθόρμητη «κοινή λογική» προερχόμενη από αρχές που έχουν περάσει στην αντίληψη, αλλά δεν έχουν υποστεί εκπαίδευση, και νοητικές λειτουργίες σχετικές με αφηρημένες ιδέες, ευρείες έννοιες και συνείδηση. Μπορούμε να αποκαλούμε αυτές τις τελευταίες ανώτερες νοητικές λειτουργίες και να τις διακρίνουμε από τις πρώτες, που θα μπορούσαμε να τις ονομάσουμε κατώτερες νοητικές, που είναι στενά συνδεδεμένες με το συναισθηματικό μας κόσμο.

Τα φυσικά μας σώματα και οι συναισθηματικές και κατώτερες νοητικές μας αρχές έχουν προσωπική υφή και συνιστούν όλα αυτά που ονομάζουμε «προσωπικότητα» στον άνθρωπο. Αυτός είναι ένας σημαντικός ορισμός που θα χρησιμοποιούμε ακριβώς υπό αυτήν την έννοια.

Οι δραστηριότητες του ανώτερου νου, εξ ορισμού, έχουν σχέση με ευρείες αρχές και αφαιρέσεις και, συνεπώς, δεν μπορούν να είναι της ίδιας προσωπικής φύσης όπως εκείνες του κατώτερου νου. Δεν φανερώνουν προσωπικά χαρακτηριστικά ή περιεχόμενο. Εξακολουθούν, όμως, να είναι μοναδικές και ατομικές κατ' άνθρωπο, είναι δε, όπως και οι άλλες, νοητικές δραστηριότητες. Η νοητική αρχή έχει, επομένως, δύο όψεις, την ανώτερη και την κατώτερη. Η κατώτερη είναι, εξ ορισμού, συστατικό της ανθρώπινης προσωπικότητας και η άλλη αντιπροσωπεύει τη μοναδική του ατομικότητα, όπως αυτή διακρίνεται από την προσωπικότητά του.

Αυτή η διάκριση ανάμεσα στην προσωπικότητα και την ατομικότητα είναι πολύ σημαντική και πρέπει να μην τη λησμονούμε.

Υπάρχουν και άλλες εσώτερες δραστηριότητες που, κατά το μάλλον ή ήττον, βιώνουμε οι περισσότεροι από μας κατά τη διάρκεια της ζωής μας. Μπορούν να περιγραφούν ως άμεση γνώση, καθαρή ενόραση, συνήθως ξαφνική, πράγματι βαθιά κατανόηση με ένα είδος αποστασιοποιημένου αλλά συμπάσχοντος συναισθήματος. Αυτό ονομάζεται διαίσθηση* (intuition", αγγλ.)

Στην ελληνική ορολογία χρησιμοποιείται ο όρος «διαίσθηση» που σημαίνει την άμεση γνώση για κάτι. Λέγεται και «ενόραση».

αποδίδοντας τη λέξη με την ακριβή της έννοια «tuition» που σημαίνει «μάθηση» και «in», δηλαδή «εκ των έσω». {Βλέπε υποσημείωση τέλους κεφαλαίου} Η διαίσθηση πρέπει να αντιδιαστέλλεται από τα προαισθήματα, τα προμηνύματα και τα συναφή, που είναι ψυχικές εμπειρίες – δηλαδή, εμπειρίες που δημιουργούνται στον κατώτερο νου μας και στις συγκινησιακές αρχές μας. Η διαίσθηση μπορεί να γίνει αντιληπτή από την ποιότητά της, τη χαρά της φώτισης, της συμπόνιας που μας γεμίζει ή και από το συνδυασμό όλων αυτών που συνοδεύουν την εμπειρία. Άλλη μια σημαντική διάκριση ανάμεσα σε μια διαισθητική εμπειρία και μια ψυχική εμπειρία είναι ότι η διαίσθηση μας διδάσκει με όρους αρχών και δεν είναι ποτέ προσωπική, ενώ τα ψυχικά προαισθήματα έχουν πάντα προσωπικό χαρακτήρα, συνήθως συναισθηματικού περιεχομένου και αφορούν είτε σε μας τους ίδιους είτε σε άλλους ανθρώπους.

Αυτές οι διαισθητικές δραστηριότητες θεωρούμε πως εμφανίζονται μέσα από ένα πνευματικό όχημα ή σώμα που δεν είναι πραγματικά δικό μας υπό την έννοια των φυσικών ή άλλων σωμάτων μας. Είναι το όχημα του Πνεύματος υπό τη γενική Κοσμική έννοια. Γίνεται δικό μας μόνο εξ αιτίας του συσχετισμού του με την ανώτερη νοητική αρχή μας όπου ανήκει η ατομική μας συνειδητότητα. Σε αυτά ακριβώς τα ανώτερα πεδία της ύπαρξής μας υπάρχει αυτό που λέμε Σοφία.

Τελικά, υπάρχει το βασίλειο του αγνού Πνεύματος, η Ενότητα σε εκδήλωση – η Πηγή της ύπαρξής μας και όλων των άλλων υπάρξεων. Αυτό το Θείο Πνεύμα δεν ανήκει ατομικά σε κανέναν. Οι ατομικές ζωές είναι σπινθήρες από τη φλόγα του και τη φύση του. Γι' αυτό δεν είναι Ανθρώπινη αρχή, αλλά παγκόσμια αρχή που λειτουργεί μέσα από όλες τις μονάδες της ζωής.

Θεωρώντας τη νοητική αρχή ως μία, παρά τη δυαδική φύση της, και το Παγκόσμιο Πνεύμα ως μία από τις ανθρώπινες αρχές, καθόσον είναι οπωσδήποτε η Πηγή και η μύχια Ουσία της ύπαρξής του, ο άνθρωπος διαθέτει επτά αρχές ή οχήματα συνειδητότητας που ταξινομούνται σαφέστατα στο «Κλειδί της Θεοσοφίας» και που είναι τα εξής:

1. Το φυσικό σώμα. Είναι το όχημα για τη ζωή του στον φυσικό κόσμο, μέσω του οποίου εκδηλώνονται όλες οι άλλες

αρχές, στον βαθμό που έχουν εξελιχθεί και λειτουργούν και στον βαθμό που είναι σε θέση να ανταποκρίνεται στις δραστηριότητες των εσώτερων αρχών του. Εδώ, δεν μας ενδιαφέρει η ανατομία και η φυσιολογία του σώματός του, αλλά πρέπει να προσέξουμε ότι αποτελείται από επικουρικές ζωές με τη μορφή κυττάρων και οργάνων, που όλα δρουν αρμονικά για τη σωστή λειτουργία της εσωτερικής οντότητας και για τη συνολική της ευημερία. Δύο επιπλέον αρχές συνδέουν, ούτως ειπείν αυτό το σώμα με τα εσώτερα επίπεδα της ύπαρξης. Ευθύνονται, επίσης, για τον συντονισμό της ζωτικότητάς του. Είναι οι αρχές 2 και 3 όπως εξηγούνται παρακάτω.

2. Το αστρικό διπλό. Είναι μια μη φυσική αρχή στο εσώτερο επίπεδο της ύπαρξης παράλληλη προς το υλικό σώμα. Συνήθως, είναι αόρατο αλλά όχι και άυλο. Αυτό το διπλό θεωρείται ότι αντιστοιχεί προς το φυσικό σώμα και ότι έχει παρόμοια διάρθρωση και όργανα που αντιστοιχούν στα όργανα του σώματός μας. Είναι το υπόδειγμα ή πρόπλασμα (καλούπι) πάνω στο οποίο είναι δομημένο το φυσικό σώμα και έχει αισθήσεις που αντιστοιχούν στις πέντε αισθήσεις μας. Αυτές δρουν ως σύνδεσμοι ανάμεσα στα εξωτερικά αισθητήρια όργανά μας και το όργανο της συνειδητότητάς μας για να μπορούμε να γνωρίζουμε τί βλέπουμε, τί ακούμε κ.ο.κ. Όταν αυτές οι εσώτερες αισθήσεις μας εξελιχθούν, ούτως ώστε να μπορούν να λειτουργούν ανεξάρτητα από τις εξωτερικές, ο κάτοχός τους γίνεται διορατικός ή διακοϊστής ή άλλως «ψυχικός». Η αρχή αυτή, επίσης, δρα ως δεξαμενή για την παγκόσμια δύναμη-ζωής.

3. Δύναμη-ζωής ή ζωτικότητα. Είναι η φυσική δύναμη που παρέχει συντονισμένη ζωή σε έναν οργανισμό. Είναι η κινητήρια αρχή χωρίς την οποία το κύτταρο, το όργανο ή το σώμα είναι νεκρά. Πρέπει, όμως, να μην θεωρείται ενέργεια παρά τη δυναμική λειτουργία της. Η φυσική ενέργεια των ζώντων πραγμάτων προέρχεται από την τροφή που προσλαμβάνουν και τον αέρα που αναπνέουν. Η ζωτική αρχή (Πράνα) έχει, όμως, συχνά αναφερθεί ως πνοή ζωής. Όλες οι αρχές μας, εκτός από τις ανώτερες, επιταχύνονται απ' αυτήν.

4. Το όχημα της επιθυμίας ή συγκίνησης. Είναι η ανθρώπινη αρχή που αντανακλά την ενέργεια της Μίας Ζωής. Είναι η έδρα

των συναισθημάτων που μας ωθούν σε δράση και της θυμώδους φύσης μας. Ως όχημα των επιθυμιών μας κ.λ.π. δημιουργείται από τον καθένα μας κατά τη διάρκεια της ζωής μας αλλά δεν καθίσταται ξεχωριστή οντότητα παρά μόνο μετά το θάνατό μας. Το συναίσθημα και η επιθυμία αναφέρονται στα κείμενα ως Κάμα (Προσοχή, όχι Κάρμα).

5. Η νοητική αρχή. Είναι η αρχή όπου, όπως και το όνομά της υποδηλώνει, προξενούνται όλες εκείνες οι ιδιότητές μας που θεωρούμε νοητικές. Είναι μια δυαδική αρχή με κατώτερη και ανώτερη όψη. Η κατώτερη συμπράττει τόσο στενά με την συγκινησιακή αρχή, ώστε συχνά θεωρούνται μαζί νοητικο-συγκινησιακό σύμπλεγμα. Αυτός ο συνδυασμός είναι η προσωπική ψυχή που καμιά φορά την θεωρούμε ζωική ψυχή και που, όπως θα δούμε, είναι θνητή.

Η ανώτερη όψη του νου θεωρείται ως εκείνη η ανθρώπινη αρχή από την οποία απορρέει η μονάδα της συνειδητότητας. Μέσα σε αυτήν ο άνθρωπος συναισθάνεται το «Εγώ Είμαι Εγώ». Μαζί με τις δύο εναπομένουσες αρχές, αυτός ο ανώτερος νους, όπως έχει ήδη λεχθεί, είναι γνωστός ως ατομικότητα, κατ' αντιδιαστολή προς την προσωπικότητα που αποτελείται από τον κατώτερο νου του και άλλες αρχές. Αυτή η διάκριση τονίζεται στη Θεοσοφία. Οι τρεις ανώτερες αρχές συνιστούν τη βασική ανθρώπινη θεότητα. Είναι αθάνατες. Αναφέρονται ως Εγώ (συνήθως με κεφαλαίο Ε) και ενίοτε ως Ανώτερος Εαυτός. Η αρχή του νου είναι γνωστή στα βιβλία ως Μάνας, μια Σανσκριτική λέξη από την οποία προέρχεται η αγγλική λέξη man (άνθρωπος). Υπό αυτή την έννοια η λέξη man σημαίνει στοχαστής.

6. Αυτή η αρχή είναι παγκόσμια και δεν μπορεί να θεωρείται αμιγώς ανθρώπινη.

Αφού, ως όχημα αυτού που δίνει έκφραση στο Ανώτατο Πνεύμα, πρέπει να μετέχει στη σύσταση κάθε εκδηλωμένου πράγματος. Όπως και το πράνα, όμως, που χρειάζεται τη δεύτερη αρχή ενός ζώντος όντος για να λειτουργήσει εντός του και μέσω αυτού και επομένως μπορεί να θεωρείται σαν μια αρχή αυτού του όντος, το όχημα του Παγκοσμίου Πνεύματος μπορεί να θεωρηθεί ως ανθρώπινη αρχή, όταν συσχετίζεται συ-

γκεκριμένα με την ανώτερη νοητική αρχή του, που, όπως είδαμε, είναι ατομική στον άνθρωπο. Αυτή η έκτη αρχή συνήθως ονομάζεται Μπούντι, που είναι και αυτή Σανσκριτική λέξη.

7. Το Παγκόσμιο Πνεύμα. Η ύψιστη δυναμική από όπου πηγάζει όλη η δύναμη και η συνειδητότητα στον εκδηλωμένο Κόσμο. Κι αυτό, επίσης, δεν μπορεί να θεωρηθεί καθαρά ανθρώπινη αρχή, αλλά και κανένα ον δεν θα μπορούσε να υπάρξει, ας πούμε, χωρίς αυτή η Πνευματική Ουσία να είναι στοιχείο της ύπαρξής του, όσο κι αν μπορεί να συσκοτίζεται από τα οχήματα δια μέσου των οποίων πρέπει να λειτουργεί στα διάφορα επίπεδα της ύπαρξης. Το Πνεύμα κοινώς ονομάζεται Άτμα.

Συσχετίζοντας αυτές τις επτά αρχές με την κατά τον Απόστολο Παύλο τριαδική ανθρώπινη σύσταση έχουμε, κατ' αρχήν, αντίστοιχη προς το σώμα μια κατώτερη τριάδα του φυσικού σώματος και τις ζωτικές αρχές του διπλού και της πράνα. Δεύτερον, αντίστοιχη προς την ψυχή, έχουμε μια μεσαία δυάδα της συγκινησιακής αρχής και του κατώτερου νου που συνιστούν την ψυχή ή το, κατά την ψυχολογία, κοινό εγώ, τη θνητή ψυχή. Επίσης, έχουμε την ανώτερη τριάδα του Άτμα, Μπούντι και ανώτερου Μάνας, ως πνεύμα.

Είναι αξιοσημείωτο πως, σύμφωνα με τις αρχαίες διδασκαλίες, καθεμία από αυτές τις ανθρώπινες αρχές αντιστοιχεί άμεσα προς μία διακριτή βαθμίδα ύπαρξης στο Σύμπαν, κοινώς ονομαζόμενη πεδίο. Επιπλέον, σε κάθε πεδίο υπάρχει ένα είδος ή μια κατάσταση συνειδητότητας και, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, σε κάθε επίπεδο αντιστοιχεί μια ιεραρχία όντων όπου καθεμία βρίσκεται σε ένα αντίστοιχο πεδίο εξελικτικής ανάπτυξης. Αυτή η εξέλιξη έχει επιτευχθεί σε περασμένους αιώνες μερικοί εκ των οποίων ανάγονται, καθώς μαθαίνουμε, σε προηγούμενα παγκόσμια συστήματα. Είναι, όμως, αυτές οι ιεραρχίες που, έχοντας αναπτύξει ορισμένες ιδιότητες, μπορούν να τις προικοδοτούν στους επερχόμενους. Λέγεται ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο, έγινε ο άνθρωπος κάτοχος του νου. Δεν τον απόκτησε μέσα στην αργή διαδικασία της εξέλιξης.

Αυτή η επταπλή σύσταση του ανθρώπου είναι ένα, ίσως το πιο σημαντικό, από τα θέματα που μας διδάσκει η Θεοσοφία. Αυτό καθαυτό συνοψίζει τα εμφανή σημεία όλης της διδα-

σκαλίας και αντιστοίχως διατρέχει σαν νήμα το τεράστιο και υπέροχο οικοδόμημα της εσωτερικής επιστήμης.

Υπάρχουν άλλες δύο όψεις σε αυτό το θέμα των ανθρώπινων αρχών. Η μία αφορά στον τρόπο με τον οποίον προέκυψαν κατά τον σχηματισμό του κόσμου. Η δε άλλη αφορά στην εξέλιξή τους μέσα στην τεράστια ιστορική διαδρομή του. Έχουμε ήδη αναφέρει ότι οι φυσικές διαδικασίες προχωρούν από «μέσα προς τα έξω». Τούτο σημαίνει ότι η ώθηση προς τη δράση προέρχεται πάντα από ένα εσωτερικό υψηλότερο επίπεδο ύπαρξης. Για παράδειγμα, ο άνθρωπος ωθείται προς τη δράση από τις επιθυμίες του. Αυτή η αρχή ισχύει και στην ανάπτυξη και στην εξέλιξη των μορφών. Ως προς τη φύση ή το σχήμα των μορφών υπάρχει, ας πούμε, ένα σχέδιο στο νοητικό και ένα μορφικό πρότυπο ή «μήτρα» (καλούπι) στους αστρικούς κόσμους προς το οποίο προσαρμόζεται η οργανική ανάπτυξη. Αυτά τα σχέδια και πρότυπα είναι το αποτέλεσμα αυτού που έχει τύχει επεξεργασίας σε προηγούμενες εξελικτικές περιόδους σε αυτόν ή σε άλλους κόσμους σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Νόμο που ορίζει ότι κάθε αιτιατό προκύπτει από ένα προηγηθέν αίτιο. Οι μορφές επηρεάζονται από το περιβάλλον τους. Σε κάποιο βαθμό ανταποκρίνονται και αντιδρούν σε αυτό. Αυτή η ανταπόκριση εντυπώνεται στη «μνήμη» του εσώτερου πεδίου της ύπαρξης που μπορεί να τροποποιεί το νοητικό υπόδειγμα (μοντέλο). Αυτό, πάλι, με τη σειρά του, είναι σε θέση να τροποποιεί το «αστρικό» καλούπι που μπορεί π. χ. να πραγματοποιεί μεταλλαγές στο σπερματικό πρωτόπλασμα (τα γονίδια) των ζώων και των φυτών. Έτσι, οι μορφές τροποποιούνται σε μεταγενέστερες γενεές.

Η «Μυστική Διδασκαλία» ασχολείται συγκεκριμένα και λεπτομερειακά με την εξέλιξη των ανθρώπινων σωμάτων και συσχετίζει αυτή την εξέλιξη με τις μεταβαλλόμενες συνθήκες του περιβάλλοντος κατά την ανάπτυξη του πλανήτη μας. Μας ομιλεί και για την τάξη των όντων που αναπτύχθηκαν και εξελίχθηκαν σε άλλες προγενέστερες σειρές πλανητών. Από αυτούς τους μακρινούς προγόνους έχουμε κληρονομήσει όχι μόνο τα φυσικά σώματα αλλά και τις συναισθηματικές και νοητικές αρχές. Η «Μυστική Διδασκαλία» μας ομιλεί για διάφο-

ρες φυλές και υποφυλές της ανθρωπότητας που έχουν υπάρξει, υπάρχουν και θα υπάρχουν στη γη μας. Μας ομιλεί για την εξέλιξη των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών και ποιοτήτων αυτών των πληθυσμών. Μας ομιλεί, επίσης, για το πώς στο τέλος αυτής της περιόδου του κόσμου μας, τα άτομα που έχουν ολοκληρώσει την προσδιορισμένη γι' αυτούς εξέλιξη, οι επιτυχημένες ψυχές, θα γίνουν ολοκληρωμένοι άνθρωποι, ώριμοι, σε κάθε τομέα της ύπαρξής τους.

Παράλληλα με την ανάπτυξη των οχημάτων μας στα συγκεκριμένα επίπεδά τους, αναπτύσσεται η συνειδητότητα σε πλήρη λειτουργία σε αυτά τα επίπεδα. Έτσι, με την επέκταση της συνειδητότητας προκύπτει δύναμη, η δύναμη των ενεργειών και των ποιοτήτων της φύσης που είναι αποκλειστικές σε αυτά τα επίπεδα. Κατά συνέπεια, ο άνθρωπος κινείται τελικά προς μια νέα υπεράνθρωπη κατάσταση. Τότε, έχει πλήρως επιτελέσει το πεπρωμένο του σε αυτόν τον πλανήτη. Οι χρονικές βαθμίδες αυτής της διαδικασίας είναι τεράστιες. Όμως, ο άνθρωπος μπορεί, αν το θελήσει, να επιταχύνει την πρόοδό του προς αυτή τη σπουδαία τελειοποίηση κι έτσι, να καταφέρει να βοηθήσει τους αδελφούς του για τον μακρινό δρόμο της επιστροφής στην αφετηρία.

Η Μεταθανάτια Ζωή

Κάποτε, όλοι θα πεθάνουμε. Πρέπει όλοι να αναρωτηθούμε για το τί πρόκειται να μας συμβεί «μετά θάνατον».

Από ό,τι έχει γραφεί μέχρι στιγμής συνάγεται το συμπέρασμα ότι, πράγματι, δεν υπάρχει περίπτωση να μην υπάρχει ζωή μετά τον θάνατο του φυσικού σώματος. Δεν υπάρχει καμία πιθανότητα! Αυτό που μας ενδιαφέρει τώρα είναι ο τρόπος αυτής της ζωής και με τί θα μοιάζει.

Είναι σημαντικό να προσέξουμε ότι κατά τη διάρκεια της εν εγρηγόρσει ζωής μας, αλλά και μερικές φορές όταν ονειρευόμαστε, συνεχώς προσλαμβάνουμε εντυπώσεις. Εάν μια σκηνή, ένα γεγονός, μία πράξη, προφορικός ή γραπτός λόγος, ένας θόρυβος δεν μας κάνει εντύπωση, δηλαδή δεν καταγραφεί στη συνειδητότητά μας, τότε, για μας δεν υπάρχει ή δεν έχει συμβεί και επομένως δεν αποτελεί μέρος της ζωής μας, αν και μερικές υποσυνείδητες εντυπώσεις είναι δυνατόν να επηρεάζουν τη συμπεριφορά μας.

Άλλο ένα στοιχείο είναι ότι υπάρχουν δύο διακριτά είδη εντυπώσεων. Είναι οι εντυπώσεις που τις προσλαμβάνουμε έξωθεν με τις αισθήσεις μας και εκείνες που προκαλούνται εντός μας ως συναισθήματα ή νοητικές εικόνες σαν αυτές που συμβαίνουν στα όνειρά μας.

Αυτές οι εντυπώσεις είναι δυνατόν να μας ωθήσουν σε πράξεις. Στην εν εγρηγόρσει ζωή μας τέτοιες πράξεις συνήθως

επηρεάζουν το περιβάλλον και έτσι άλλοι άνθρωποι μπορούν να βλέπουν ό,τι κάνουμε ή, τουλάχιστον, το αποτέλεσμα των πράξεών μας. Αυτές οι πράξεις μπορεί να είναι αντανακλαστικές ή ενστικτώδεις, όπως το ανοιγόκλεισμα των ματιών εάν κάποιος ξαφνικός κίνδυνος τα απειλεί ή μπορεί να είναι εθελούσιες και υπό τον έλεγχό μας.

Στα όνειρα η δράση είναι συνήθως ανακόλουθη και παράλογη. Δεν είναι ούτε ενστικτώδης ούτε εθελούσια, αλλά μοιάζουμε να κινούμαστε κατά κάποιον τρόπο από αόριστους φόβους ή επιθυμίες και ό,τι κάνουμε στα όνειρά μας δεν παρατηρείται από κανέναν άλλον. Οι ονειρικές εμπειρίες είναι υποκειμενικές και οι πράξεις μας κανονικά δεν είναι υπό τον έλεγχό μας. Ως επί το πλείστον, όταν ονειρευόμαστε είμαστε παράλογοι. Για να μπορέσουμε να επηρεάσουμε την πορεία των ονείρων μας με τη θέλησή μας, πρέπει, ας πούμε, να ξυπνήσουμε ενώ τα βλέπουμε και να αντιληφθούμε ότι ονειρευόμαστε. Τότε, καμιά φορά, μπορούμε να αποφασίσουμε να κάνουμε κάτι και να το κάνουμε στον ύπνο μας χωρίς να ξυπνήσουμε.

Αυτές οι ποικίλες αποχρώσεις συνειδητότητας και θέλησης είναι σημαντικές, όταν εξετάζουμε τις μεταθανάτιες καταστάσεις μας.

Υπάρχουν πολλές περιγραφές για τον άλλο κόσμο και τις μεταθανάτιες καταστάσεις. Κάθε θρησκεία έχει τα πιστεύω της και οι πνευματιστές μας έχουν δώσει πολλές περιγραφές. Επίσης, στα αρχαία κείμενα έχουν γραφεί πολλά πάνω σε αυτό το θέμα. Η περιγραφή που ακολουθεί, επειδή δίνει προσοχή στη λαϊκή γνώση και επειδή περιέχει και συμφιλιώνει τις πιο τεκμηριωμένες «μαρτυρίες», μοιάζει να αξίζει την αποδοχή μας περισσότερο από όλες τις άλλες.

Αντικειμενικά, οι διαδικασίες του φυσικού θανάτου, σε αντίθεση με τις του φόνου, είναι οι εξής: με την κακή λειτουργία ενός ζωτικού οργάνου ή ακόμα και με τη θέληση της έμψυχης οντότητας, ξεκινά η διαδικασία του θανάτου. Η ζωή αρχίζει να αποσύρεται από το σώμα, ξεκινώντας από τα άκρα. Αποσύρεται σιγά – σιγά μέχρι το κεφάλι έως ότου τελικά, έτσι μας λένε οι οραματιστές, η ψυχή αφήσει το φυσικό σώμα. Η ψυχή είναι το αστρικό διπλό μαζί με όλα τα άλλα

με τη δική τους ποικίλη φύση. Μερικές φορές, όταν οι «φύσεις» της ζωής δεν διαφέρουν πάρα πολύ, είναι εφικτές διασταυρώσεις ανάμεσα σε άτομα διαφορετικού είδους και ο καρπός μπορεί να είναι η απαρχή μιας καινούριας προσπάθειας αλλά ενίοτε το αποτέλεσμα είναι στείρο ή δεν είναι γνήσιο παράγωγο.

Ειπώθηκε ότι μπορούμε να φανταστούμε πως στο αστρικό επίπεδο της ύπαρξης υπάρχει ένα ρευστό πλαστικό «ζωικό» διάμεσο για καθεμία από τις αμέτρητες οικογένειες μορφών που αποτελεί, τρόπον τινά, ένα ενεργειακό πεδίο. Κάτι σαν το μαγνητικό πεδίο όπου στο σχήμα του μαγνήτη προσαρμόζονται τα ρινίσματα σιδήρου τοποθετούμενα εντός του πεδίου. Αυτό το πεδίο θα προσδιορίσει, για παράδειγμα, το σχέδιο της εξέλιξης κρυστάλλων ή τα περιδοειδή σχέδια που η παγωμένη υγρασία θα πάρει στο τζάμι του παραθύρου. Είναι αξιοσημείωτο ότι σε αυτά τα δύο παραδείγματα δεν λειτουργεί, προφανώς, τίποτα από τη φύση των φυσικών γονιδίων και των χρωμοσωμάτων, αλλά διατηρείται η χαρακτηριστική φύση των μορφών. Και όχι μόνο διατηρούνται οι χαρακτηριστικές μορφές αλλά διατηρούνται κι όλα τα άλλα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες. Θάταν, άραγε, τότε υπερβολικό να πούμε ότι ανάμεσα στην εμφάνιση των αλληλοδιάδοχων μορφών υπάρχει κάτι στα εσώτερα πεδία της ύπαρξης που προσιδιάζει προς ένα συνεχές νήμα ζωής μη επηρεαζόμενο από τον χρόνο που διατρέχει τις μορφές;

Δεν θα μπορούσαν τότε να συμβούν μεταλλάξεις βλαστικών πλασμάτων εκτός εάν κάποια προγενέστερη τροποποίηση επρόκειτο να συμβεί στο πεδίο της εσώτερης ζωής ή και αν συνέβαιναν μεταλλάξεις θα προκαλούσαν τέρατα και θα ήσαν θνησιγενείς. Δεν μπορεί άραγε η πυρηνική ακτινοβολία που κι αυτή είναι εκδήλωση ενέργειας ζωής να είναι ικανή να επηρεάσει, υπό ορισμένες συνθήκες, τροποποιήσεις αυτού του πεδίου και επομένως και των μορφών που σχετίζονται με αυτό; Πράγματι, αυτό φαίνεται να συμβαίνει. Φαίνεται επίσης ότι και άλλα προφανώς απολύτως φυσικά πράγματα, όπως η τροφή και το περιβάλλον μπορεί να είναι παράγοντες μετάλλαξης.

Νωρίτερα, θίξαμε κάπως έμμεσα τον νόμο της περιοδικό-

τητας όπως εφαρμόζεται σε υλικά και μορφές. Έρχονται και παρέρχονται αλλά η χαρακτηριστική ζωή τους παραμένει. Αυτή η διαδικασία έχει εφαρμογή και στους ανθρώπους αλλά με μείζονα διαφορά. Είπαμε προηγουμένως ότι οι άνθρωποι εξατομικεύονται. Νιώθουν ότι είναι «ΕΓΩ», ο καθένας με μια αποκλειστική αυτοσυνειδητότητα. Εξηγούμε αυτή την αυτοσυνειδητότητα, την «Εγώτητα» με το ότι στην ανθρώπινη ή πνευματική ψυχή, όπως αντιδιαστέλλεται προς τη ζωτική ψυχή, υπάρχει το στοιχείο του ατομικού ανώτερου νου όπου εστιάζονται οι δύο υψηλότερες κοσμικές αρχές, το Πνεύμα και το Όχημα Του της εκδήλωσης. Αυτή η Εγωική συνειδητότητα του ανώτερου νου κάνει τον άνθρωπο να έχει επίγνωση της «γνώσης» του, δηλαδή της λειτουργίας του κατώτερου νου του, των συναισθημάτων και των αισθήσεων που μπορεί να τα βλέπει αντικειμενικά.

Έχουμε δει ότι κατά τη διαδικασία του θανάτου η ενέργεια της ζωής αποσύρεται από όλα τα οχήματα της προσωπικότητας όταν επέρχεται η ασυναισθησία και παραμένει έως ότου ο ανώτερος νους απελευθερωθεί από τα δεσμά της προσωπικότητας. Εμείς σταματήσαμε σε αυτό το σημείο. Αλλά η διαδικασία δεν σταματά. Είπαμε ότι τα από πνευματικής απόψεως σημαντικά αποτελέσματα της μόλις ολοκληρωθείσας ζωής είχαν εισχωρήσει στην αρχή του ανώτερου νου. Τότε συμπυκνώνονται, ας πούμε, σε ένα είδος κατάλοιπου της μνήμης επωφελούς εμπειρίας με το να μετασχηματίζονται σε χαρίσματα, ικανότητες, κλίσεις κ.λ.π. Γίνονται τα συσσωρευμένα χαρακτηριστικά της ατομικότητας. Αυτή η διαδικασία κυοφορίας δεν μπορεί να συνεχιστεί επ' άπειρον, όπως άλλωστε συμβαίνει και με κάθε διαδικασία στη Φύση. Πάντα ισχύει ο κυκλικός νόμος της περιοδικότητας. Ο κοινός άνθρωπος μετά από τη μακρά περίοδο των ονείρων του που τον αναπαύουν και τον θεραπεύουν ξαναπέφτει σε κατάσταση ασυνειδησίας οπότε ακολουθεί μια περίοδος ύπνου χωρίς όνειρα. Η διαδικασία της κυοφορίας που προηγήθηκε της ουράνιας εμπειρίας αλλάζει τώρα σε μια άλλη διαδικασία, αυτήν της αφομοίωσης. Όταν, τελικά, όλο το περιεχόμενο της παρελθούσας ζωής έχει μεταστοιχειωθεί και μετά από μια ικανή περίοδο ανάπαυσης η δίψα για φυσική ζωή

αρχίζει να επιβάλλεται, το κέντρο της ζωής γίνεται, τρόπον τινά, πάλι ενεργητικό. Το μαγνητικό πεδίο αρχίζει να επεκτείνεται και να ελκύει ύλη από τα κατώτερα πεδία για να σχηματίσει την κατώτερη νοητική αρχή και το αστρικό σώμα του. Τα χαρακτηριστικά του «μαγνητικού» πεδίου είναι το αποτέλεσμα όχι μόνο της αμέσως προηγούμενης ζωής αλλά και της «ισορροπίας» ή της συνισταμένης όλων των προηγούμενων ζωών. Οποιαδήποτε ατέλεια σε αυτό το πεδίο θα εκδηλωθεί ως ανισορροπία και αδυναμίες στην επόμενη προσωπικότητα, που θα σφραγίσει τις μόλις σχηματιζόμενες αρχές, δηλαδή την κατώτερη νοητική, συναισθηματική και αστρική αρχή της νέας προσωπικότητας. Όταν αυτή η διαδικασία ολοκληρωθεί, η νέα προσωπικότητα είναι έτοιμη να προσλάβει ένα νέο φυσικό σώμα. Οι αμείλικτες λειτουργίες του Νόμου, δρώντας σε φυσικό επίπεδο, αρχίζουν τώρα να επηρεάζουν την πορεία των γεγονότων και, πάλι με μια διαδικασία «μαγνητικής» έλξης, η νέα προσωπικότητα προσλαμβάνει τις ρίζες (γεννήτορες), το είδος του σώματος και τις συνθήκες της πρώιμης ζωής που δικαιούνται και που θα την εφοδιάσουν με τις περαιτέρω εμπειρίες που χρειάζεται, αποβάλλοντας τις καρμικές οφειλές της, αποκομίζοντας τις καρμικές ανταμοιβές της και τις ευκαιρίες για να κάνει ό,τι πρέπει να κάνει στην καινούρια ζωή που έρχεται.

Θα έπρεπε, ίσως, να δώσουμε έμφαση σε ορισμένα σημεία για να αποτρέψουμε σοβαρές παρανοήσεις και για να δούμε το ζήτημα της έλλειψης μνήμης των προηγούμενων ζωών μας. Γιατί δεν έχουμε συνήθως τέτοιες αναμνήσεις; Μια σύντομη απάντηση είναι ότι όλα αυτά που περιείχαν τα οχήματα της προηγούμενης προσωπικής ζωής, δηλαδή τα οχήματα της συνειδητότητας στο φυσικό, νοητικό και συναισθηματικό επίπεδο έχουν διασκορπισθεί κατά τη μακρά διάρκεια της διαδικασίας του θανάτου. Πρέπει, λοιπόν, να παρατηρήσουμε πως ενώ έχουμε μάθει να λειτουργούμε κατά μεγάλο βαθμό σε πλήρη συνειδητότητα μέσα στα φυσικά μας σώματα, δεν έχουμε ακόμα μάθει να λειτουργούμε αυτοσυνείδητα στο συναισθηματικό και νοητικό επίπεδο της ύπαρξης κι έχουμε ελάχιστα επιταχύνει το όχημα της συνειδητότητάς μας στο υψηλότερο νοητικό επίπεδο, όπου η συνειδητότητά μας είναι εν τη γενέ-

σει. Όμως, ακριβώς σε αυτό το σχετικά υψηλό επίπεδο της ύπαρξης είναι που οι εντυπώσεις από τις προηγούμενες ζωές μας μαζί με όλο το παρελθόν, είναι διαθέσιμες σε μας. Δεν έχουμε πρόσβαση σε αυτή την καταγραφή μέχρις ότου οργανώσουμε το ανώτερο νοητικό μας όχημα και μάθουμε να λειτουργούμε σε αυτό με πλήρη αυτοσυνειδητότητα. Αυτός είναι γενικός κανόνας και δεν σημαίνει ότι σε μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις και συνθήκες κάποια γνώση από προηγούμενες ζωές δεν μπορεί να εντυπωθεί στη συνηθισμένη αφυπνισμένη συνειδητότητά μας και να γίνει αντιληπτή σαν διαίσθηση ή σαν υποκειμενική αντίληψη. Αυτό μπορεί να συμβεί και πράγματι συμβαίνει, πολλά δε είναι τα περιστατικά που έχουν καταγραφεί και το επαληθεύουν.

Οι συνήθεις παρανοήσεις αναφορικά με τη μετενσάρκωση είναι αυτές που προκύπτουν από την ιδέα ότι η προσωπικότητα εξακολουθεί να υφίσταται από τη μια ζωή στην άλλη. Δεν υφίσταται. Αποσυντίθεται. Μόνο η ατομικότητα υφίσταται με τα αποκτηθέντα εσώτερα χαρακτηριστικά της. Ό,τι έχει απομείνει από κάθε φυσικό συναίσθημα και από την φυσιολογική νοητική εμπειρία διαλύεται κατά τον θάνατο μαζί με τα οχήματα της προσωπικότητας. Αυτή η λεπτομερής εμπειρία κάποτε προκάλεσε σε μας κάποια εσωτερική κατάσταση. Εάν τα είχαμε καταφέρει στη ζωή, νιώθαμε υπερήφανοι γι' αυτό (ίσως διακριτικά). Εάν δεν τα είχαμε καταφέρει, παρηγορούσαμε τον εαυτό μας με ψυχολογικές ανταποδόσεις. Ο αριθμός των ανθρώπων με το όνομα Κλεοπάτρα ή τον τίτλο των Φαραώ που ακούμε πως έζησαν στο παρελθόν μπορεί να σχετίζεται με αυτή την αντισταθμιστική διαδικασία! Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι έχει βοηθήσει στη δυσφήμιση της ιδέας της μετενσάρκωσης. Εάν σκεφτόμασταν σοβαρά τί μένει από εμάς μετά τη διάλυση της προσωπικότητας θα ήταν ωφέλιμη άσκηση. Μια άλλη παρανόηση είναι ότι μπορούμε να επανενσαρκωθούμε σε ζώα. Για πολλούς τεχνικούς λόγους αυτό δεν είναι δυνατόν. Εάν υπήρξες κάποτε άνθρωπος, θα είσαι πάντα άνθρωπος παρόλο που οι συνθήκες των ατομικών ζώων μπορεί εμφανώς να εκφυλίζονται.

Η αλήθεια σχετικά με τη μετενσάρκωση και τη λειτουργία

του Νόμου είναι μεγαλειοδέστερη και θαυμασιότερη από όσο είθισται να θεωρείται. Δεν είναι περίεργο, λοιπόν, που αυτή ακριβώς η ιδέα τόσο συχνά χλευάζεται από τους ορθολογιστές. Η μετενσάρκωση, όμως, και το Κάρμα είναι αυτά που μπορούν να μας δώσουν ένα αληθινό μακρόχρονο ενδιαφέρον για τη ζωή. Εμείς και η ζωή μας, εδώ και τώρα, φαίνονται να είναι μοναδικές εμπειρίες μόνο μιας μακράς αλυσίδας τέτοιων εμπειριών, όπου η καθεμία έχει αναπτυσσόμενη δύναμη, συνειδητότητα και ισχύ που εκδιπλώνονται σε μια ανείπωτη δόξα και τελειότητα τις οποίες θα κληρονομήσουμε, μόνο εάν είμαστε έτοιμοι να δουλέψουμε γι' αυτές.

Εξέλιξη μέσω αυτο-προσπάθειας

Έχουμε ήδη εξετάσει λίγο τη μεταφυσική της Ύπαρξης. Είδαμε ότι όλα προχωρούν σε κύκλους που διαρκούν χρονικά από το απειροελάχιστο, μικροδευτερόλεπτα, μέχρι το απεριόριστα ευρύ χρονικό διάστημα εκατομμυρίων ετών. Υπάρχει ένας παγκόσμιος ρυθμός ή ατελείωτη διαδοχή ρυθμών δραστηριότητας και ανάπαυσης, ανάλογα με το τί εξετάζουμε. Υπάρχει ο ασύλληπτα μεγάλος κύκλος της εμπλοκής του Πνεύματος στην Ύλη από αρχής μέχρι τέλους σε όλες τις καταστάσεις, επίπεδα ή βαθμίδες ύπαρξης προς το απεριόριστα ποικίλο, ολοένα δε και συνθετότερο. Αυτή η εμπλοκή προχωρεί σταδιακά μέσω της ίδιας της ύλης, στον συσχετισμό της με μορφές, ως οργανισμοί από τον πιο απλό μικροοργανισμό μέχρι το ανώτατο εξειδικευμένο, το ανθρώπινο σώμα.

Η ενέργεια που είναι εγγενής σε όλα είναι ενέργεια της Ζωής. Υπάρχει μόνο Μία Ζωή στο Σύμπαν. Είναι το υποκειμενικό κέντρο παντός και αυτή η Ζωή είναι, για να χρησιμοποιήσουμε τη μόνη κατάλληλη αν και παραπλανητική λέξη που διαθέτουμε, ευφυής. Η «Δημιουργία» προχωρεί από το Παγκόσμιο Κέντρο στον φυσικό κόσμο με τάξεις διανοιών, όντων ή οντοτήτων στις διάφορες βαθμίδες της ύπαρξης από τις πιο υποκειμενικές περιοχές, έτσι όπως χαρακτηριστικά την κρίνουμε στην καθημερινότητά μας. Έχουμε δει μέρος της «εκπαίδευσης» και της εξέλιξης της ύλης και της μορφής καθώς χρησι-

μποιείται από μονάδες ζωής που κατοικούν εντός τους προς το παρόν.

Μερικές από αυτές τις τάξεις όντων ή δημιουργικές ιεραρχίες ήσαν, στο απώτατο παρελθόν, υπεύθυνες για την εξέλιξη των οχημάτων της αντίληψης και δράσης του σημερινού Ανθρώπου. Τούτο σημαίνει ότι η φυσική του, συναισθηματική και νοητική αρχή ετοιμάστηκε γι' αυτόν κατά τη διάρκεια των αιώνων όσο τα ζωικά κύματα δραστηριοποιούνταν μέσα στα βασίλεια της φύσης. Όμως, η διαδικασία της πρόσληψης αυτών των αρχών από τον άνθρωπο είναι βαθμιαία και προχωρεί κατά τον κυκλικό νόμο. Σε μεγάλες χρονικές περιόδους, οι πνευματικές μονάδες που, τελικά, γίνονται πλήρως εξελιγμένοι άνθρωποι, προχωρούν μέσα σε αυτά τα οχήματα από συνήθεια, ας πούμε. Κατ' αυτή τη διαδικασία γίνονται όλο και πιο συνειδητές ως προς τα επίπεδα όπου επί του παρόντος λειτουργούν. Στον μικρό κύκλο αυτή η διαδικασία είναι εκείνη με την οποία τα Εγώ περιοδικά γίνονται κύριοι ενός σώματος κατά τη γέννηση και μετά το εγκαταλείπουν κατά τον θάνατο. Αυτή είναι η διαδικασία της μετενσάρκωσης, όπως έχει ήδη περιγραφεί.

Στον μεγάλο κύκλο η διαδικασία της γέννησης, μετά από μια «ουράνια» ανάπαυση ανάμεσα σε ζωές, συντελούμενη κατά τη διάρκεια εκατομμυρίων ετών είναι μια ταχύτατη ανακεφαλαίωση. Κατά τα αρχικά στάδια οι μονάδες προσλαμβάνουν άμορφα και ανοργάνωτα «σώματα» αστρικού υλικού το οποίο δεν επηρεάζεται από τις κλιματολογικές μεταβολές μιας γης κατά τα μεταγενέστερα στάδια ψύξης της. Βαθμηδόν, επέρχεται οργάνωση και συμπύκνωση αυτών των αιθέριων «σωμάτων» και τελικά προκύπτει ένα φυσικό σώμα με μια μέθοδο αναπαραγωγής που θυμίζει τα φυτά και τους μονοκύτταρους οργανισμούς. Αυτό εξελίσσεται σε ένα γενετήσια αναπαραχθέν σώμα, πρωτόγονο και ζωόμορφο. Τούτο με τη σειρά του μετά από πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα γίνεται το ανθρώπινο σώμα, όπως το γνωρίζουμε τώρα.

Κατά τη μακρόχρονη αυτή διαδικασία και επί πολύ χρόνο η ζωική ψυχή ήταν χωρισμένη από την πνευματική ή ανθρώπινη ψυχή. Έλειπε από τον άνθρωπο η γέφυρα του νου και ό,τι αυ-

τή συνεπάγεται. Ήταν ανεύθυνος. (Βρισκόταν ακόμα στον Κήπο της Εδέμ). Όταν η αναπαραγωγή έγινε γενετήσια (Αδάμ και Εύα), προικίστηκε με νου που του παραχώρησαν σπουδαία όντα (που τον κατείχαν). (Έφαγε το μήλο). Τότε έγινε πλήρης άνθρωπος αλλά, ως επί το πλείστον, οι ιδιότητές του ήταν λανθάνουσες. Χρειάστηκε η εμπειρία και η προσπάθεια πολλών ζωών για να φτάσει ακόμα και στο σημερινό επίπεδο της εξέλιξής μας. Αυτή η κάθοδος ανθρώπινων μονάδων σε σώματα αντιστοιχεί προς την ακόμα πιο μακρόχρονη και ευρύτερη διαδικασία της εμπλοκής του Πνεύματος στην Ύλη.

Σε ό,τι αφορά την ανθρωπότητα συνολικά στον πλανήτη μας τη Γη, αυτή η διαδικασία έφτασε το ναδίρ ή χαμηλότερο σημείο όταν αυτό που στη Θεοσοφία ορίζεται ως Τέταρτη Ρίζα Φυλή έφτασε το σημείο της μέγιστης εξέλιξής της (λέγεται ότι οι Μογγολικοί λαοί με τα έντονα ζυγωματικά είναι ο φυσικός τύπος απόγονων αυτής της φυλής). Σε αυτό το σημείο της ανθρώπινης ιστορίας επιτεύχθηκε το χαμηλότερο σημείο υλικής υπόστασης. Το Πνεύμα ήταν σαν «φυλακισμένο και εγκλωβισμένο» σε φυσικά σώματα περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο παρελθόν ή και στο μέλλον. Η διαδικασία της εμπλοκής της ανθρωπότητας στη Γη μας ή της ενέλιξής της είχε ολοκληρωθεί. Σε σχέση με την ηλικία του πλανήτη μας δεν βρισκόμαστε μακριά από αυτή την εποχή αλλά τώρα έχει ξεκινήσει μια άλλη διαδικασία. Είναι αυτή της εξέλιξης του ανθρώπου ως πνευματικού όντος. Τούτο σημαίνει τη βαθμιαία ανάπτυξη των πνευματικών ιδιοτήτων όπως η ευφυΐα, η σοφία, η αγάπη και η βούληση καθώς και η συνεχώς αυξανόμενη εκδήλωσή τους στη ζωή του ανθρώπου ενόσω αυτός εξελίσσεται. Αυτή η διαδικασία συνοδεύεται από την εκδίπλωση της συνειδητότητας στα ανώτερα επίπεδα της ύπαρξης. Καθώς τούτο συμβαίνει, οι δυνάμεις δράσης του ανθρώπου, ανταπόκριση και κατανόηση, αναπτύσσονται και ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται αυτή τη σιγανή εξέλιξη.

Η λέξη «εξέλιξη», λοιπόν, έχει διττή σημασία για μας. Η μία είναι η βαθμιαία έγκαιρη ανάπτυξη υλικού και μορφής που θα καταλήξει σε πιο ευαίσθητα και αποτελεσματικά οχήματα για την υπάρχουσα μέσα μας ζωή και η άλλη είναι η βαθμιαία εκ-

δίπλωση των δυνάμεων αυτής της ζωής. Μέχρι να φτάσουμε στο στάδιο «άνθρωπος» η πρώτη διαδικασία είναι κατά το μάλλον ή ήττον Δαρβινικής εξέλιξης. Η έκφραση «μέχρι να φτάσουμε στο στάδιο άνθρωπος» δεν πρέπει να εκληφθεί με όρους χρόνου αλλά με όρους εξέλιξης. Σε κάθε πλανήτη που φέρει ζωή κατά τη διάρκεια της δραστηριότητάς του διάφορες πορείες ανάπτυξης συμβαίνουν ταυτοχρόνως.

Η ιστορία της εξέλιξης του ανθρώπου, δηλαδή των οχημάτων του, είναι το ίδιο παλαιά ή ακόμα και παλαιότερη από την ιστορία της Γης μας. Το αρχέτυπο του σώματός του εξελίχθηκε από τις δημιουργικές Ιεραρχίες σε μια προηγούμενη σφαίρα, υπήρχε από του σχηματισμού της φυσικής μας γης στο αστρικό επίπεδο και έγινε το μοντέλο για όλες τις μορφές θηλαστικών που ακολούθησαν στον πλανήτη μας. Αυτό το αρχέτυπο είναι το γνώριμο αρχέτυπο με την κεφαλή, δύο χέρια, έναν κορμό και δύο πόδια που είναι κοινό σε όλα τα θηλαστικά. Το αν τα δύο χέρια χρησιμοποιούνται σαν μπροστινά πόδια ή το αν η σπονδυλική στήλη επιμηκύνεται για να σχηματίσει ουρά δεν είναι πρωταρχικής σημασίας.

Είναι πασίγνωστο ότι η εμβρυακή εξέλιξη ενός ανθρώπινου σώματος επαναλαμβάνει κατά την περίοδο κυοφορίας όλα τα βασικά στάδια της εξέλιξης της ζωώδους ζωής. Στην πραγματικότητα κάνει πολύ περισσότερα. Περνά όλη τη διαδικασία της εξέλιξης της μορφής, δηλαδή περνά και από τη διαδικασία του φυτικού βασιλείου και του ζωικού. Καθώς το έμβρυο μεγαλώνει μέσα από τα διάφορα στάδια, επαναλαμβάνει και τους διάφορους τρόπους αναπαραγωγής που χρησιμοποίησαν οι πιο πρωτόγονοι οργανισμοί και τα πιο πρωτόγονα πλάσματα, δηλαδή τα στάδια της σχάσης του πυρήνα, της βλάστησης, της εκκόλαψης που όλα ίσχυσαν και για τον άνθρωπο στο απώτατο παρελθόν του. Απώτατο παρελθόν σημαίνει εδώ χρονικές περιόδους που ακόμα δεν έχουν κανονικά αποδοθεί από την επιστήμη στην εξέλιξη του ανθρώπου και δεν θα πρέπει να εκληφθεί ότι αναφέρονται στο φυσικό, σημερινό σωματότυπό του.

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι αυτή η θεωρία είναι εντελώς αντίθετη με την πιο συμβατική και γενικώς αποδεκτή θεωρία. Βλέπουμε τώρα τις πιθηκοειδείς μορφές ως προερχό-

μενες από το ανθρωπόμορφο αρχέτυπο που σε κάποιο στάδιο διαχωρίστηκαν από το κύριο ρεύμα της εξέλιξης. Δεν έγινε αντιστροφή, έτσι φαίνεται σαν να είναι άνευ σημασίας η έρευνα για ένα χαμένο κρίκο. Δεν υπάρχει χαμένος κρίκος. Το πώς εμφανίστηκαν οι πίθηκοι και οι μαϊμούδες εξιστορείται στη *Μυστική Διδασκαλία*. Είναι πολύ μεγάλη ιστορία για να την αναλύσουμε εδώ.

Εδώ μόνο περιληπτικά και ακροθιγώς αναφέρουμε τις θαυμάσιες και εκτεταμένες διαδικασίες της ενέλιξης και εξέλιξης αλλά παίρνουμε μια ελαφρά πρόγευση του σκοπού, του βάθους καθώς και μια εικόνα του καταπληκτικού πεδίου των διεργασιών της Μίας Ζωής σε ένα Σύμπαν.

Μέχρι τώρα ρίξαμε μια ματιά στις διαδικασίες της φύσης κατά τις οποίες ο κοινός άνθρωπος είναι αναγκαστικά παθητικός και για τις οποίες δεν μπορεί να κάνει τίποτα. Κληρονομεί το σώμα του και δέχεται ως δεδομένη την εσωτερική ζωή του των συγκινήσεων και της σκέψης. Αυτός, ως άτομο μέχρις αυτό το σημείο δεν έχει συνείδηση των μακρόχρονων διαδικασιών που τον έχουν διαμορφώσει όπως είναι. Εκών άκων έχει υποστεί όλες αυτές τις μεγάλες κυκλικές διαδικασίες που τον έχουν κάνει να εξελιχθεί σε αυτό που είναι τώρα.

Σε αυτό το σημείο αξίζει να επανεξετάσουμε την τωρινή του κατάσταση. Είναι μια οντότητα αυτο-συνειδητή στο φυσικό επίπεδο της ύπαρξης, με οχήματα συνειδητότητας κατά το μάλλον ή ήττον οργανωμένα και ενεργητικά στο φυσικό, συναισθηματικό και νοητικό επίπεδο. Σε σπάνιες περιπτώσεις, βιώνει με τη βοήθεια ασυνήθιστης έμπνευσης, αντλήψης και συμπόνιας μερικές αναλαμπές διεργασιών των ανώτερων επιπέδων της ύπαρξης. Έχει στιγμές φωτισμένης αντλήψης και βαθιάς ενόρασης. Οι δυνάμεις του σε αυτά τα επίπεδα είναι περισσότερο λανθάνουσες παρά ενεργές. Εντούτοις, πράγματι, διαθέτει τα μέσα, δηλαδή όλα τα απαραίτητα οχήματα και τις δυνάμεις είτε οργανωμένα και ενεργά είτε λανθάνοντα και εν σπέρματι, ούτως ώστε να λειτουργεί σε πλήρη συνειδητότητα από το κατώτατο μέχρι το ανώτατο επίπεδο Ύπαρξης. Κατ' αυτό είναι διαφορετικός από όλα τα ζώα. Στα ζώα η νοητική γέφυρα ανάμεσα στις κατώτερες αρχές και στις ανώτερες πνευματικές αρχές είναι ασχημά-

τιστη. Ο Άνθρωπος έχει, ας πούμε, μια «Σχάλα του Ιακώβ» προς τον Ουρανό τα σκαλιά της οποίας είναι όλα στη θέση τους. Απ' αυτόν εξαρτάται να την χρησιμοποιήσει αν το θελήσει.

Ο τίτλος αυτού του κεφαλαίου είναι «Εξέλιξη με Αυτο – προσπάθεια» αλλά έχουμε δει ότι ο άνθρωπος, μέχρι στιγμής, είναι παθητικός απέναντι σε αυτή τη διαδικασία. Δεν γνωρίζει τί του έχει συμβεί. Τότε πού παρεμβαίνει η αυτο-προσπάθεια; Παρεμβαίνει με την ανάπτυξη των ιδιοτήτων του και το επακόλουθο ξεδίπλωμα της συνειδητότητάς του. Τούτο απαιτεί προσεκτικότερη παρατήρηση και κάποια εξήγηση.

Νωρίτερα είπαμε ότι η υπάρχουσα μέσα μας ζωή «εκπαιδεύει» την ύλη, τις μορφές και τα σώματα χρησιμοποιώντας τα. Αυτή ακριβώς η χρησιμοποίηση συνιστά τη ζωή, ως προς εμάς ιδιαίτερα τη ζωή σε ένα φυσικό κόσμο και η ζωή απαραίτητα σημαίνει εμπειρία.

Μεγάλο μέρος αυτής της εμπειρίας που είναι συγκεντρωμένη σε πολλές ζωές και έχει «συγκερασθεί» μέσα από αυτές, εκδηλώνεται σαν ένστικτο, σαν μια εσωτερική εγγενής αίσθηση που υπαγορεύει τη φυσική συμπεριφορά στα ζώα και τον άνθρωπο. Το ένστικτο περιλαμβάνει μεγάλο τμήμα αυτού που οι ψυχολόγοι αναφερόμενοι στον άνθρωπο ονομάζουν υποσυνείδητο. Αντ' αυτού σε αυτή την κατηγορία των ασυνείδητων λειτουργιών μας έρχεται η ρύθμιση εσωτερικών σωματικών λειτουργιών που γίνονται αυτόματα καθώς και η ενστικτώδης συμπεριφορά όπως οι άμεσες αντιδράσεις μας αυτοσυντήρησης σε αιφνίδια επικίνδυνα εξωτερικά ερεθίσματα.

Μαζί με αυτές τις υποσυνείδητα υπαγορευμένες ενέργειες και αντιδράσεις, αντιδρούμε και σε γεγονότα και καταστάσεις της καθημερινής ζωής που εντυπώνονται στη μνήμη μας και μας κάνουν να υποκείμεθα σε ορισμένα μοντέλα συμπεριφοράς. Η αλλιώς μας εξαναγκάζουν σε εκείνες τις βασικές πράξεις που είναι απαραίτητες για να εξασφαλίσουμε τροφή και στέγη για την επιβίωση τη δική μας αλλά και όσων εξαρτώνται από εμάς. Σε άλλες περιπτώσεις, πάλι, εξαναγκαζόμαστε σε πράξεις εξ αιτίας επιθυμίας ή αποστροφής. Έτσι, αν ζούμε και θέλουμε να παραμείνουμε ζωντανοί, αν θέλουμε ίσως να περνάμε καλά ή να κάνουμε το καλό, πρέπει να ενεργούμε.

Βεβαίως, κάθε πράξη απαιτεί κάποια προσπάθεια. Η λέξη προσπάθεια εδώ χρησιμοποιείται για να συμπεριλάβει κάθε τρόπο με τον οποίο μοχθεί ή ενεργεί κανείς, όποια κι αν είναι η αφορμή. Περιλαμβάνει την εσωτερική προσπάθεια της λήψης μιας απόφασης, της κατανίκησης της νωθρότητας, το ξεκίνημα και την αντοχή σε μια πορεία δράσης μέχρις ότου επιτευχθεί ο επιθυμητός σκοπός.

Η λέξη προσπάθεια χρησιμοποιείται από ψυχολογική άποψη αλλά και υπό την έννοια της ανάλωσης φυσικής και νοητικής ενέργειας ή υπό την έννοια της πραγμάτωσης εργασίας, πράγμα που αποτελεί εκδήλωση του αποτελέσματος της προσπάθειας. Η προσπάθεια δεν προϋποθέτει απαραίτητα καταπόνηση. Αυτή προκύπτει από λανθασμένη στάση, ίσως απέναντι σε μια ανύποπτη αντίσταση που προέρχεται είτε από εσωτερικούς είτε εξωτερικούς παράγοντες. Εσωτερικά εμπόδια μπορεί να προκύπτουν από σύγκρουση μέσα στον ίδιο τον εαυτό μας. Εξωτερική αντίσταση μπορεί να προέρχεται από άλλους ανθρώπους που αντιτίθενται στα σχέδιά μας ή από δυσκολίες και προβλήματα εγγενή στον στόχο που έχουμε ορίσει για μας. Εάν πρόκειται να καταφέρουμε, να πραγματοποιήσουμε ή να γίνουμε αυτό που θέλουμε, τότε πρέπει να κάνουμε ικανοποιητικά μεγάλη προσπάθεια και να την τηρήσουμε για όσο χρόνο είναι απαραίτητο. Οι λέξεις επιθυμία, αποφασιστικότητα, αποτελεσματικότητα και επιμονή συνοψίζουν το θέμα που συζητούμε. Το κυρίαρχο κίνητρο για την πράξη είναι η επιθυμία υπό οποιαδήποτε από τις πολλές μορφές της.

Όταν, όμως, πρόκειται για το θέμα της εξέλιξης με αυτο-προσπάθεια ένα ανώτερο κίνητρο, η Θέληση, μπαίνει σε δράση. Η θέληση μπορεί να θεωρηθεί εξευγενισμένη επιθυμία. Μπορεί να ελέγχει ενέργειες κινούμενες από την επιθυμία. Είναι η βάση του πραγματικού αυτοελέγχου. Είναι η ανώτατη θεία ιδιότητά μας. Οι επιθυμίες δίνουν την ενέργεια για την πραγμάτωσή τους. Η Θέληση μας ενδυναμώνει για να επιτυγχάνουμε τους στόχους μας.

Βλέπουμε, λοιπόν, ότι οι απαιτήσεις της γήινης ζωής ζητούν προσπάθεια εκ μέρους μας. Βλέπουμε ότι η έμπρακτη προσπάθεια αναπτύσσει τη δύναμη των ικανοτήτων που χρησιμο-

ποιούνται. Οι στόχοι της εξέλιξης προωθούνται ανάλογα με την ανάπτυξη των ικανοτήτων και ιδιοτήτων μας. Αλλά και η κοινωνία προοδεύει μέσα από τις προσπάθειες των μελών της. Παρατηρείστε τα πρωτοφανούς κλίμακας διανοητικά άλματα ιδιαίτερα στον επιστημονικό, παραγωγικό και εμπορικό τομέα που γίνονται σήμερα. Η ανάπτυξη αυτή οφείλεται στις προσπάθειες που κάνουν οι άνθρωποι για να ανεβάσουν το βιοτικό τους επίπεδο. Γενικά, όμως, μόνο το υλικό βιοτικό επίπεδο τους ενδιαφέρει. Παρατηρείται μεγάλη ανάπτυξη διανοητικών δυνάμεων ως αποτέλεσμα της προσπάθειας αλλά η βελτίωση στο ηθικό επίπεδο είναι αμελητέα. Εξετάσαμε αυτή την ανάπτυξη και τις μακρόχρονες συνέπειές της στο πρώτο κεφάλαιο. Είδαμε ότι αυτή η αποκλειστική μέριμνα για τον υλικό πλούτο και τις ανέσεις οδήγησε σε πρόοδο προς αυτή τη συγκεκριμένη κατεύθυνση αλλά αδιαφόρησε παντελώς για αυτό που θα ονομάζαμε πνευματική βελτίωση.

Αυτή η αποκλειστική προσκόλληση σε υλικά αγαθά αντανακλάται στις σχέσεις μας με τους ανθρώπους υπό την έννοια ότι συνηθίζουμε να τους βλέπουμε με μια ψυχρή συχνότατα ματιά, ενίοτε, σαν ιδιοκτησία μας. Δεν έχουμε την τάση να τους εκμεταλλευόμαστε για παρέα, αγάπη, ενθάρρυνση, διασκέδαση κ.ο.κ; Τόσο πολύ μάλιστα, που αν τους στερηθούμε νιώθουμε μοναξιά. Οι άνθρωποι μας προσφέρουν τέρψη και μας απασχολούν με ευχάριστα ή και δυσάρεστα προβλήματα αλλά πάντως γεμίζουν τον χρόνο μας. Οι συνηθισμένες ασχολίες της ζωής, η εργασία, το φαγητό και ο ύπνος καταλαμβάνουν το περισσότερο μέρος του υπόλοιπου χρόνου. Η ανάγκη μας για ανθρώπους, αγαθά και ασχολίες είναι σχεδόν καταπιεστική. Σε μεγάλο βαθμό η ζωή «μας ζει», αντί να ζούμε εμείς τη ζωή. Είμαστε, ας πούμε, τόσο παρασυρμένοι από αυτήν λες και μας έχει υπνωτίσει. Οι αντιδράσεις μας σε αυτήν γίνονται αυτόματα υπό την έννοια ότι αντιδρούμε στους ανθρώπους και στα γεγονότα έτσι όπως μας επιτάσσει η εμπειρία. Ενεργούμε σύμφωνα με την κατηγορία, τη φύση και τον χαρακτήρα μας. Οι προσπάθειές μας αποδίδουν, κατά κάποιο τρόπο, σε οριζόντιο επίπεδο και εμείς μένουμε σε αυτό είτε γιατί δεν γνωρίζουμε κάτι άλλο είτε γιατί αυτό μας αρκεί. Υπάρχει, όμως, και η κά-

θετη κατεύθυνση στην οποία όχι μόνο μπορούμε αλλά, για να επιτύχουμε την πλήρη ανάπτυξή μας σύμφωνα με το εξελικτικό σχέδιο, πρέπει να προχωρήσουμε. Οι συνηθισμένες προσπάθειές μας βοηθούν μόνο περιστασιακά σε αυτό. Πώς, λοιπόν, να προχωρήσουμε, αν επιθυμούμε να επιταχύνουμε την εξέλιξή μας; Γιατί θα έπρεπε να αποπειραθούμε να βιαστούμε για κάτι που σε τελική ανάλυση θα πετύχουμε έτσι κι αλλιώς; Τί μας εμποδίζει από το να ξεκινήσουμε;

Ας πάρουμε πρώτα την τελευταία ερώτηση: η ίδια η άγνοια μας όχι μόνο ως προς τις διαδικασίες αλλά και ως προς αυτή καθαυτή την πνευματική εξέλιξη είναι εκείνη που εμποδίζει να προσέξουμε αυτό το ζήτημα ή να κάνουμε κάτι γι' αυτό. Η απάντηση δε στο γιατί πρέπει να κάνουμε την απόπειρα είναι βεβαίως μονολεκτική: δυστυχία. Υπάρχει μια κλιμακούμενη δυστυχία στον κόσμο. Φυσικά, θα μπορούσε τελικά να αποδοθεί εξ ολοκλήρου στην άγνοια, άγνοια για τη φύση της ζωής, για τον Νόμο, για την εξέλιξη, για τη σωτηρία μέσω αυτο-προσπάθειας.

Δυστυχώς αυτή η άγνοια δεν χαρακτηρίζει μόνο τις λαϊκές μάζες αλλά και τους ηγέτες. Θα χρειαζόταν πολύς χρόνος για να ασχοληθούμε εδώ με την πλήρη κατανόηση αυτών των αληθειών, πράγμα που χρειαζόμαστε επειγόντως, και με την ανάληψη πλήρους προσωπικής ευθύνης. Η παγκόσμια κατάσταση αποκαλύπτει μερικές από τις επιπτώσεις αυτής της άγνοιας, χαρακτηριστικό παράδειγμα της οποίας είναι ο σύγχρονος ανταγωνιστικός εθνικισμός μας και η εμπορευματοποίηση, με όλα όσα συνεπάγεται. Η ανία, γενικώς, και η μοναξιά των ηλικιωμένων ανθρώπων είναι μια άλλη εντελώς διαφορετική επίπτωση. Το αποτέλεσμα της άγνοιας και της προκατάληψης ως προς τη θρησκεία είναι μια ακόμα. Μάρτυράς τους οι αιματηρές διχόνοιες και οι διαδηλώσεις που συνοδεύουν τόσες πολλές πολιτικές διαμάχες, φαινομενικά για θρησκευτικά ζητήματα. Οι απάνθρωπες βιαιοπραγίες των θαλάμων αερίων και των στρατοπέδων συγκέντρωσης κατά τη διάρκεια του τελευταίου πολέμου με την συνακόλουθη απέραντη δυστυχία είναι περαιτέρω παραδείγματα απίστευτης άγνοιας και της απορρέουσας πώρωσης. Η ιστορία, λοιπόν, των συμφορών εξακολουθεί να

υφίσταται σε πολύ μεγάλο βαθμό. Στη μικροκλίμακα της ατομικής ζωής η έννοια για την επιτυχία και τη διατήρηση μιας θέσης στην «εμπορική» φυλή καθώς και ο αγώνας για ασφάλεια, όλα, εμπίπτουν στην έννοια που αποδίδουμε στη δυστυχία. Ακόμα και οι εξετάσεις του δημοτικού σχολείου προκαλούν σημαντική ανησυχία και είναι οδυνηρές όχι μόνο για μερικά παιδιά αλλά και για τους γονείς τους. Ο κόσμος δεν είναι ευγενικός. Τα περισσότερα από τα βάσανά μας οφείλονται στην άγνοια και την απληστία μας. Ευθύνονται ουσιαστικά για τη μάστιγα αυτή της κοινωνίας που ονομάζουμε ανταγωνισμό.

Αναφέραμε αυτά τα παραδείγματα με σκοπό να αιτιολογήσουμε το ζήτημα ώστε να καταβάλουμε κάποια προσπάθεια να κατανοήσουμε τους ανθρώπους και, ωθούμενοι από πραγματικό ενδιαφέρον για τους συνανθρώπους μας, να γίνουμε συνεργάσιμοι αντί να είμαστε ανταγωνιστικοί. Όποια προσπάθεια γίνει προς αυτή την κατεύθυνση ευθυγραμμίζεται με το μακρόπνοο σχέδιο για την ανθρωπότητα. Οι συνέπειες της προσπάθειας θα ανακουφίσουν έστω και λίγο. Ξεκινάμε, λοιπόν, βοηθώντας τον ίδιο μας τον εαυτό. Η πλειοψηφία των ανθρώπων βρίσκεται ακόμα, κατά το μάλλον ή ήττον, στο καθοδικό τόξο της ενέλιξης που αναφέραμε νωρίτερα. Ό,τι γράφεται εδώ θα είναι στην καλύτερη περίπτωση μόνο ένα ενδιαφέρον θέμα γι' αυτούς. Κυρίως αφορά τους συγκριτικά λίγους που βρίσκονται στο ανοδικό τόξο, αυτούς που αρχίζουν να αναπτύσσονται στην κάθετη κατεύθυνση, αυτούς που μπορούν και είναι πρόθυμοι πράγματι να σκεφτούν. Με την ελπίδα πως, άπαξ και γνωρίσουν προς ποιά κατεύθυνση πρέπει να προσπαθήσουν, θα θελήσουν να το πράξουν βοηθώντας, έτσι, στο να μειωθεί το αφόρητο άγχος της δυστυχίας της ανθρωπότητας.

Μπορεί αυτό να ακούγεται μεγαλόσχημο. Μπορεί λίγοι μόνο αναγνώστες να κάνουν την προσπάθεια, ίσως, αρχικά, αποκλειστικά για να ευεργετηθούν οι ίδιοι. Το αναπτυσσόμενο, όμως, αισθητήριό τους και η βαθύτερη επίγνωση τους, μέσα από αυτή την ανάπτυξη, σύντομα θα τους οδηγήσουν στη γνώση του ευρύτερου πεδίου δραστηριότητας που χρειάζεται την προσπάθειά τους. Και τότε θα είναι περισσότερο από πρόθυμοι να προσπαθήσουν.

Από ό,τι έχει ήδη λεχθεί σχετικά με τον Νόμο, θα είναι προφανές πως πρέπει οι άνθρωποι να κάνουν αυτή την εξελικτική προσπάθεια ατομικά με τον εαυτό τους, αν όχι για τον εαυτό τους. Κανείς άλλος δεν μπορεί να την κάνει γι' αυτούς.

Τί πρέπει να κάνουμε; Βεβαίως, κατ' αρχήν, να εξοικειωθούμε με την πνευματική φιλοσοφία αυτής της Αλήθειας που ονομάζουμε Θεοσοφία και που αγκαλιάζει τα πάντα. Μια τέτοια μελέτη δεν θα μας παρουσιάσει από μόνη της την Αλήθεια, αλλά θα αναπτύξει ιδιότητες πρωτοφανέρωτες. Θα διευρύνει και θα εκδιπλώσει τη συνειδητότητα. Από τα βάθη της συνειδητότητας και της ύπαρξης θα έρθει χωριστά στον καθένα μας το φως που θα μας καθοδηγήσει στο πρακτέο. Τελικά, η Θέληση θα αρχίσει να λειτουργεί και η Θέληση καθιστά τον άνθρωπο ικανό να αναλάβει τον έλεγχο των οχημάτων του έτσι ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά στο κάλεσμά του.

Όλοι μέσα μας μπορούμε να βρούμε την Αλήθεια. Είμαστε όλοι εν δυνάμει κέντρα φωτός και πηγές διαφώτισης σε έναν, κατά τα άλλα, πνευματικά σκοτεινό και βαθιά νυχτωμένο κόσμο. Είναι, βεβαίως, σπουδαίο έργο το να βοηθήσει κανείς να ευοδωθεί το μεγάλο σχέδιο για το δικό μας στάδιο της εξέλιξης. Τουλάχιστον μπορούμε να προσπαθήσουμε.

Επιστημονική και Εσωτερική Γνώση

Για να κατανοήσουμε σωστά τη Θεοσοφία είναι απαραίτητο να ξεχωρίσουμε την επιστημονική από την εσωτερική γνώση, γιατί είναι τελείως διαφορετικές. Η μία αφορά στην αντικειμενικότητα και η άλλη στην εσωτερη υποκειμενικότητα. Υπάρχει μια αντικειμενική και μια υποκειμενική θεώρηση της Θεοσοφίας. Για τον σκοπό αυτού του κεφαλαίου η εσωτερική γνώση είναι υποκειμενική Θεοσοφία. Σύμφωνα με τα λεξικά η λέξη «εσωτερικός» δηλώνει «τον έχοντα σχέση με τον μνημένο». Το ρήμα «μυώ» έχει δύο σημασίες: «αρχίζω, ξεκινώ» και «εισάγω σε μυστικά ή μυστήρια». Θα μπορούσε να σημαίνει την εισαγωγή κάποιου σε μια κοινωνία και τη μετάδοση σε αυτόν ορισμένων γεγονότων, συνηθειών, κάποια τελετουργική τάξη, συνθήματα, κ.ο.κ. που δεν είναι γνωστά σε άτομα εκτός αυτής της κοινωνίας. Η απλή εγγραφή σε μια Εταιρεία σαν τη Θεοσοφική Εταιρεία, η συνακόλουθη διαθεσιμότητα του υλικού της βιβλιογραφίας της και η απόλαυση της παρέας των ομοϊδεατών-μελών θα αρκούσε γι' αυτόν τον ορισμό. Όμως, στην περίπτωση της Θεοσοφίας η απλή αποδοχή εκ μέρους της Εταιρείας δεν μπορεί να μεταβιβάσει τη γνώση της Θεοσοφίας υπό την εσωτερική έννοια.

Η λέξη από την οποίαν προέρχεται ο όρος «επιστήμη» σημαίνει απλώς «γνωρίζω». Όμως, η λέξη «επιστήμη» έχει καταλήξει να σημαίνει όχι μόνο γνώση στους τομείς των διαφό-

ρων επιστημών, της φυσικής, της χημείας, της αστρονομίας, αρχαιολογίας κ.λ.π. αλλά μια ιδιαίτερα πειθαρχημένη μέθοδο συλλογισμού. Πρέπει, όμως, να δούμε τί ακριβώς είναι η γνώση.

Η γνώση, έτσι όπως την αντιλαμβανόμαστε συνήθως, είναι εμπειρία που θυμόμαστε ή πληροφορίες που λαμβάνουμε από τον προφορικό ή γραπτό λόγο. Η γνώση που αποκτιέται μέσα από πειράματα ή άλλη άμεση παρατήρηση εμπίπτει στην κατηγορία της εμπειρίας. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τον απαγωγικό και επαγωγικό συλλογισμό δεν είναι πραγματική γνώση μέχρις ότου αποδειχθούν και, τότε πάλι, εμπίπτουν στο πεδίο της εμπειρίας.

Γνώση που απορρέει από την εμπειρία έχει πάντα σχέση και επηρεάζεται από τον παρατηρητή. Κάθε ατομική εμπειρία χρωματίζεται από τα συναισθήματά μας, τις προκαταλήψεις μας και τα όρια της παρατηρητικότητάς μας. Όλα αυτά επηρεάζουν όσα προσλαμβάνουμε στη συνειδητότητα και, κατά συνέπεια, το περιεχόμενο της μνήμης μας. Τούτο ισχύει ειδικά για το μεγαλύτερο μέρος της καθημερινής εμπειρίας μέσα στο οικείο μας περιβάλλον. Στην περίπτωση της επιστημονικής παρατήρησης, η εκπαίδευση σε αυστηρές μεθόδους περιορίζει αυτό τον χρωματισμό στο ελάχιστο. Όμως, αυτή η ίδια η φύση της εκπαίδευσης μπορεί, ενίοτε, να συνεπάγεται τον κίνδυνο να μη βλέπει κανείς το δάσος αλλά μόνο το δέντρο.

Συνήθως μαθαίνουμε μέσω των πέντε αισθήσεων που, σε ό,τι αφορά τον άνθρωπο, είναι όλες πολύ περιορισμένες. Μπορούμε να βλέπουμε μόνο ένα περιορισμένο χρωματικό φάσμα και μπορούμε —δια γυμνού οφθαλμού— να βλέπουμε πράγματα μέχρι κάποιο συγκεκριμένο μέγεθος. Μπορούμε να ακούμε ήχους μόνο μέσα σε μια σχετικά στενή περιοχή συχνότητας. Η αίσθηση της όσφρησης είναι αμβλυμένη σε σύγκριση με την αντίστοιχη ικανότητα του σκύλου. Οι εντυπώσεις που προσλαμβάνουμε μέσω της αφής μας είναι πολύ ανακριβείς. Μπορούμε να διακρίνουμε κάτι ζεστό από κάτι κρύο, αλλά κάτι πάρα πολύ ζεστό θα μας κάψει. Κάτι υπερβολικά κρύο θα παγώσει το μέρος του σώματος που αγγίζει και θα το μουδιάσει. Κάποια πράγματα είναι υπερβολικά βαριά για μας. Μερικοί άνθρωποι έχουν μια οξεία, εκλεπτυσμένη γεύση, άλλοι έχουν

χονδροειδή, αμβλυμμένη γεύση. Τα πεδία όρασης και ακοής μπορεί να επεκταθούν ουσιαστικά με τη βοήθεια οργάνων αλλά ακόμα και οι δικές τους καταγραφές πρέπει να αναχθούν στις αισθήσεις μας για να μπορέσουν να έχουν κάποια σημασία για μας.

Έτσι, σε μεγάλο βαθμό, γνωρίζουμε για τα πράγματα μόνο από όσα μπορούμε να αντιληφθούμε για τις ιδιότητές τους, δηλαδή τη μάζα τους, το χρώμα, την υφή τους, τη θερμοκρασία ή τη γεύση τους και τους ήχους που εκπέμπουν ή τις μυρωδιές που αναδίδουν. Σε καθέναν από αυτούς τους τομείς τα αντιληπτικά μέσα μας είναι περιορισμένα, επομένως και η γνώση μας μέσω αυτών είναι πάντα περιορισμένη.

Δεν μπορούμε ποτέ να γνωρίσουμε τα πάντα μέσα από τις εντυπώσεις που μας δίνουν οι αισθήσεις μας. Υπάρχουν, επίσης, ευρείες περιοχές γνώσης όπως περιοχές παλλόμενης ακτινοβολίας, χημικές συγγένειες, ο συναισθηματικός κόσμος των άλλων ανθρώπων, τα κίνητρά τους για συγκεκριμένες ενέργειες, που οι φυσιολογικές αισθήσεις μας είναι αρκετά ανεπαρκείς να χειριστούν. Πρέπει, επί του προκειμένου, να προσπαθήσουμε να χρησιμοποιήσουμε τη φαντασία μας. Αυτά όσον αφορά στη γνώση μέσω της εμπειρίας.

Αλλά, τί γίνεται με τη γνώση που αποκτάται μέσω των λέξεων; Και οι λέξεις έρχονται σε μας μέσω των αισθήσεων μας. Ο γραπτός λόγος προκύπτει μέσω της όρασης, ο προφορικός μέσω των ήχων. Οι λέξεις είναι σύμβολα. Οι γραπτές λέξεις είναι σημάδια ή εντυπώσεις αναγνωρίσιμης μορφής και οι προφορικές λέξεις είναι ήχοι που αποτελούνται από σύμφωνα και φωνήεντα, επίσης αναγνωρίσιμης μορφής. Πώς καταλήγουν αυτά τα σύμβολα να έχουν κάποιο νόημα για μας; Θα απαντούσαμε εν συντομία ότι εμείς βάζουμε το νόημα σε αυτές κυρίως συνδυαστικά. Η λέξη «γάτα» σχετίζεται με την εμπειρία, είτε από το παρελθόν ή το παρόν, ενός τριχωτού τετραπόδου πλάσματος με ορισμένα αναγνωρίσιμα σταθερά χαρακτηριστικά. Τα σύμβολα των λέξεων, συνήθως, καταλήγουν να έχουν κάποιο νόημα για μας με βοηθό την εμπειρία μας. Εάν, όμως, η λέξη αναφέρεται σε κάτι που είναι εκτός της εμπειρίας μας, πρέπει να βρούμε μια έννοια από τη φαντασία μας. Εάν

τύχει να αποδώσουμε μια έννοια σε μια λέξη που και άλλοι άνθρωποι της έχουν αποδώσει, προκύπτει συμφωνία. Τότε νιώθουμε εμπιστοσύνη στην αποδοθείσα έννοια και αισθανόμαστε ότι γνωρίζουμε τη σημασία της λέξης. Στον βαθμό που συμφωνούμε στο νόημα με τους άλλους μπορούμε να επικοινωνούμε. Αυτή η εμπιστοσύνη ισχύει συχνά όταν η λέξη αφορά σε κάτι που ανήκει στην εμπειρία κάποιου άλλου ακόμα κι αν δεν ζήσαμε εμείς οι ίδιοι αυτή την εμπειρία. Μια τέτοια εμπιστοσύνη είναι η πίστη.

Αν και μερικοί από μας μπορεί να μην έχουν επισκεφθεί ξένες χώρες, πιστεύουμε ότι μας λένε γι' αυτές, εάν θεωρούμε τον αυτόπτη μάρτυρα αξιόπιστο. Το ζήτημα, όμως, που αφορά σε λέξεις που χρησιμοποιούνται για θέματα όπως ο ουρανός, η κόλαση, ο Θεός, το Πνεύμα και τα επίπεδα της ύπαρξης, τα οποία μας έχουν απασχολήσει εδώ, είναι τελείως διαφορετικό, γιατί αφορούν σε πράγματα που βρίσκονται έξω από τη φυσιολογική εμπειρία. Είναι ως επί το πλείστον, ιδέες. Ας ξανακοιτάξουμε το θέμα της πίστης. Στην περίπτωση του ταξιδιώτη μας στις ξένες χώρες, όταν αποδεχόμαστε αυτό που μας λέει για κάτι που είναι εκτός της εμπειρίας μας, πρέπει με τη φαντασία μας να αναγάγουμε αυτό που προσπαθεί να μας πει προς κάτι που ανήκει στην εμπειρία μας. Με άλλα λόγια, βάζουμε εμείς τη δική μας έννοια στις λέξεις του με τη βοήθεια της φαντασίας μας. Είναι σημαντικό να γνωρίζουμε αυτή τη διαδικασία, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για λέξεις που έχουν σχέση με αφηρημένες ιδέες σαν τις προαναφερθείσες που αποτελούν τις θεμελιώδεις αρχές θρησκειών, φιλοσοφιών, θεολογιών, διδασκαλιών και δογμάτων. Η έννοια που αποδίδουμε σε πολλές λέξεις που χρησιμοποιούν είναι αποκλειστικά γέννημα της φαντασίας μας. Αυτή η έννοια πρέπει να είναι απόλυτα αποκλειστική και προσωπική για καθένα από μας.

Μερικοί από μας μπορεί να έχουν βιώσει άμεσα εμπειρίες που θα έπρεπε να περιγράψουμε σαν θρησκευτικές. Οι μιστικιστές έχουν μιλήσει για τη χαρά και τη μακαριότητα που έχουν βιώσει. Μόνο εάν είχαμε παρόμοια εμπειρία θα μπορούσαμε να ξέρουμε σε τί αναφέρονται. Εάν δεν έχουμε νιώσει κάτι παρόμοιο, το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε εί-

ναι να προσπαθήσουμε να φανταστούμε τί ένιωσαν μέσα από την προσωπική μας εμπειρία χαράς και ευδαιμονίας. Η καθαρά υποκειμενική εμπειρία δεν μπορεί να μεταδοθεί με λέξεις. Αυτό εννοούσαμε λέγοντας ότι με το να γίνουμε αποδεκτοί στη Θεοσοφική Εταιρεία αυτό και μόνο δεν μπορεί να μας μεταδώσει τη Θεοσοφία. Μας παρέχονται πληροφορίες που δίνουν έναν πλούτο ιδεών και τροφή για σκέψη. Αυτή είναι η αντικειμενική Θεοσοφία. Όταν ο σπουδαστής την έχει αφομοιώσει, θα αποκτήσει γνώση όπως ακριβώς και οποιοσδήποτε σπουδαστής πάνω σε οποιοδήποτε ζήτημα. Τούτο, όμως, δεν είναι εσωτερική γνώση ή αυτό που τώρα ονομάσαμε υποκειμενική Θεοσοφία. Αυτό μας ξαναφέρει στη διαφορά ανάμεσα στην επιστημονική και την εσωτερική γνώση.

Από τα ανωτέρω είναι εύκολο να δει κανείς τί είναι η επιστημονική γνώση. Αλλά τί γίνεται με την εσωτερική γνώση; Ο ορισμός της περιελάμβανε τη λέξη «μυημένος». Ποιά άλλη έννοια μπορεί να έχει η λέξη εκτός «του να έχει πρόσβαση κανείς σε πληροφορίες που είναι κρυφές». Έχουμε πει ότι υπάρχει μια κατηγορία εμπειριών που δεν μπορούν να μεταδοθούν με λέξεις. Πρόκειται για εσώτερη υποκειμενική εμπειρία που, κατά κάποιο τρόπο, καταγράφεται στη συνειδητότητα. Επομένως, η μύηση εκλαμβάνεται εδώ ως έναρξη της αυτο-συνειδητής λειτουργίας σε κάθε επίπεδο ύπαρξης και τελική ένωση της κατώτερης με την ανώτερη Εγωική αρχή.

Υπάρχουν διαβαθμίσεις τέτοιων εμπειριών που ποικίλλουν από τα κοινά εσώτερα συναισθήματα και τη συνείδησή μας μέσα από βαθμίδες ψυχικής εμπειρίας έως την επίτευξη της σημαντικής επίγνωσης, κατανόησης και σοφίας. Απ' αυτό συνάγεται ότι υπάρχουν δύο είδη εκτεταμένης εμπειρίας. Το ένα είδος προέρχεται από την προέκταση των ιδιοτήτων των αισθήσεων, που ήδη διαθέτουμε, όπως είναι η όραση και η ακοή μέσα στα άλλα επίπεδα της ύπαρξης π.χ. στον ψυχισμό, και το άλλο είδος προέρχεται από την ανάπτυξη των ιδιοτήτων που δεν λειτουργούν ακόμα –ιδιοτήτων ανώτερης τάξης. Αυτές οι τελευταίες είναι οι πνευματικές μας ιδιότητες ανώτερης διάνοιας, διαίσθησης, συμπόνιας (αγνή αγάπη) και θέλησης.

Σχετικά με το πρώτο είδος θα πρέπει όλοι να έχουμε ακού-

σει για ανθρώπους που βιώνουν πράγματα που εμείς δεν βιώνουμε. «Βλέπουν» φαντάσματα, «ακούν» φωνές, μερικοί βλέπουν αξιοσημείωτα οράματα. Κάποιοι άλλοι γνωρίζουν γεγονότα που συμβαίνουν μακριά τους ή που δεν έχουν ακόμα συμβεί. Στη θεοσοφική γλώσσα λέμε ότι αυτοί οι άνθρωποι έχουν διορατικές ιδιότητες που λειτουργούν στο αστρικό επίπεδο και με τη μεταβίβαση της σκέψης ίσως και στο νοητικό επίπεδο. Η λειτουργία αυτών των ιδιοτήτων είναι, ως επί το πλείστον, ακούσια και σπασμωδική όπως συμβαίνει με την «δεύτερη όραση» και την κοινή τηλεπάθεια. Μερικοί άνθρωποι μπορούν αυτόβουλα να μπου σε μια κατάσταση που μοιάζει με έκσταση και μπορούν, για παράδειγμα, να λαμβάνουν μηνύματα από την «άλλη πλευρά». Αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτές τις περιπτώσεις διαμεσότητας το διάμεσο βρίσκεται σε μια παθητική κατάσταση, συνήθως δεν γνωρίζει τί συμβαίνει και δεν μπορεί να το ελέγξει ή να καθορίσει ποιό «πνεύμα» θα επικοινωνήσει μαζί του. Υπάρχουν και άλλοι ευαίσθητοι που, παρόντος ενός ανθρώπου ή εάν τους δοθεί κάτι που ανήκει σε αυτόν τον άνθρωπο, μπορούν σε κανονική κατάσταση εγρήγορσης να δώσουν εκπληκτικές λεπτομέρειες της ζωής αυτού του ανθρώπου και του τρόπου με τον οποίον ζει. Αυτό είναι ψυχομετρία.

Υπάρχουν κάποια αξιοπρόσεκτα σημεία σε αυτά τα προφανή δώρα. Το ένα είναι ότι πρέπει να εμπεριέχουν τη χρήση των ιδιοτήτων ή πτυχών των ιδιοτήτων που δεν λειτουργούν στους περισσότερους από εμάς. Ένα άλλο είναι πως αν και είναι αντιλήψεις πραγμάτων συνήθως φυσικών, αυτό που βιώνουν, πράγματι, αφορά στο επίπεδο της προσωπικότητας της ύπαρξης. Αυτό μας δίνει μια ιδέα ως προς το επίπεδο στο οποίο λειτουργεί ο ευαίσθητος. Μπορεί να αγγίζει το κατώτερο νοητικό αλλά συνήθως είναι στο αστρικό επίπεδο.

Η διαφορά ανάμεσα στην εκούσια και ακούσια φύση αυτών των εμπειριών είναι σημαντική. Αυτή η διαφορά εξαρτάται από το κέντρο της αντίληψης που συμβαίνει να λειτουργεί. Υπάρχουν διάφορα κέντρα στο αστρικό μας διπλό που δρουν ως ζωτικοί δεσμοί ανάμεσα σε εκείνο το σώμα και το συναισθηματικό, νοητικό και πνευματικό σώμα μας. Αυτά τα κέντρα σχετίζονται και αντιστοιχούν ως προς τη θέση τους με ποικίλα ση-

μαντικά γάγγλια του νευρικού συστήματος ή ενδοκρινείς αδένες του φυσικού σώματός μας. Βρίσκονται στη βάση της σπονδυλικής στήλης, στα γεννητικά όργανα, στο ηλιακό πλέγμα, στην καρδιά, στο λαιμό, στην υπόφυση και την επίφυση.

Όταν η ανθρωπότητα βρισκόταν στο καθοδικό τόξο, κατά την ενέλιξη, το κέντρο στο ηλιακό πλέγμα δραστηριοποιήθηκε καθώς διεξαγόταν το καθοδικό ταξίδι μέσα από τα εσώτερα επίπεδα. Στους περισσότερους από μας η συνειδητότητά μας κατερχόμενη μέσα από το αστρικό επίπεδο ήταν επί πολύ επικεντρωμένη σε αυτό. Στη συνέχεια, κατοικήσαμε στο φυσικό μας σώμα και ταυτοποιηθήκαμε με αυτό. Σε λίγους, όμως, το κέντρο του ηλιακού πλέγματος παρέμεινε «ψυχικά» λειτουργικό και έτσι έχουμε τους ενορατικούς ανθρώπους κ.ο.κ. Κατά παρόμοιο τρόπο, τα πιο πολλά διάμεσα που επικοινωνούν παθητικά αλλά δεν μπορούν να λειτουργούν συνειδητά με το αστρικό επίπεδο έχουν το απαραίτητο κέντρο σε λειτουργία αλλά συνήθως δεν το ελέγχουν. Στους περισσότερους από μας το ηλιακό πλέγμα είναι σαν ένα νευρικό κέντρο και λειτουργεί αυτόματα. Συνήθως δεν επηρεάζει τη συνειδητότητά μας και έχει παραμείνει καλύτερα έτσι. Το να το επιταχύνουμε πάλι θα ήταν οπισθοδρομικό. Εξάλλου η δύναμη του να χρησιμοποιεί κανείς τη διόραση και τη διακοή εθελοντικά προκύπτει μέσα από την ανάπτυξη άλλων κέντρων. Αυτή η δραστηριοποίηση, όμως, συνήθως προκύπτει τυχαία αφού πρώτα κάποιος προσλάβει την εξελικτική του εκπαίδευση και δεν θα έπρεπε, μας λένε, να γίνεται ξεχωριστά.

Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι η εμπειρία ακόμα και στο ψυχικό και στο νοητικό πεδίο παραμένει αντικειμενική, ικανή να μεταφράζεται σε κοινή γνώση, ως ενθουμούμενη εμπειρία.

Εξετάζοντας το δεύτερο είδος της εκτεταμένης εμπειρίας επανερχόμαστε στη θεώρηση της εσωτερικής γνώσης. Δεν αρχίζει, τώρα, να είναι σαφές ότι, εκτός από μερικά γεγονότα που παραθέτουμε εδώ που θα μπορούσαν να θεωρούνται ως εσωτερικά, υπό την έννοια ότι δεν είναι ευρέως γνωστά, η εσωτερική γνώση δεν θα έπρεπε πράγματι να θεωρείται γνώση με την κανονική έννοια των «πραγμάτων» που βιώνονται και τα οποία θυμόμαστε; Η Εσωτερική Γνώση, αυτή καθεαυτή, είναι

η συνειδητή λειτουργία των εσώτερων ιδιοτήτων μας, ιδιαίτερα των ανωτέρων. Όπως προαναφέρθηκε, στα ανώτερα επίπεδα εκδηλώνεται εντός μας σαν αυθόρμητη κατανόηση, σαν αγνή αγάπη, σαν δύναμη και σαν μακάρια χαρά και σοφία. Όλα αυτά γίνονται δραστηριότητες του εσώτερου εαυτού μας. Ανήκουν στην ατομικότητά μας, στο Εγώ μας, όχι στην προσωπικότητά μας. Ο αληθινός εσωτερισμός ή αποκρυφισμός δεν είναι διαδικασία αυτομεγέθυνσης, μάλλον το αντίθετο. Η προσωπικότητα υποτάσσεται στον ανώτερο εαυτό. Η εσωτερική γνώση είναι πραγματική υποκειμενικότητα, προέκταση της συνειδητότητας για να συμπεριλάβει τη λειτουργία στα εσώτερα επίπεδα μέσα σε απόλυτη αυτεξούσια συνείδηση.

Καθώς προοδεύουμε η σε εγρήγορση συνειδητότητα ή ενεργητική σε αντιδιαστολή προς την ονειρική παθητική συνειδητότητα διατηρείται εντός μας, ανάλογα με την ικανότητά μας εάν και όταν κινηθούμε προς τα άλλα επίπεδα. Λέγεται ότι κανονικά όλοι λειτουργούμε στο αστρικό, στο συναισθηματικό και το νοητικό επίπεδο, όμως κανονικά δεν έχουμε συνείδηση εμείς οι ίδιοι του πραγματικού μας περιβάλλοντος αλλά μόνο του αυτοδημιούργητου από εμάς περιβάλλοντος. Τα όνειρά μας μπορεί να είναι περιστατικά κατά τα οποία εμπλεκόμαστε σε αυτές τις καταστάσεις που εντυπώνονται, κατά το πλείστον, χωρίς συνοχή στη φυσική εγκεφαλική συνειδητότητά μας. Οι περισσότεροι άνθρωποι ανάμεσά μας δεν είναι πράγματι ξύπνιοι, με την πλήρη έννοια της λέξης, ακόμα και κατά τη διάρκεια της αποκαλούμενης αφυπνισμένης ζωής μας. Είμαστε υπερβολικά ταυτισμένοι με τα σώματά μας. Η συνειδητότητά μας είναι εγχλωβισμένη. Είναι ακόμα περισσότερο εγχλωβισμένη στο αστρικό και το νοητικό πεδίο. Ένα καλό παράδειγμα αυτού που προσπαθούμε να μεταδώσουμε είναι ο άνθρωπος που είναι διαρκώς απασχολημένος ή «σε βαθιά περισυλλογή». Λέμε ότι δεν είναι μαζί μας ούτε και είναι.

Σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό είμαστε όλοι βυθισμένοι σε αυτή την κατάσταση βαθιάς περισυλλογής κατά το μεγαλύτερο διάστημα της ζωής μας. Ο εσωτερισμός που προσπαθούμε να περιγράψουμε είναι μια κίνηση μέσα σε μια όλο και πιο ελεύθερη κατάσταση συνειδητότητας, απελευθέρωσης. Εί-

ναι μια κατάσταση πλήρους συνείδησης του εαυτού μας μέσα στο περιβάλλον μας στο διαρκώς παρόν τώρα. Καθείς θα έλεγε ότι έχει συνείδηση του διαρκώς παρόντος «τώρα» αλλά συνήθως η συνειδητότητα είναι πάρα πολύ συχνά «εγκλωβισμένη» στον νου μας ή στα συναισθήματά μας. Φυσικά, μπορούμε να έχουμε συνείδηση παρά μόνο αυτού που συμβαίνει τώρα, ούτε για ένα δευτερόλεπτο του παρελθόντος ούτε για ένα δευτερόλεπτο στο μέλλον. Μπορούμε να θυμόμαστε το παρελθόν ή να προσβλέπουμε στο μέλλον, αλλά δεν είναι δυνατόν να υπάρχουμε σε κανέναν άλλο χρόνο εκτός από το τώρα –ούτε και μπορούμε να βρισκόμαστε πουθενά αλλού από εδώ, όπου και αν είμαστε. Και μόνο το να αφυπνιστούμε σε αυτό το γεγονός σε μια πραγματική κατανόησή του, μπορεί να προκαλέσει μια σημαντική εμπειρία. Δοκιμάστε το.

Αυτή η συζήτηση περί συνειδητότητας και περί της παρούσας στιγμής μας οδηγεί σε μία λέξη που τώρα ίσως να έχει ένα κάπως διευρυμένο νόημα. Είναι «η γνώση», το να γνωρίζουμε, ας πούμε, στην παρούσα στιγμή και αυτή είναι πάντα η στιγμή της ύπαρξής μας. Η κατ' αυτήν την έννοια γνώση είναι η λειτουργία της ιδιότητας, της πραγματικής ύπαρξης. Είναι η συνειδητότητα της λειτουργίας της ιδιότητας. Κατά μια πιο σημαντική έννοια είναι η συνειδητότητα της λειτουργίας των ανώτερων ιδιοτήτων μας. Είναι κάτι διαφορετικό από τη γνώση των πραγμάτων ή των πληροφοριών που θυμόμαστε για αυτά. Είναι άξιος παρατήρησης ο τρόπος με τον οποίον η λέξη «γνώση» έχει μόλις χρησιμοποιηθεί. Δεν έχει να κάνει με τον νου ως έδρα της νοητικής διεργασίας της μνήμης, της σκέψης και της φαντασίας. Αυτός ο νους είναι μέρος του νοητικο-συναισθηματικού συμπλέγματος, οι ελλείψεις και διαταραχές του οποίου είναι το αντικείμενο της σύγχρονης επιστήμης της ψυχολογίας. Η λειτουργία των ανώτερων ιδιοτήτων δεν υπόκειται ποτέ σε διαταραχή. Είναι πνευματική υγεία ανώτατης βαθμίδας.

Κλείνοντας μπορούμε, τώρα, να θίξουμε δύο λέξεις για τις οποίες διατυπώνονται διάφορες εικασίες – Αλήθεια και Πραγματικότητα. Η Πραγματικότητα είναι προφανώς αυτό που θεωρούμε πραγματικό στο επίπεδο της ύπαρξης όπου είμαστε συνειδητοί. Έχουμε δει όμως ότι η εκδήλωση προέρχεται από

τη διττή θεμελιώδη αρχή Πνεύματος – Ύλης. Έχουμε δει ότι αυτά είναι τα στοιχεία αυτού που τώρα γνωρίζουμε ως συνειδητότητα – το υποκειμενικό και το αντικειμενικό. Έτσι, η πραγματικότητα καθώς και η οικεία αντικειμενική πτυχή που παρουσιάζει στις φυσιολογικές μας αισθήσεις, έχει την υποκειμενική πλευρά της. Αυτήν ακριβώς την πλευρά της πραγματικότητας, συνήθως, αγνοούμε παντελώς σε όλες τις θεωρήσεις μας περί αυτήν. Κάθε αντικειμενική πραγματικότητα είναι σχετική και προσωρινή αλλά η υποκειμενική πραγματικότητα έχει τη φύση του Όντος. Πάντα. Είναι σχετική μόνο στον βαθμό ή στην έκταση της ύπαρξής μας. Γι' αυτό, είναι βασικό να δούμε ότι μπορούμε να φτάσουμε στην ίδια την Πραγματικότητα υποκειμενικά, δηλαδή μέσω των ανώτερων ιδιοτήτων μας που είναι και αυτές πτυχές του Πνεύματος, η αληθινή φύση ή ύπαρξη του οποίου προέρχεται ή βασικά ανήκει σε καθένα από μας, δηλαδή στην ίδια τη συνειδητότητα. Αυτό το τελικό σημείο αναφοράς κάθε ύπαρξης, η απόλυτη υποκειμενικότητα είναι η Αλήθεια. Υπό αυτή την έννοια η Αλήθεια και η τελική Πραγματικότητα είναι συνώνυμες λέξεις.

Για να ολοκληρώσουμε, ας επανέλθουμε στη μύηση. Φαίνεται τώρα πως κάθε υποψήφιος για εσωτερική γνώση πρέπει να αναπτύξει πνευματική δύναμη και πρέπει να ξεκινήσει τη διαδικασία μόνος του. Στη «Μυστική Διδασκαλία» αναφέρεται ότι ο υποψήφιος πρέπει «να προοδεύσει...πρώτον από φυσική ώθηση και κατόπιν με αυτόβουλες και αυτο-προκαλούμενες προσπάθειες (υπό τον έλεγχο του Κάρμα), ανερχόμενος έτσι όλες τις βαθμίδες της διάνοιας, από το κατώτερο προς το ανώτερο Μάνας (νου) έως τον ιερότατο αρχάγγελο». Επίσης, η Κυρία Μπλαβάτσκι είπε, με αφορμή τη μελέτη της «Μυστικής Διδασκαλίας», ότι «Αυτός ο τρόπος του σκέπτεσθαι είναι αυτό που οι Ινδοί ονομάζουν Τζνάνα Γιόγκα. Καθώς κάποιος προχωρεί στη Τζνάνα Γιόγκα, βρίσκει να προκύπτουν συλλήψεις (ιδέες) που αν και τις γνωρίζει, δεν μπορεί να τις εκφράσει ή να τις διατυπώσει σε οποιαδήποτε μορφή νοητικής παράστασης. Με το πέρασμα του χρόνου, οι ιδέες θα σχηματίσουν νοητικές εικόνες. Τότε πρέπει να είναι κανείς προσεκτικός και να αρνηθεί να παρασυρθεί με τη ιδέα ότι η νέα και θαυμαστή ει-

κόννα πρέπει να αντιπροσωπεύει την πραγματικότητα. Δεν την αντιπροσωπεύει. Συνεχίζοντας τη διαδικασία, βλέπει κανείς ότι η εικόνα που κάποτε θαύμαζε θαμπώνει, γίνεται ανεπαρκής και τελικά ξεφτίζει ή απορρίπτεται. Τούτο είναι ένα ακόμα επικίνδυνο σημείο γιατί επί του παρόντος μένει κανείς στο κενό, χωρίς ιδέες υποστηρικτικές και μπορεί να μπει στον πειρασμό να ξαναζωντανέψει την απορριφθείσα εικόνα επειδή έχει ανάγκη να προσκολληθεί σε κάτι καλύτερο.

Ο γνήσιος σπουδαστής όμως θα εξακολουθήσει να εργάζεται απερίσπαστος και σύντομα περισσότερες άμορφες λάμπεις εμφανίζονται που, εν καιρώ, θα δώσουν μια ευρύτερη και ομορφότερη εικόνα από την προηγούμενη. Όμως, ο σπουδαστής θα ξέρει τώρα πως καμιά εικόνα δεν θα αναπαραστήσει την ΑΛΗΘΕΙΑ. Αυτή η τελευταία έξοχη εικόνα θα θαμπώσει και θα ξεθωριάσει όπως και οι άλλες. Έτσι συνεχίζεται η διαδικασία μέχρις ότου, επιτέλους, ο νους και οι εικόνες του ξεπεραστούν, ο δε σπουδαστής εισχωρήσει για να κατοικήσει στον Κόσμο της ΜΗ-ΜΟΡΦΗΣ, του οποίου όμως όλες οι μορφές είναι περιορισμένες αντανάκλασεις».

Ο Δρόμος προς την Κατανόηση

Η αρχή του δρόμου προς την κατανόηση είναι η επιθυμία γι' αυτήν. Φυσικά, αυτό ισχύει για καθετί. Εάν πραγματικά θέλουμε κάτι, κάνουμε ό,τι είναι απαραίτητο για να το πετύχουμε. Η κατανόηση περιλαμβάνει έναν αριθμό εννοιών, αλλά αυτό που μας αφορά είναι «το να αντιλαμβανόμαστε τη σημασία ή εξήγηση ή αιτία ή τη φύση» κάποιας έννοιας και οι σημασίες που αποδίδονται στην αντίληψη περιλαμβάνουν «ενστικτώδη αναγνώριση (της αλήθειας, της αισθητικής, της ποιότητας κ.ο.κ.)». Αυτοί οι ορισμοί δίνουν μια ιδέα της πτυχής της κατανόησης που θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε.

Αλλά πρώτον, λοιπόν, πώς προκύπτει επιθυμία για κατανόηση; Πιθανώς δύο λέξεις δίνουν την απάντηση σε αυτό, η λέξη παρατήρηση και η λέξη σκέψη. Από αυτές προκύπτουν οι ερωτήσεις και η θέληση να ψάξει κανείς να βρει απαντήσεις. Μέχρι να προκληθούν ερωτήματα μέσα μας οι απαντήσεις που μπορεί να βρίσκουμε σε βιβλία ή συζητήσεις είτε θα περάσουν απαρατήρητες είτε θα είναι μόνο ευκαιριακού ενδιαφέροντος. Μπορεί να μας εξάψει το ενδιαφέρον κάποιος που μπορεί να μας προκαλέσει τη φαντασία με σπινθηροβόλες συζητήσεις ή επειδή κατέχει το θέμα αλλά, αν η παρόρμησή μας να μάθουμε μόνοι μας δεν αναβλύσει μέσα μας σε σημείο που να μας εξαναγκάσει σε κάποια ενέργεια, το ενδιαφέρον μας θα σβήσει όταν το κίνητρο απομακρυνθεί. Το θέμα δεν θα ήταν πιο ση-

μαντικό από οποιοδήποτε θέμα συνηθισμένης συζήτησης. Εάν δεν είναι το ενδιαφέρον μας αρκετά ισχυρό για να κάνουμε θυσιές σε χρόνο και προσπάθεια γι' αυτό, το κέρδος μας θα είναι λίγο. Δεν μπορούμε με μαγικά μέσα να αποκτήσουμε την κατανόηση. Δεν μπορούμε, για παράδειγμα, να ελπίζουμε πως θα γνωρίσουμε τη Θεοσοφία με το να διαβάζουμε απλώς ό,τι παρατίθεται εδώ συνοπτικά. Μπορεί να έχουν δοθεί απαντήσεις σε πολλά πιθανά ερωτήματα αλλά εάν δεν προκληθεί σκέψη και πραγματικό ενδιαφέρον όλα αυτά δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια ιστορία, ίσως μια ασυνήθιστα προκλητική ιστορία, αλλά μόνο αυτό.

Ενώ η πραγματική κατανόηση χρησιμοποιεί ιδιότητες ανώτερες του νου, αυτές οι ανώτερες ιδιότητες αναπτύσσονται από νοητικές προσπάθειες για κατανόηση. Ο νους ως όργανο αναπτύσσεται σαν οποιοδήποτε άλλο με τη χρήση. Η σκέψη είναι μια λειτουργία του νου. Γι' αυτό, πρέπει να μάθουμε να σκεφτόμαστε. Αλλά για να σκεφτούμε, πρέπει να έχουμε κάτι να σκεφτούμε. Μελέτη ενός ενδιαφέροντος θέματος όπως *Η Μυστική Διδασκαλία* θα μας δώσει το απαραίτητο υλικό για σκέψη.

Μια σημαντική διάκριση που πρέπει να κάνουμε τώρα είναι αυτή ανάμεσα στη νοημοσύνη και τη διάνοια. Η διάκριση αυτή δεν είναι εύκολη αλλά και από τις ίδιες τις λέξεις μπορούμε να νιώσουμε σχεδόν τη διαφορά. Η νοημοσύνη είναι κάτι μηχανιστικό, κενό συναισθήματος, από μόνο του «νεκρό» πράγμα όσο κι αν είναι ανεπτυγμένη και ευφυής. Η διάνοια είναι ζωντανή, ρευστή, οξυδερκής, ανοιχτή, δημιουργική. Η μία μπορεί να μας τελματώσει σε στείρα επιχειρηματολογία, πολυπλοκότητα, ίσως απλή εξυπνάδα, μερικές φορές και πονηριά. Έχει να κάνει με ιδέες και «με το γράμμα του νόμου», σαν να ήταν πραγματικότητες. Η άλλη ανάλογα με τις διαβαθμίσεις της είναι απλή, ευθεία και αμερόληπτη, έχει σχέση με πραγματικές καταστάσεις, με τη γνήσια φύση των πραγμάτων. Αποδέχεται τη συμπάθεια.

Αν και σκιαγραφούμε μια ευρεία διάκριση ανάμεσα στη νοημοσύνη και τη διάνοια χωρίς κάτι από το ένα δεν μπορούμε να έχουμε το άλλο. Η νοημοσύνη, όμως, είναι ένα είδος νοητικής μηχανής αν και συχνά μεγάλης ικανότητας. Όποιος την διαθέτει μπορεί να ταυτιστεί μαζί της μέχρι και αποκλείοντας

ή αγνοώντας τις άλλες πτυχές της φύσης του. Εκ παραλλήλου, η διάνοια μπορεί να θεωρηθεί ως αναζωογονημένη και διαφωτισμένη νοημοσύνη με την οποία δεν ταυτίζεται ο άνθρωπος. Είναι μία ιδιότητα που λειτουργεί ελεύθερα κάποιες φορές, ακόμα και εκπλήσσοντάς τον με την άμεση διαίσθησή της, την ακρίβεια και οικονομία της έκφρασης.

Όλα τα πράγματα στη φύση έχουν τη μορφική τους όψη και την όψη της ζωής ή του πνεύματος. Η νοημοσύνη ανήκει στη μορφική πλευρά. Η διάνοια είναι μια πνευματική ιδιότητα της όψης της ζωής.

Η διάνοια αποτελεί το θεμέλιο της κατανόησης. Θα μπορούσε να λεχθεί ότι η κατανόηση είναι τριών ειδών, η πνευματική κατανόηση, κατανόηση από συμπάθεια που προέρχεται από ταύτιση και κατανόηση από συμπάθεια αλλά με αποστασιοποίηση.

Η πνευματική κατανόηση προέρχεται από αντίληψη της φύσης και των σχέσεων ανάμεσα σε πράγματα γνωστά στην πνευματική γνώση ή που αποτελούν μέρος της.

Η συμπάθεια μέσω ταύτισης είναι το είδος της κατανόησης που οι περισσότεροι από μας αισθάνονται όταν, για παράδειγμα, ταυτιζόμαστε με τους χαρακτήρες μιας ταινίας ή ενός θεατρικού έργου. Συχνά τα συναισθήματά μας εξάπτονται ακόμα και σε σημείο που να μην ελέγχονται όπως όταν κλαίμε σε συγκινητικές σκηνές. Δεν μας ενδιαφέρει καθόλου το ότι αυτό που βλέπουμε πραγματικά είναι μια πλαστή απεικόνιση της πραγματικής ζωής, ίσως απλώς και μόνο μια σκιά στην οθόνη.

Η συμπάθεια με αποστασιοποίηση είναι εκείνη που προκύπτει όταν γνωρίζουμε από εμπειρία ή μέσω κάποιων επιταχυσμένων αντανακλαστικών ιδιοτήτων τα συναισθήματα άλλων ανθρώπων αλλά δεν ταυτιζόμαστε με αυτούς. Διατηρούμε τη συνειδητότητά μας και, μολονότι μπορεί να νιώθουμε οίκτο ή συμπόνια με αυτούς, δεν συγκινούμαστε σε σημείο ώστε να χάσουμε την αυτοκυριαρχία μας. Διατηρούμε τον έλεγχο.

Και η φαντασία παίζει τον ρόλο της στην κατανόηση. Εάν δεν μπορούμε να νιώσουμε συμπόνια από ανάλογες δικές μας εμπειρίες, μπορούμε να χρησιμοποιούμε τη φαντασία μας. Σε αυτή την περίπτωση, η ανάπτυξη αυτής της ικανότητας του να συμπαθούμε μέσω της φαντασίας είναι, παρόλα όσα

είπαμε νωρίτερα σχετικά με τη λεκτική έκφραση των εννοιών, ένας ισχυρός επιταχυντής της κατανόησης. Λειτουργεί ως εξής. Όταν κάποιος σκέφτεται, συμβαίνουν αλλαγές στο νοητικό επίπεδο τέτοιες που ένας άλλος άνθρωπος λειτουργώντας σε αυτό το επίπεδο μπορεί να «βλέπει» τί σκέφτεται ο πρώτος. Η φαντασία, επίσης, παίρνει σχήματα στη νοητική ύλη που διαθέτει το ον και επιμένουν σύμφωνα με τη δύναμη και τον ορισμό της εικόνας που φανταστήκαμε. Υπάρχουν, λοιπόν, μερικές εικόνες, όπως θρησκευτικά σύμβολα, που κατέχουν τον νου πολλών ανθρώπων. Αυτές φορτίζονται, κατά κάποιο τρόπο, με τις σκεπτομορφές των ανθρώπων που τις κάνουν αλλά και με συναφείς συγκινήσεις, έτσι που κάποιος στοχαζόμενος επί πολύ χρόνο και έντονα αυτό το σύμβολο μπορεί να συνειδητοποιήσει τί υπάρχει σε αυτό, δηλαδή όλες τις ιδέες και τα συναισθήματα που σχετίζονται με αυτό. Οι εθνικές σημαίες, οι εθνικοί ύμνοι και τα σχολικά τραγούδια, στρατιωτικά εμβλήματα κ.ο.κ είναι παραδείγματα αυτών των φορτισμένων συμβόλων. Το ίδιο ισχύει και για τα ομοιώματα και ονόματα θεοτήτων και αγίων. Επίσης τα σύμβολα του Γιούνγκ για το «συλλογικό ασυνείδητο» ανήκουν σε αυτό το είδος.

Σε μαγικές τελετουργίες τέτοια σύμβολα χρησιμοποιούνται συνειδητά (σκοπίμα). Αυτοί που τα χρησιμοποιούν σκέπτονται πολύ πάνω στα σύμβολα της «δύναμης» με την οποία θέλουν να επικοινωνήσουν. Με την ανταπόκρισή τους σε συναισθήματα και στην εγρήγορση που έχει προκληθεί κατ' αυτόν τον τρόπο μέσα τους, οικοδομούν τις ποιότητες της «δύναμης» που επικαλούνται στους δικούς τους χαρακτήρες. Στα πιο ονομαστά και παραδοσιακά συστήματα, τούτο είναι ένας τρόπος προοδευτικής τροποποίησης της συνειδητότητας του «μάγου» μέχρις ότου μπορέσει να λειτουργήσει σε πολύ υψηλά επίπεδα της ύπαρξης. Τέτοιο είναι το σύστημα που βασίζεται στην αρχαία Καμπάλα.

Υπάρχει ακόμα ένας άλλος παράγοντας πρωταρχικής σημασίας στον δρόμο προς την κατανόηση και αυτός είναι η αφοσίωση στον στόχο που θέτουμε στον εαυτό μας. Προφανώς θα βάλουμε τον στόχο μας πολύ ψηλά. Ο ύψιστος στόχος είναι η ίδια η Αλήθεια. Εάν την συσχετίσουμε με την Πραγματικότητα-

τα, δηλαδή την Πραγματικότητα που βρίσκεται μέσα και πίσω από το καθετί περιλαμβανομένου και του εαυτού μας, όπως δείξαμε νωρίτερα, δεν μπορεί να υπάρξει ανώτερος στόχος για μας. Δεν είναι δυνατόν να γνωρίσουμε την απόλυτη Αλήθεια, αλλά μπορούμε να της αφοσιωθούμε. Μπορούμε να προχωρήσουμε προς αυτήν. Μπορούμε να προκαλέσουμε αγάπη γι' αυτήν ακριβώς την Αλήθεια. Μπορούμε να τολμήσουμε να την επιδιώξουμε. Αυτή η σταθερή επιδίωξη της Αλήθειας ισχύει εξ ίσου είτε αυτό που επιδιώκουμε είναι η αποκαλούμενη επιστημονική αλήθεια, η κοινωνιολογική αλήθεια, η ψυχολογική αλήθεια, η φιλοσοφική αλήθεια ή η θρησκευτική αλήθεια. Όλες οι γνήσιες αλήθειες συνενώνονται στη Μία Αλήθεια.

Φτάνουμε, λοιπόν, στο τελευταίο σημαντικό σημείο. Εάν επιθυμούσαμε να αποφύγουμε τους αμέτρητους κινδύνους σε αυτό το μονοπάτι, τους παράδρομους που επιβραδύνουν την πορεία μας και πολλά βάσανα, δεν θα έπρεπε να ξεχνάμε την απόλυτη αναγκαιότητα της αγάπης για την Αλήθεια και το να προσβλέπουμε σε αυτήν γι' αυτήν την ίδια. Τούτο σημαίνει ότι δεν αποβλέπουμε σε προσωπικό όφελος. Εάν το κίνητρό μας είναι αγνό, αυτή η σκέψη δεν θα περάσει από το μυαλό μας. Ο βαθμός στον οποίον η αυτοβελτίωσή μας περνά τη σκέψη μας είναι ένα μέτρο της ακαταλληλότητάς μας για Αλήθεια και Δύναμη. Ίσως, αυτές οι λέξεις να φαίνονται σκληρές πριν ακόμα ξεκινήσουμε. Ίσως να μας κάνουν να χάσουμε κάθε κίνητρο γι' αυτό το ξεκίνημα. Όμως, πρέπει να λεχθούν. Τούτο δεν σημαίνει ότι το να ακολουθήσουμε το μονοπάτι με όλες μας τις δυνάμεις, δεν θα μας φέρει ευτυχία και ανταμοιβή. Θα μας φέρει, αλλά δεν θα έπρεπε να είναι αυτό το κίνητρο.

Τότε ποιό θα έπρεπε να είναι το κίνητρό μας; Κανένα άλλο από την αγάπη αν μπορέσουμε να την επιτύχουμε. Εάν δεν μπορούμε, τότε μπορούμε να θυμόμαστε τα μακροχρόνια μαρτύρια που έχει περάσει ο κόσμος. Μπορούμε να προσπαθούμε να βρούμε έναν τρόπο για να απαλύνουμε λίγο αυτήν την κατάσταση. Θα ανακαλύψουμε ότι αυτή η αναζήτηση της Αλήθειας από μόνη της θα οδηγήσει τη ζωή μας κατ' ευθείαν σε μια κατάσταση πραγματικής πνευματικής υγείας. Πολλοί φόβοι και ψυχολογικοί περιορισμοί μπορούν να αποτιναχθούν

αλλά και αυτό με τη σειρά του απαιτεί το θάρρος να είμαστε ο εαυτός μας και να είμαστε ελεύθεροι.

Πριν συνεχίσουμε σε άλλο θέμα, πρέπει να πούμε μερικά ακόμα πράγματα γι' αυτό που ονομάσαμε ατομικότητα. Είπαμε ότι προέκυψε από τη σχέση της ανώτερης νοητικής (ή μανασικής) αρχής μας με τη διαισθητική αρχή (Μπούντι) και τελικά κατ' αυτόν τον τρόπο με το Πνεύμα. Από κοσμική άποψη, λοιπόν, το διαισθητικό όχημα είναι η Παγκόσμια Ψυχή. Είναι το όχημα του Πνεύματος. Όταν σε μας συσχετίζεται με το ανώτερο Μάνας μας, είναι η Πνευματική Ψυχή μας.

Είπαμε, προηγουμένως, ότι ο ανώτερος νους είναι ο χώρος των αφηρημένων ιδεών από όπου ανάβλυσε η αντίληψη των θεμελιωδών αρχών. Η διάκριση ανάμεσα στη λειτουργία του και τη λειτουργία του κατώτερου νου είναι ότι ο κατώτερος νους ασχολείται με πράγματα που έχουν μορφή και με ζητήματα που αφορούν στην προσωπικότητα, ενώ αυτά με τα οποία ασχολείται ο ανώτερος νους είναι άμορφα κι απρόσωπα επί της ουσίας. Η διαίσθηση είναι η πηγή αυτών των αστραπιαίων ενοράσεων βεβαιότητας, άμεσης συνθετικής γνώσης. Η απαρχή της εισόδου της στη συνειδητότητά μας συνοδεύεται από στιγμές υπέροχης ηρεμίας, γαλήνης, χαράς και αίσθησης πανίσχυρης Αγάπης που αγκαλιάζει τα πάντα. Είναι το επίπεδο της Αγάπης και της Σοφίας. Το Αγνό Πνεύμα είναι το επίπεδο της Θέλησης και της Δύναμης. Το ανώτερο Μάνας είναι το βασίλειο της «αγνής» Σκέψης.

Ο δρόμος προς την κατανόηση οδηγεί, λοιπόν, και προς αυτά τα υψηλά επίπεδα συνειδητότητας που είναι τα επίπεδα των ιδιοτήτων της ίδιας της βασικής μας Ύπαρξης, της ατομικότητάς μας, του Εαυτού μας. Κατά παράδοξο τρόπο, ένας από τους δρόμους που οδηγούν στην Αυτογνωσία είναι μέσω του νου. Εδώ, αμέσως, παρουσιάζεται μια δυσκολία. Ο νους έχει ονομασθεί «ο σφαγέας του Πραγματικού». Πράγματι, εγκαταλείπει τις ίδιες τις συλλήψεις του. Είναι πλήρης πληροφοριών, δεδομένων, αποτυπωμένων εντυπώσεων που προέρχονται από την εμπειρία. Διέπεται από προστάγματα και ποινές. Βρίθει προλήψεων και προκαταλήψεων. Αυτό το περιεχόμενο του νου συσκοτίζει ή μάλλον αποκλείει τελείως την Αλήθεια που,

επί του προκειμένου, μπορεί να θεωρηθεί συνώνυμη με τον υποκειμενικό ανώτερο Εαυτό μας. Αυτό το περιεχόμενο του νου είναι ο ψυχολογικός μας πλούτος που, ψυχολογικά, πρέπει να αποχωριστούμε, αν πρόκειται να ανοίξουμε έναν δρόμο για να ανέλθει η συνειδητότητά μας σε ανώτερες περιοχές της ύπαρξής μας. Η διάνοιξη αυτού του δρόμου είναι, σε ό,τι αφορά την συνειδητή πτυχή μας, μια κατώτερη νοητική λειτουργία, αλλά προκαλείται μια ανώτερη νοητική αντίδραση και τούτο εξ ολοκλήρου επισκιάζει τους συλλογισμούς μας και τις αμφιβολίες του κατώτερου νου. Τότε μόνο γνωρίζουμε και τότε μόνο είμαστε ελεύθεροι.

Το «Μπούντι», λοιπόν, είναι υπεράνω ακόμα και του ανώτερου νου. Είναι η περιοχή της συμπόνιας. Για μας τούτο σημαίνει συνειδητότητα της αγάπης. Εξ ου και η ανεκτίμητη αξία της αγάπης για τους συνανθρώπους μας, ακόμα κι αν δεν είναι κατά πρώτον ύψιστη, αλλά και της αγάπης μας για την Αλήθεια. Μπορεί στο ξεκίνημα να είναι δύσκολο να αγαπήσεις την Αλήθεια, όταν φαίνεται να είναι απλώς και μόνο μια αφηρημένη έννοια. Η χρήση συμβόλων σε αυτή τη φάση είναι θεμιτή αλλά δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάμε ότι το αντικείμενο της αφοσίωσής μας είναι στην πραγματικότητα ένα σύμβολο και πρέπει, εν τέλει, να το ξεπεράσουμε και να το αποβάλλουμε. Εάν, όμως, προσκολληθούμε σε αυτό, όσο κι αν γίνει ιερό για μας, θα καθυστερήσει την περαιτέρω πρόοδο. Υπάρχει η ρήση «Η Αλήθεια θα σε απελευθερώσει». Εάν επιθυμούμε την Αλήθεια πρέπει να τολμάμε να είμαστε ελεύθεροι.

Ας εισάγουμε τώρα μια λέξη που δεν έχει ξαναχρησιμοποιηθεί σε αυτό το κείμενο: αποκρυφισμός. Σε μερικούς προκαλεί φόβο. Όμως, απόκρυφο είναι κάτι που, προς το παρόν, είναι κρυμμένο από εμάς. Αυτή η λέξη χρησιμοποιείται στο ακόλουθο απόσπασμα σε ένα από τα κείμενα της Ε. Π. Μπλαβάτσκι. «Η τελευταία αυτή λέξη (αποκρυφισμός) είναι βεβαίως παραπλανητική, έτσι όπως έχει μεταφρασθεί από τα δυο συνθετικά που την αποτελούν και σημαίνει «Μυστική Γνώση». Αλλά γνώση τίνος; Υπάρχουν τέσσερα είδη Εσωτερικής Γνώσης ή Επιστημών... Υπάρχει ... (1) γνώση των απόκρυφων δυνάμεων που έχουν αφυπνισθεί στη Φύση από την τέλεση ορισμένων

θρησκευτικών τελετών και ιεροτελεστιών. (2) η «μεγάλη γνώση», ή μαγεία των Καμπαλιστών και της λατρείας της Ταντρίκα, συχνά Μαγεία του χειρίστου είδους. (3) γνώση των μυστικών δυνάμεων που εδρεύουν στον Ήχο (Αιθέρας), εξ ου και στα Μάντρας (ψαλμούς ή επωδούς) ανάλογα με τον ρυθμό και τη μελωδία που χρησιμοποιείται, με άλλα λόγια μια μαγική εκτέλεση βασισμένη στη γνώση των Δυνάμεων της Φύσης και στον συσχετισμό τους. Και (4).... «Γνώση της Ψυχής», αληθινή Σοφία....που σημαίνει, όμως, πολύ περισσότερα. Τούτο το τελευταίο είναι το μόνο είδος Αποκρυφισμού που οποιοσδήποτε Θεόσοφος ...που θα ήταν σοφός και ανιδιοτελής, θα έπρεπε να επιδιώκει. Όλα τα υπόλοιπα είναι παρακλάδι των «Απόκρυφων Επιστημών», δηλαδή τέχνες βασισμένες στη γνώση της έσχατης ουσίας όλων των πραγμάτων στο Βασίλειο της Φύσης – όπως τα ορυκτά, τα φυτά και τα ζώα – άρα και πραγμάτων που αφορούν στον χώρο της υλικής φύσης, όσο αόρατη κι αν είναι αυτή η ουσία κι όσο κι αν έχει διαλάβει της προσοχής της Επιστήμης. Όλες οι άλλες τέχνες «μπορούν να κατακτηθούν και να είναι ορατό το αποτέλεσμά τους, καλό, κακό ή αδιάφορο. Η «αληθινή Σοφία», όμως, τους αποδίδει λίγη αξία. Τις εμπεριέχει, μπορεί δε ακόμα και να τις χρησιμοποιεί ενίοτε αλλά μόνο αφού τις εξαγνίσει από ό,τι το άχρηστο, για το καλό όλων, και φροντίζοντας να τις απαλλάξει από κάθε στοιχείο ιδιοτέλειας».

Τούτο μπορεί να ηχεί τέλειο αλλά ανεφάρμοστο. Πράγματι είναι τέλειο γιατί αυτό είναι τελικά η Θεοσοφία, τίποτα λιγότερο. Αυτός που θα την επιδιώκει απαιτείται να εξευγενίσει όλες τις τάσεις της κατώτερης φύσης του, του προσωπικού του εαυτού.

Εάν, αίφνης, δεν μπορεί να εξυψωθεί σε αυτό το σημείο, δεν μπορεί να συνεχίσει; Βεβαίως, μπορεί. Η Ε. Π. Μπλαβάτσου σημειώνει στο ίδιο άρθρο: «Ας μην εξυψωθεί σε σημείο ανώτερο από αυτό που αισθάνεται ότι είναι ικανός να φτάσει. Ας μην πάρει στους ώμους του μεγαλύτερο βάρος από αυτό που αντέχει. Ας μη γίνει ποτέ «Μαχάτμα», «Βούδας» ή Σπουδαίος Άγιος. Ας μελετήσει τη φιλοσοφία και την «Επιστήμη της Ψυχής» και μπορεί να γίνει ένας από τους ταπεινούς ευεργέτες της ανθρωπότητας, χωρίς «υπεράνθρωπες» δυνάμεις».

Θεοσοφία και Θρησκεία

Η Θρησκεία είναι μία λέξη με πολλές έννοιες, κατά βάση όμως έχει σχέση με τη Θεότητα και τη σχέση μας με τη Θεότητα, με πραγματικό μυστικισμό και πνευματική ανάπτυξη και με όλα όσα ένα σύστημα κανόνων, λατρείας και προσευχής μπορεί να σημαίνει για μας. Έχει σχέση με τους ιδρυτές των ατομικών θρησκειών. Οι μεγάλες θρησκείες, δηλαδή αυτές με τους περισσότερους πιστούς, είναι ο Ινδουισμός, ο Βουδδισμός, ο Μωαμεθανισμός και ο Χριστιανισμός. Όμως, για τους περισσότερους ανθρώπους η λέξη θρησκεία συμπεριλαμβάνει και τους τύπους και τις πρακτικές που χρησιμοποιούνται σε τελετουργίες, περιλαμβάνει ιερατεία, κτίρια, έθιμα και παραδόσεις, αυθεντικά κείμενα και τους δευτερεύοντες σχολιασμούς τους, θεολογίες, ιστορία, συμβολισμούς, μουσική, μεγάλες προσωπικότητες και κοινούς πιστούς.

Θα έπρεπε ιδιαίτερα να σημειώσουμε σχετικά με τις μεγάλες θρησκείες ότι οι ιδρυτές τους, ο Σρί Κρίσνα, ο Βούδδας, ο Ιησούς και άλλοι, πολύ σπάνια κατέγραψαν τη διδασκαλία τους. Μια αξιοσημείωτη εξαίρεση είναι ο Μωάμεθ. Δίδαξαν εξ αρχής, εισάγοντας αρχές και χρησιμοποίησαν την προϋπάρχουσα παράδοση μόνο ως νύξεις και παραδείγματα. Μπορεί να δίδαξαν χρησιμοποιώντας υπάρχοντες ναούς ή άλλους καθιερωμένους θρησκευτικούς τόπους συνεύρεσης αλλά δεν συνέδεσαν την παρουσία τους με αυτούς και δίδαξαν οπουδήποτε

επέβαλαν οι συνθήκες. Δεν είχαν περιουσίες. Οι ίδιοι καθιέρωσαν ελάχιστους ή κανέναν τελετουργικό τύπο ή κανόνες λειτουργίας. Είχαν πιστούς που διέδωσαν τη διδασκαλία τους και οι οποίοι, επίσης, έδρασαν αμισθί.

Από τη μελέτη των διδασκαλιών αλλά και όπως εκφράζεται στα ίδια τα λόγια των δασκάλων, όπως καταγράφονται, είναι σαφές ότι όλοι δίδαξαν κατά βάση τα ίδια πράγματα. Οι ηθικές αρχές που πρότειναν να ακολουθούν οι άνθρωποι είναι ταυτόσημες και όλοι δίδαξαν ότι οι άνθρωποι θα μπορούσαν να φθάσουν στην Αλήθεια μόνο από μέσα τους, ο καθένας όμως έδωσε έμφαση σε διαφορετικές όψεις στη διδασκαλία του. Ο Σρι Κρίσνα επέμεινε στην αφοσίωση και θυσία. Ο Βούδας δίδασκε τη φώτιση με ατομική προσπάθεια, την αιτία της δυστυχίας καθώς και την εξάλειψή της. Ο Ιησούς τόνισε την αγάπη, την ταπεινοφροσύνη και την αυτοθυσία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όλοι αυτοί οι μεγάλοι δάσκαλοι, εάν είχαν ποτέ συναντηθεί, θα συμφωνούσαν απολύτως, εκτιμώντας ο καθένας αυτό που οι άλλοι προσπαθούσαν να κάνουν. Από πού, λοιπόν, προέρχονται οι καταστροφικές, εριστικές επικρίσεις και, ενίοτε, οι πικρές διαφορές που έχουν προκύψει ανάμεσα στους πιστούς όχι μόνον αυτών των ιδίων των θρησκειών αλλά ακόμα και ανάμεσα στις πολυάριθμες αιρέσεις που έχουν αναπτυχθεί μέσα στις περισσότερες απ' αυτές; Εν συντομία, θα απαντούσαμε ότι τούτο οφείλεται στην άγνοια, στις παγιωμένες απόψεις και τα πιστεύω που βασίζονται σε αυτή την άγνοια. Υπεύθυνοι για αυτή την άγνοια πρέπει να θεωρηθούν οι προεξάρχοντες δάσκαλοι και ηγέτες αυτών των κινημάτων.

Κάθε νέα θρησκεία μοιάζει να επιβάλλεται και να περιέχει τελικά μεγάλο μέρος της θρησκευτικής πρακτικής και παράδοσης που προϋπήρχε στη χώρα από την οποία προήλθε. Αυτή η πρακτική και η παράδοση εκφράζεται κατ' εξοχήν από το κατεστημένο επαγγελματικό ιερατείο που συνήθως τηρεί εχθρική στάση προς τον νέο δάσκαλο και τους οπαδούς του.

Για να απελευθερώσουμε τη σκέψη μας από βαθιά εδραιωμένες προκαταλήψεις, ίσως αξίζει να ρίξουμε μια ματιά στις πιθανές ρίζες του ιερατείου και της πρακτικής του. Μια καθαρά αντικειμενική ματιά, καθόλου επιθετική και ασφαλώς όχι για να

επικρίνουμε τις υπηρεσίες που προσέφεραν στην ανθρωπότητα πολλές γενιές αφοσιωμένων ανδρών και γυναικών αφιερώνοντας τη ζωή τους στην ειλικρινή προώθηση της υπόθεσης για την οποία ενδιαφέρονταν και εξακολουθούν να ενδιαφέρονται ανυστερόβουλα. Δεν πρέπει να παραβλεφθεί, όμως, ότι η ειλικρίνεια μπορεί να συμβαδίζει με την άγνοια και πως δεν είναι παρά άνθρωποι με όλους τους περιορισμούς και τις αδυναμίες των ανθρωπίνων όντων.

Υπάρχει η απλή θεωρία των πιο κατηρτισμένων και ισχυρών μελών μιας κοινότητας που συνασπίζονται για να καθοδηγούν τα λιγότερο ευνοημένα μέλη, να τα κατευθύνουν ή να τα εκμεταλλεύονται. Ίσως, να συμβαίνουν και τα δύο, ανάλογα με τον χαρακτήρα των εμπλεκομένων. Αυτή η θεωρία θα μπορούσε βεβαίως να ισχύει για τις καθαρά κοσμικές πράξεις τους όπως είναι η κοσμική διοίκηση και να μην ισχύει για ό,τι αφορά στη θρησκεία. Αξίζει, όμως, να σημειωθεί ότι ενώ το αξίωμα του ιερέα διακρίνεται, συνήθως, από το αξίωμα της κοσμικής διοίκησης, ο κλήρος συχνά ασκεί σημαντική επιρροή στους κοσμικούς ηγέτες. Έτσι, αυτή η θεωρία, αν και δεν είναι πλήρης, ενδέχεται να είναι εν μέρει αληθινή. Κατ' άλλη θεωρία, οι Θεοί (στο παρελθόν) έπρεπε να εξευμενίζονται, να δέχονται τις ικεσίες και αυτό μπορούσε να γίνεται αποτελεσματικά μόνο από ειδικούς, δηλαδή μόνο από εκείνους που επαγγέλονταν γνώση των τρόπων και των μέσων αυτών των διαδικασιών. Όλες οι άλλες ιερατικές πρακτικές της σωτηρίας της ψυχής και της υπηρεσίας προς το ποίμνιό τους έχουν προκύψει από την ιδέα της ιδιαίτερης σχέσης των ιερέων προς τον Θεό τους. Μερικοί ιερείς ήσαν καλοί, αλτρουιστές, ευγενείς άνθρωποι, άλλοι οικτρά ακριβώς το αντίθετο. Ας ξαναρίξουμε μια ματιά κι ας επεκταθούμε επί του θέματος, υπό το φως προαναφερθέντων στοιχείων.

Είπαμε ότι στην ανθρωπότητα εφαρμόστηκε η διαδικασία της ενέλιξης του Πνεύματος σε Ύλη. Είπαμε ότι στην τέταρτη Ρίζα Φυλή αυτή η διαδικασία της ανθρωπότητας, ολοκληρώθηκε εν γένει, αλλά ότι υπήρχαν πολλοί άνθρωποι στους οποίους δεν ολοκληρώθηκε. Οι ψυχικές δυνάμεις θα ήσαν τότε κοινότερες. Λέγεται ότι πράγματι αυτό συνέβη και ότι αυτές οι δυνάμεις

υπέστησαν τελευταία μεγάλη κατάχρηση. Οι θρησκευτικοί τύποι τότε επικεντρώθηκαν στα ψυχικά φαινόμενα, στην επίκληση των πνευμάτων για διακηρύξεις και προφητείες. Καθώς η ψυχική δύναμη έφθινε, εισήχθησαν βοηθητικοί τρόποι. Διεξάγονταν θυσίες αίματος. Η εκροή φρέσκου αίματος διευκόλυνε κατά πολύ την εκτοπλασματική υλοποίηση των μορφών. Έτσι, ο εκφυλισμός και η ωμότητα εισχώρησαν στη θρησκεία και σε πολλούς πρωτόγονους λαούς ισχύουν σχεδόν μέχρι σήμερα. Η ικανότητα της επίκλησης θεομορφών, τελικά, εξέλιπε αλλά η θυσία παρέμεινε σαν εξευμενισμός ή για την ικανοποίηση των αποκαλούμενων απαιτήσεων των θεών. Όλα αυτά σηματοδοτούν τη σκοτεινή, παρακμιακή όψη.

Αφετέρου υπάρχει μια μακρά παράδοση μυστηριακών σχολών όπου ελάμβανε χώρα κρυφή εκπαίδευση για την ανάπτυξη των εσωτερων ιδιοτήτων του ανθρώπου. Μερικές από αυτές, ιδιαίτερα σε χώρες ανατολικά της Μεσογείου και της Αιγύπτου, συνδέθηκαν με την τοπική θρησκεία και οι ιερείς ήσαν μυημένοι στα μυστήρια. Φαίνεται πως αυτές οι θρησκείες δεν εκφυλίστηκαν τόσο όσο στα υποβαθμισμένα κτηνώδη επίπεδα των πρωτόγονων θρησκειών, αλλά ότι οι μεταβαλλόμενες παγκόσμιες συνθήκες, η πολιτική και οι πόλεμοι τις αποδυνάμωσαν ως θεσμούς. Φαίνεται πως εξαφανίστηκε και η πραγματική δύναμη της ιερατικής γνώσης. Παρενέβη η ανθρώπινη αδυναμία. Οι ιερείς παρέμειναν, το ίδιο και οι ναοί όχι όμως και η πραγματική δύναμη και ζωή, αφήνοντας μόνο το περίβλημα και τον τύπο (μορφή). Με την απουσία του γενναιόδωρου φωτός της Αλήθειας, τα σύμβολα και τα τελετουργικά έχασαν το εσωτερο νόημά τους, η δε δεισιδαιμονία και ο υλισμός πήραν τη θέση του. Το γράμμα του νόμου έγινε νεκρό γράμμα, όπως για παράδειγμα με τους Γραμματείς και Φαρισαίους των πρωτοχριστιανικών χρόνων, καθώς μας λέγεται.

Με την άγνοια γεννιέται ο φόβος. Σε ένα κατεστημένο ιερατείο αυτός ο φόβος γίνεται εμφανής με διάφορους τρόπους. Υπάρχει ο φόβος του καινούριου, του ασυνήθιστου, υπάρχει ο φόβος για τις άλλες θρησκείες ή αιρέσεις. («Κάτω!») Υπάρχει ο φόβος για τον πραγματικό γνώστη, για τον πραγματικό άνθρωπο του Θεού, τον μυστικιστή, τον πραγματικό αποκρυφιστή. Από

τους φόβους αυτούς έχει προκύψει φανατικός διωγμός, διωγμός αιρέσεων, η Ιερά Εξέταση, κατάλοιπα υπάρχουν ακόμα και σήμερα. Λέγεται ότι επί μερικούς αιώνες μετά την έλευση του Ιησού υπήρχαν μερικοί Γνωστικοί κείμενα των οποίων ακόμη σώζονται. Λέγεται ότι στη μεγάλη βιβλιοθήκη της αρχαίας Αλεξάνδρειας είχε αποθηκευθεί πλούτος γνώσης από την Αρχαία Σοφία, αλλά καταστράφηκε ολοκληρωτικά. Αυτή η ανηλεής απώθηση των φωτισμένων κοινωνιών, ίσως όπως των Εσσαίων και φωτισμένων ανθρώπων που θα μπορούσαν να έχουν απειλήσει την ισχύ θρόνων και βεβαίως την ισχύ της επίσημης θρησκείας είναι στοιχείο της γραπτής ιστορίας. Χωρίς αμφιβολία περάσαμε τους αποκαλούμενους Σκοτεινούς Χρόνους. Η Αναγέννηση και η έλευση της επιστήμης γενικώς συνέβαλαν κατά πολύ στην απομάκρυνση της σκιάς της δεισιδαιμονίας και του φόβου, και συγχρόνως η δύναμη των θρησκειών μειώθηκε, ακόμα μειώνεται ενώ τώρα τίποτε δεν τις αντικαθιστά.

Ο Νόμος του Κάρμα ισχύει παγκοσμίως όχι μόνο στα άτομα, αλλά και στα έθνη, στις οργανώσεις και τις κοινωνίες. Όπως σπέρνουν, έτσι θερίζουν. Ο καθένας παίρνει αυτό που του αξίζει. Εάν μια θρησκεία παύει να υπηρετεί την πραγματική της αποστολή, τότε εξαφανίζεται.

Σήμερα, ζούμε σε έναν κόσμο όπου μεγάλα τμήματα του πληθυσμού πολλών χωρών είναι, ως επί το πλείστον, απελευθερωμένα από θρησκευτικές προκαταλήψεις. Αυτό ισχύει κυρίως στη Δύση και έχει αρχίσει να ισχύει όλο και πιο πολύ στην Ανατολή. Οι επίσημες θρησκείες εξακολουθούν να ισχύουν αλλά συγκριτικά η επιρροή τους είναι μικρή και οι ηγέτες τους ανησυχούν και βρίσκονται σε σύγχυση. Όχι πως υπάρχει κάποιο λάθος στις αρχικές βασικές διδασκαλίες τους, αλλά υπάρχει πολύ λάθος στις θεολογίες τους και στα δόγματά τους και έχει εξαντληθεί η βιωσιμότητά τους. Έχουμε μείνει με μορφές πρακτικής και λειτουργίας αποχρυσταλλωμένες, πάγιες, αμετάβλητες. Ό, τι είναι εδώ γραμμένο δεν θα είναι αποδεκτό από πολλούς ανθρώπους θρησκευόμενους, ηγέτες αλλά και πιστούς, όμως, κατά βάση η αλήθεια των λεγομένων είναι αναπόφευκτη. Σε κάθε θρησκεία υπάρχουν οι λίγοι που είναι αφοσιωμένοι, πιστοί και εκείνοι που υπακούουν τυφλά. Είναι

απολύτως ειλικρινείς εργάτες και ιεραπόστολοι. Αυτές οι παρατηρήσεις δεν απευθύνονται σε αυτούς τους λίγους που έχουν βρει αυτό που θέλουν. Εντούτοις, τους ζητάμε να μην είναι παράλογα παθιασμένοι υπερασπιζόμενοι την πίστη τους. Κάτι τέτοιο οδηγεί μόνο σε διενέξεις και δεν πείθει κανέναν. Χρειαζόμαστε οπωσδήποτε μια θρησκευτική αναγέννηση. Σε κάθε περίπτωση, οι περισσότεροι άνθρωποι και οι κοινωνίες χρειάζονται ένα σύστημα κανόνων για την απόλυτη ευτυχία τους. Τούτο, τόσο στο παρελθόν όσο και σήμερα σε κάποιο βαθμό, είτε παρέχεται είτε εμπνέεται από κάθε θρησκεία κυρίως στην καλύτερη μορφή, που είναι η αυτο-πειθαρχία. Χρειαζόμαστε εισροή νέας ζωής στη θρησκεία ούτως ώστε οι παγκόσμιοι λαοί να μπορούν να έχουν κάτι που να αισθάνονται ότι είναι αληθινό και που να σέβονται για να τους βοηθάει στη ζωή τους ή υπό το φως του να μπορούν να καθοδηγούνται σε πλήρη και ώριμη υπευθυνότητα για τον εαυτό τους και την πνευματική τους πρόοδο. Η Πίστη σε έναν εξωτερικό παράγοντα σωτηρίας δεν θα το καταφέρει αυτό. Αντίθετα, έχει την τάση να αποδυναμώνεται. Οι περισσότεροι άνθρωποι, επειγόντως, χρειάζονται κάτι που να μπορούν ολόκαρδα να προσυπογράψουν και βάσει του οποίου να μπορούν να ρυθμίσουν τη ζωή τους με βεβαιότητα και προοπτική.

Ό,τι έχει περιγραφεί σε αυτά τα κεφάλαια συνιστά την ίδια τη Θρησκεία. Δεν είναι κάποια θρησκεία αλλά εκείνη η αιώνια Σοφία που αποτελεί την απαρχή και βάση όλων των αληθινών θρησκειών που έχουν ποτέ υπάρξει ή θα υπάρξουν ποτέ. Επικεντρώνεται στη μία βασική αλήθεια, την Ενότητα του Σύμπαντος, τη Μία Ζωή που εκδηλώνεται μέσα στη Διαφορετικότητα. Εδώ είναι που υπεισέρχεται η Θεοσοφία. Δεν υπάρχει κατά βάση τίποτα καινούριο που θα μπορούσε να διδάξει οποιοσδήποτε μελλοντικός παγκόσμιος δάσκαλος. Η θέση που περιγράφεται εδώ περιλαμβάνει όλη τη γνώση, θρησκευτική, επιστημονική και φιλοσοφική. Δίνει μια γερή βάση για να προχωρήσουν νέες επιστήμες όπως η ψυχολογία. Δεν αμφισβητεί και δεν βρίσκεται σε αντιπαλότητα με καμία από τις θεμελιωδώς ουσιαστικές αρχές οιασδήποτε προϋπάρχουσας θρησκείας. Μάλλον ενισχύει, τις εξηγεί και τις κάνει αντιληπτές.

Τις συμφιλιώνει προς όλη την προσφάτως ανακαλυφθείσα γνώση και πάνω από όλα συμφιλιώνει τη μια με την άλλη. Υπό το φως της οι αληθινές επιταγές της επιστήμης και οι πραγματικές επιταγές της θρησκείας γίνονται ένα (ταυτίζονται) αλλά η μία, κυρίως, ασχολείται με τη μορφική όψη των πραγμάτων και η άλλη με την όψη της ζωής. Είναι ελεύθερη, ανοιχτή, απτόητη και μπορεί να αντέξει οποιαδήποτε ερώτηση, πρόκληση και έρευνα. Όλα τα φαινόμενα των πνευματιστών και της πνευματικής θεραπείας, όλες οι εμπειρίες των μυστικιστών περιλαμβάνονται σε αυτήν. Όλα τα δεδομένα και οι νόμοι της Φύσης σε όλα τα επίπεδα της ύπαρξης συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν. Το πεπρωμένο και ο σκοπός, τουλάχιστον σε γενικές γραμμές, κάθε φυλής και υπο-φυλής που έχει υπάρξει ή θα υπάρξει στον πλανήτη μας έχουν ανακαλυφθεί και εμπεριέχονται σε αυτήν. Αυτά είναι μεγαλοσχήμονα λόγια, αλλά καθένας μπορεί να τα μελετήσει μόνος του και να δει την αλήθεια των λόγων. Δεν αποδεικνύεται με κάποιον άλλο τρόπο. Ασφαλώς, όμως, είναι έτσι όπως θα έπρεπε να είναι.

Πριν ολοκληρώσουμε θα έπρεπε να αναφερθούμε ξανά σε ορισμένα σημεία που υπαινιχθήκαμε αλλά που δεν εξηγήσαμε σαφώς. Αφορούν στην πρόοδο του κάθε ανθρώπου, τη μελλοντική πορεία του πιστού. Έχουμε ξαναπεί πως εάν θέλει να γίνει έστω και ταπεινός ευεργέτης της ανθρωπότητας, ας μελετήσει αυτή τη φιλοσοφία, «την επιστήμη της ψυχής». Έχουμε επίσης αναφέρει ότι δεν υπάρχει κενός χώρος σε ένα εκδηλωμένο Σύμπαν. Τούτο μπορεί να μοιάζει ένα άσχετο γεγονός, σημαίνει όμως ότι κάθε απειροελάχιστο μόριο της ύλης ή της ενέργειας είναι εκδήλωση της Μίας Ζωής (σε οποιοδήποτε επίπεδο κατώτερο του Απόλυτου που είναι τελείως αδιάγνωστο) με τις δύο όψεις του, του Πνεύματος και της Ύλης. Κάθε μορφή είναι εμποτισμένη από μια συγκεκριμένη ακτίνα αυτής της Μίας Ζωής. Η συνειδητή ύπαρξη του ανθρώπου πηγάζει από αυτήν και ο άνθρωπος διαθέτει όλες τις ποιότητες, τα οχήματα, ιδιότητες και δυνάμεις που του είναι απαραίτητες για να σκαρφαλώσει μόνο με τις δικές του προσπάθειες, μέσα σε συνειδητότητα προς το Υπέρτατο. Σε μεγάλο βαθμό αυτά τα γνωρίσματά του ληθαργούν, είναι σε αχρηστία

και ανοργάνωτα ιδιαίτερα τα ανώτερα. Όμως, καθώς χρησιμοποιεί τον νου του και αναπτύσσει τα εσωτέρα συναισθήματά του με ειλικρινή επιθυμία και με το σιγαλό ξεδίπλωμα της ικανότητάς του για αγάπη μέσω της αφοσίωσης, ο πιστός θα νιώσει, με τον χρόνο, σιγά-σιγά τη διεύρυνση της συνειδητότητάς του. Το σχεδόν αποκλειστικό ενδιαφέρον του στην προσωπικότητά του και ό,τι σχετίζεται με αυτό θα ατονήσει βαθμηδόν. Ο κανονικός του εαυτός θα γίνει όλο και πιο αντικειμενικός και θα νιώθει ότι, τελείως ανεξάρτητα από αυτόν, έχει μια σταθερή ύπαρξη. Θα μπορεί να χρησιμοποιεί την προσωπικότητά του, όλο και πιο πολύ αντί οι πράξεις του να υπογορεύονται απ' αυτήν. Δεν θα είναι τόσο επιρρεπής στις διακυμάνσεις της διάθεσής του. Θα κινείται φευγαλέα και για σύντομες μόνο περιόδους αρχικά σε μία νέα κατάσταση αυτοκυριαρχίας και ελέγχου, με μια καινούρια εμπιστοσύνη. Ο νους του θα γίνεται πιο ξεκάθαρος, λιγότερο ανήσυχος και προς έκπληξή του μερικές φορές θα φαίνεται να λειτουργεί εκ των έσω με εμπιστοσύνη και σωστή κρίση. Η επιθυμία και βεβαίως η ανάγκη για ερεθίσματα, συγκινήσεις και ζωηρές εντυπώσεις βαθμηδόν θα σβήσουν. Η ζωή του θα είναι αρκετά ολοκληρωμένη χωρίς αυτά. Θα βαθύνει η σκέψη του και θα έχει συνείδηση της αναπτυσσόμενης κατανόησής του. Κατά καιρούς θα προκύψουν και άλλες εμπειρίες καθώς η αντίληψή του θα αφυπνίζεται πράγμα που θα τον γεμίσει με χαρά και θαυμασμό. Θα έχει αναλαμπές ενόρασης στην πραγματική φύση της Ύπαρξης. Καθώς βήμα-βήμα με αυτήν την αυτόβουλη διαδικασία σπάσει τα όρια που προηγουμένως τον εγκλώβιζαν στη συνειδητότητά του θα γνωρίσει, νιώθοντας, όλο και πιο πολύ την έννοια της ελευθερίας και της ζωής.

Η συνειδητότητα τότε μπορεί να υψωθεί σε εκείνες τις περιοχές όπου η έννοια της «Εγώτητας» και της χωριστικότητας λησμονούνται. Ο αναζητητής και ο ανώτερος Εαυτός του γίνονται Ένα. Αρχίζει να συναντά τον «Διδάσκαλο» του, τον πραγματικό του Εαυτό, στο ιερό της ψυχής του. Αισθάνεται πώς είναι ο άσωτος γιος που επιστρέφει στην αγάπη του Πατέρα του μετά τη μακρόχρονη παραμονή του στις χώρες της επίγειας ζωής και της αίσθησης, πολύ μακριά από το πραγ-

ματικό κέντρο της ύπαρξής του από το οποίο ξεπηδά όλη η Ζωή, το Φως, η Συνειδητότητα και η Αγάπη.

Για τους περισσότερους από μας αυτό το μεγάλο ταξίδι της επιστροφής δεν μπορεί να επιτευχθεί σε μια επίγεια ζωή ή και σε περισσότερες, αλλά μπορούμε πάντα να ξεκινήσουμε στρέφοντας το πρόσωπό μας προς την αφετηρία μας. Κανείς δεν μπορεί σοβαρά να ξεκινήσει αυτή την πορεία χωρίς να αντιληφθεί την ορθότητα του πράγματος. Λίγο - λίγο, η πίστη και η κατανόηση αυξάνονται. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο πιστός αρχίζει να γνωρίζει ο ίδιος, από τα βάθη της ύπαρξής του, τί πρέπει να κάνει. Έτσι, ο καθένας γίνεται δάσκαλος του εαυτού του. Οι άλλοι μπορούν μόνο να του κινούν το ενδιαφέρον και να τον παροτρύνουν και, όσο μπορεί ο καθένας, να τείνουν χείρα βοήθειας. Μπορούν να λειτουργούν ως παράδειγμα για μας. Μπορούν να περιγράφουν τη φιλοσοφία και τις ευρείες αρχές αλλά κάθε άνθρωπος με τη δική του ζωή πρέπει να μετατρέψει αυτές τις αρχές σε εμπειρία. Ο καθένας μέσα του είναι ο Δρόμος... Γι' αυτό, ας είναι αληθινός προς τον ίδιο του τον Εαυτό. Για όσο διάστημα είμαστε εγκλωβισμένοι στα βάσανα της προσωπικότητας, με τις δυσκολίες και τις αμφιβολίες που τα συναισθήματά μας και ο νους μας δημιουργούν, η έννοια αυτής της συμβουλής θα είναι σκοτεινή. Ίσως να μας οδηγήσει και σε σύγχυση γιατί ο νους μας μπορεί να δικαιολογήσει σχεδόν όλα όσα μπορεί να θέλουμε να κάνουμε, σε επίπεδο προσωπικότητας, αλλά, προφανώς, δεν είναι αυτό το νόημα. Βαθιά μέσα μας βρίσκεται μια Σοφία Απλότητας που, αν της δώσαμε χώρο, θα μπει σιωπηρά στη ζωή μας. Λίγος χρόνος μόνο κάθε μέρα αφιερωμένος σε αυτήν θα μας οδηγήσει μέσα από τα πυκνά δάση της άγνοιας και της πολυπλοκότητας όπου χανόμαστε, και θα μας βγάλει έξω στο χαρούμενο φως και στην ελευθερία της ΑΥΤΟ-πραγμάτωσης.

Δεν υπάρχει θρησκεία ανώτερη της Αλήθειας. Ας ψάξουμε να την βρούμε με όλη μας τη δύναμη.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

28

Αν και μερικά πιστεύω έχουν τεθεί υπό κρίση με αυτό το βιβλίο τίποτα σε αυτό δεν αντικρούει οτιδήποτε πραγματικά σημαντικό υπάρχει σε οποιαδήποτε αληθινή θρησκεία. Ούτως έχοντων των πραγμάτων, θα μπορούσε να επιτευχθεί θαυμαστή συμβολή στην παγκόσμια ενότητα, την ειρήνη και την κατανόηση, εάν οι ηγέτες των μεγάλων μας θρησκειών διέδιδαν ανάλογα μηνύματα χρησιμοποιώντας ως υπόβαθρο τη γνώση που εκθέσαμε σε αυτές τις σελίδες.

Εκδόσεις

Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης

1. Βασικές Αρχές της Μεταφυσικής*, Έκδοση 1992.
2. Το Μαγικό Έργο*, Έκδοση 1993.
3. Πορεία προς τη Συνειδητότητα – Διαλογισμός*, Έκδοση 1994.
4. Ο Πνευματισμός – Θεοσοφικές Μελέτες*, Έκδοση 1996.
5. Η Προσευχή – Θεοσοφικές Μελέτες*, Έκδοση 1997.
6. Θεοσοφία – Το Έργο και η Ιστορία της, Έκδοση 1997.
7. Θεμελιώδεις Αρχές της Εσωτερικής Φιλοσοφίας, εργασία της Ιάνθης Χόσκινς, Έκδοση 1997.
8. Το Ανθρώπινο Ταξίδι, της Τζού Μιλς, Έκδοση 1998.
9. Επιτομή στο Έργο της Ε.Π. Μπλαβάτσκι «Η Μυστική Διδασκαλία»*, Έκδοση 2000.
10. Εισαγωγή στη Θεοσοφική Διδασκαλία, εργασία της Ερμογένης Σίμσον, Έκδοση 2000.
11. Θεοσοφία – Οι Ευεργετικές της Δυνατότητες, του Τζέφρεϋ Φάρδινγκ, Έκδοση 2002.
12. Τριλογία του Τζέφρεϋ Φάρδινγκ, Έκδοση 2003.

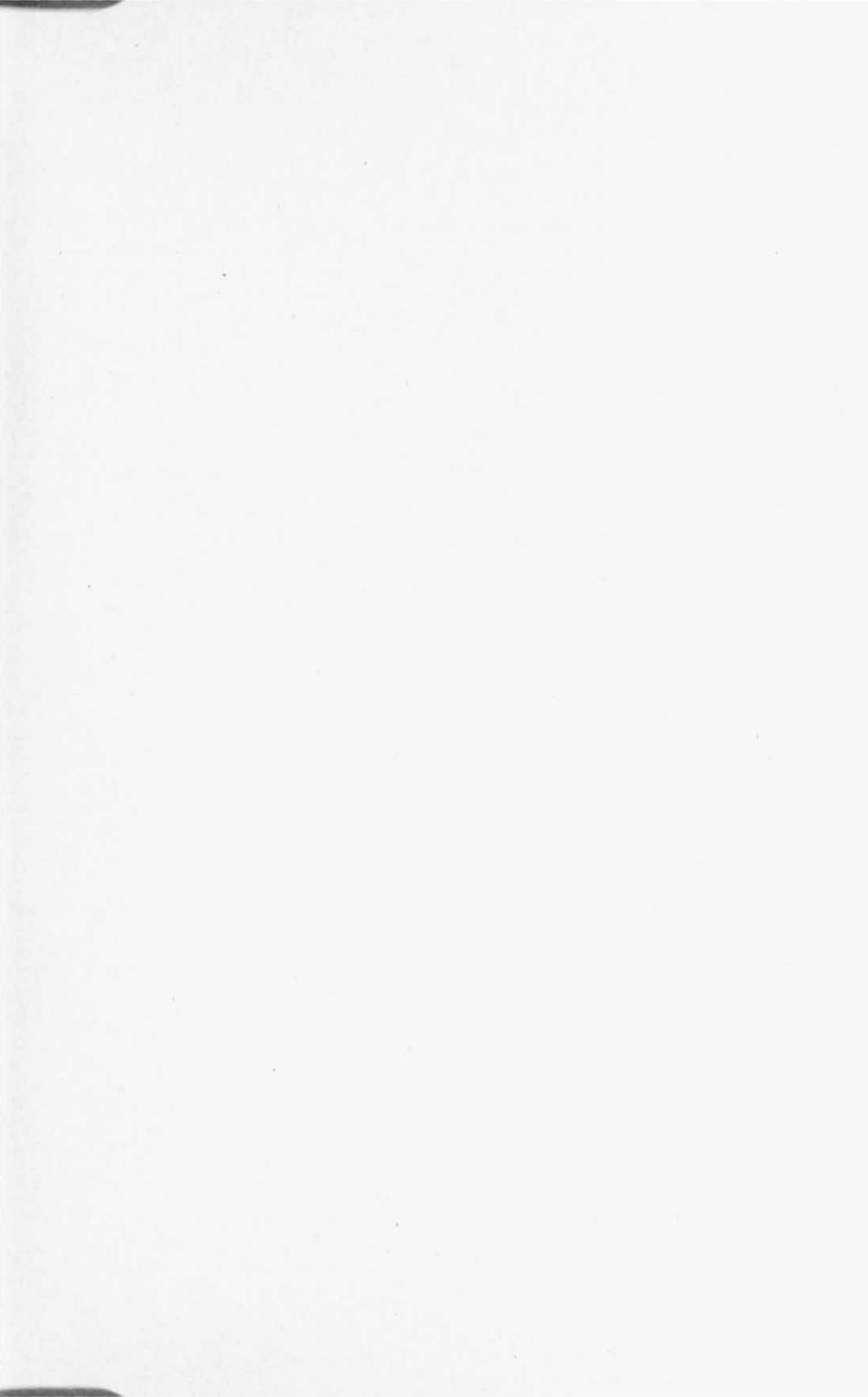
*Της συγγραφέως Ασπασίας Παπαδομιχελάκη.

Θεοσοφικά Κείμενα προς μελέτη

1. Θεμελιώδεις Αρχές της Εσωτερικής Φιλοσοφίας, από τα κείμενα της Ε.Π. Μπλαβάτσκι, από την Ιάνθη Χόσκινς, Αθήνα 1997
2. Εισαγωγή στη Θεοσοφική Διδασκαλία, της Ερμογένης Σίμσον, Αθήνα 2000
3. Επιτομή στο έργο της Ε.Π. Μπλαβάτσκι «Η Μυστική Διδασκαλία» από Α. Παπαδομιχελάκη
4. Θεοσοφία – οι ευεργετικές της δυνατότητες του Τζέφρεϋ Φάρδινγκ, Αθήνα 2002
5. Τριλογία του Τζέφρεϋ Φάρδινγκ – Αποκαλυμμένη Ίσις, Μυστική Διδασκαλία, Ο Ακρογωνιαίος Λίθος – Αθήνα 2003

Άλλες Εκδόσεις:

1. Αποκαλυμμένη Ίσις της Ε.Π. Μπλαβάτσκυ, εκδόσεις Ιάμβλιχος
2. Η Μυστική Διδασκαλία, της Ε.Π. Μπλαβάτσκυ, εκδόσεις «Πνευματικός Ήλιος»
3. Το Κλειδί της Θεοσοφίας, της Ε.Π. Μπλαβάτσκυ, «Θεοσοφικές Εκδόσεις»
4. Η Φωνή της Σιγής, της Ε.Π. Μπλαβάτσκυ, «Θεοσοφικές Εκδόσεις»

Αν και μερικά πιστεύω έχουν τεθεί υπό κρίση με αυτό το βιβλίο τίποτα σε αυτό δεν αντικρούει οτιδήποτε πραγματικά σημαντικό υπάρχει σε οποιαδήποτε αληθινή θρησκεία. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, θα μπορούσε να επιτευχθεί θαυμαστή συμβολή στην παγκόσμια ενότητα, την ειρήνη και την κατανόηση, εάν οι ηγέτες των μεγάλων μας θρησκειών διέδιδαν ανάλογα μηνύματα χρησιμοποιώντας ως υπόβαθρο τη γνώση που εκθέσαμε σε αυτές τις σελίδες.

Τζέφρεϋ Φάρδινγκ

Το Κέντρο Μεταφυσικής Ενημέρωσης είναι σωματείο μη κερδοσκοπικό και επιδιώκει την πνευματική ανάπτυξη του ανθρώπου.

Η μεταφυσική του πληροφόρηση θεμελιώνεται στη Σύγχρονη Θεοσοφική Διδασκαλία όπως δόθηκε από την ιδρύτρια του Θεοσοφικού Κινήματος, την Ε.Π. Μπλαβάτσκι.

Το μήνυμα της διδασκαλίας είναι παγκόσμια αδελφότητα, αλληλεγγύη, αλτρουισμός και σεβασμός προς κάθε είδος ζωής.

ISBN 960-85768-9-X